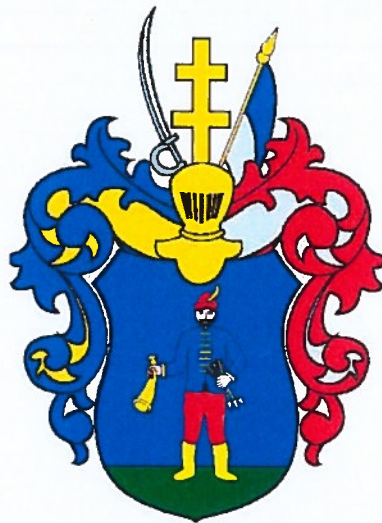

Helyi Esélyegyenlőségi Program

**Jászárokszállás Város
Önkormányzata**

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	11
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	77
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	85
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	97
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	106
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	108
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	110
1. A HEP IT részletei.....	110
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	110
Jövőképünk.....	111
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális).....	112
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	121
3. Megvalósítás.....	125
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	125
3.2 A megvalósítás folyamata.....	125
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	128
3.4 Nyilvánosság.....	128
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	129
4. Elfogadás módja és dátuma.....	130

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Jászárokszállás Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait: valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Általános helyzetkép

Jászárokszállás a Jászság észak-nyugati szegletében a Jászberény-Gyöngyös és Heves-Gyöngyös útvonalak kereszteződésében fekszik, a megye legészakibb települése. Az M3-as autópálya Atkár községen keresztül megközelíthető, így a főváros 80-85 perc alatt közúton, Vámosgyörkön keresztül a Miskolc-Budapest vasútvonalon ugyanennyi idő alatt elérhető. A legközelebb eső városok közül közúton Jászberény 18 km-re, Gyöngyös 20 km-re fekszik. Vonzáskörzete Adács, Jászágó, Jászdózsa, Vámosgyörk, Visznek településekre terjed ki. Ezek közül a legközelebbi Visznek, amely 3 km-re, a legtávolabbi pedig Jászágó, amely 12 km-re fekszik.

A város története

A város nevét a határában húzódó „Csörsz-árká”-ról kapta, mely a heves megyei Csány községnél egy halommal kezdődik és Árokszállás, Zsadány, Erdőtelek, Dormánd és Füzesabony helységeken keresztül húzódva a Tisza mellett végződik.

A 15. században az egyik legnépesebb jász település volt, azonban a török pusztítások következtében 1567-re szinte teljesen elnéptelenedett. A 17. század végén ismét viszonylag népes település és 1756-ban Mária Terézia mezővárosi rangot és kegyúri jogot adott a településnek. Jászárokszállást az egyik legnagyobb telepítő községként tartják számon, mivel a 18. századtól kezdve fokozatosan benépesítette megszerzett pusztáit. A város 1876-ban elvesztette jász kiváltságait és a többi jász településsel együtt Jász-Nagykun-Szolnok vármegyéhez került. 1886-ban lemondott városi rangjáról, s mint nagyközség működött tovább. Régi városi rangját 1991-ben nyerte vissza.

Regionális kapcsolatok

A Jászság területe Jász-Nagykun-Szolnok megye területének egyharmadát sem éri el, az összlakosságból való részesedése pedig kb. 20%. A Jászságban ma 18 települést találunk, melyek közül öt: Jászberény, Jászapáti, Jászárokszállás, Jászfényszaru és Jászkisér város. Közülük Jászberény folyamatosan megtartotta rangját, míg a többiek a nyolcvanas-kilencvenes évtizedforduló idején kapták vissza egykori címüket.

Jászárokszállás közvetlenül a megyehatáron, Heves megyei települések szomszédságában fekszik. Ebből következően több szomszéd megyei településsel van élő kapcsolata. A város Jászberénytől való távolsága közel azonos a Heves megyei Gyöngyöstől való távolsággal.

A térség az árutermelésre alkalmas jó minőségű termőföldek védelmével, a kedvező mezőgazdasági termelési és logisztikai adottságok intenzív kihasználásával terhelhető és fejleszthető. A térségen belül zajló folyamatok szempontjából figyelemre méltó, hogy Jászberény és néhány város - köztük Jászárokszállás - fejlődése meggyorsult.

A város gazdasága

A második világháború befejezéséig a Jászságban a tradicionális mezőgazdaság és bizonyos kézműiparok jelenléte dominált. Az ötvenes évektől fokról-fokra változott a kép, rövid idő alatt két jelentősebb gyár, a Hűtőgépgyár és az Aprító-gépgyár létesült Jászberényben. A helyi ipartelepítés legfontosabb szereplője a jászberényi Hűtőgépgyár volt.

Napjainkban a város gazdaságát az autópálya vonzáskörzetében fekvő Jászárokszállási Ipari Park határozza meg. Az Ipari Park szerepe térségi-kistérségi szinten is igen jelentős, mert a foglalkoztatási lehetőségeket bővíti és a helyi gazdaságra élénkítő hatást gyakorol. Az Ipari Parkban jelenleg 13 db működő cég található, amelyek mintegy 4000 embernek adnak munkát.

Infrastruktúra

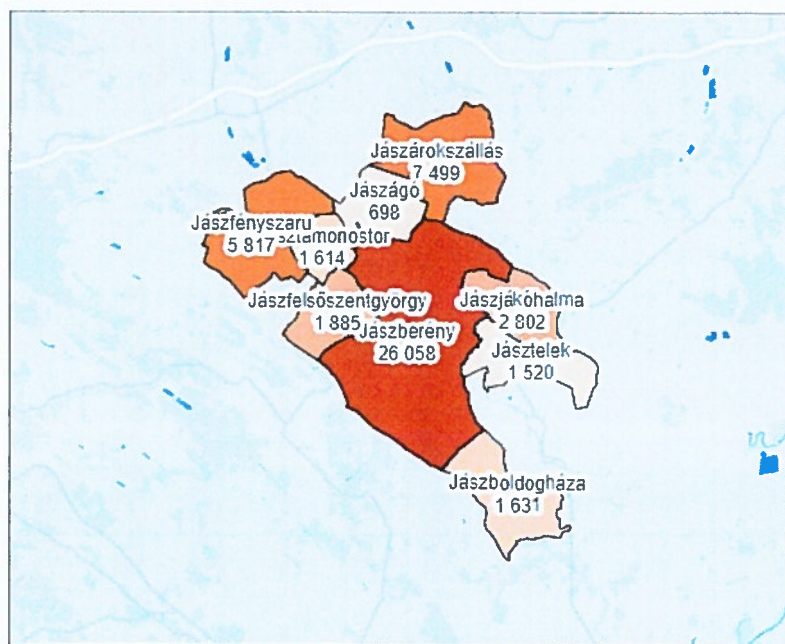
Kiépítettsége:

- Elektromos hálózat 100 %
- Ivóvíz hálózat 100 %
- Szennyvíz hálózat 100 %
- Vezetékes gáz hálózat 100 %
- Településen belüli aszfaltozott úthálózat 93,3 %

Intézményi ellátottság:

Intézmény	Férőhely
Bölcsőde	41 fő
Óvoda	320 fő
	Tanulólétszám
Általános iskola	596 fő
Középiskola	240 fő
Önálló orvosi körzetek száma	5 db
Önálló fogorvosi körzetek száma	3 db
Gyógyszertárak száma	2 db

Lakások száma **3781 db**

Az adatok vonatkozási ideje: 2022

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	7 649	bázis év
2018	7 691	100,55%
2019	7 687	99,95%
2020	7 661	99,66%
2021	7 667	100,08%
2022	7 499	97,81%

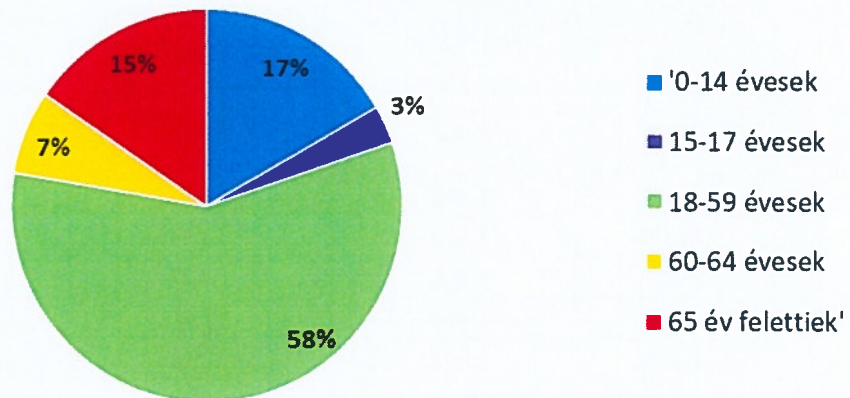
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

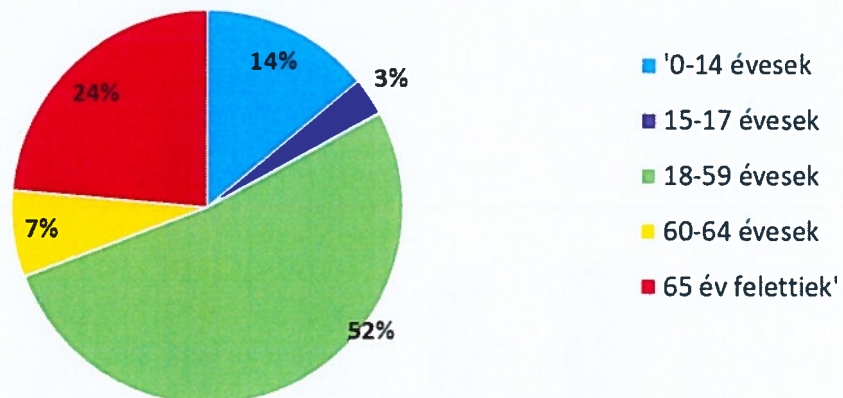
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 704	3 948	7652	48,41%	51,59%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			240	3,14%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	616	551	1167	8,05%	7,20%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	115	122	237	1,50%	1,59%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 146	2 061	4207	28,04%	26,93%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	254	281	535	3,32%	3,67%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	573	933	1506	7,49%	12,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

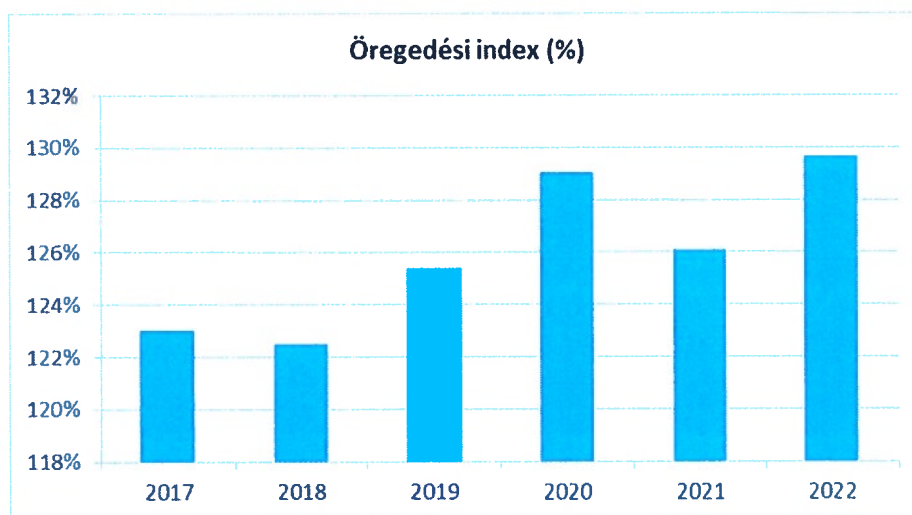
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Az elmúlt éveket vizsgálva a lakónépesség csökkent, ami az országos demográfiai adatokat tekintve stagnálásnak tekinthető. A lakónépesség kismértékben csökkenő, ötéves időszakra visszatekintve mintegy 150 fős lakosságszám csökkenés figyelhető meg. A nők és a férfiak száma közelítőleg, kis eltéréssel azonos, de a 65 év feletti nők sokkal magasabb arányban élnek a településen, mint a férfiak. Az állandó lakosságból az 18-59 éves korosztályba tartoznak a legtöbben.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	1 449	1 178	123,01%
2018	1 460	1 192	122,48%
2019	1 472	1 174	125,38%
2020	1 506	1 167	129,05%
2021	1 493	1 184	126,10%
2022	1 522	1 174	129,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index az időskorú népességnek a gyermekkorú népességhez viszonyított arányát fejezi ki. A 2020 és 2022 években emelkedést mutatott.

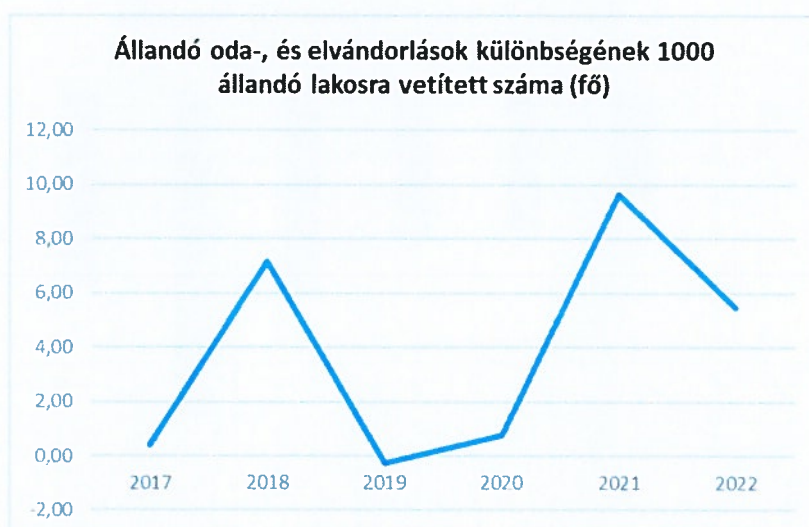
Egy adott társadalom vagy település öregedési indexe a 65 év feletti lakosok, valamint a 0-14 éves korú lakónépesség össztársadalmin belüli átlagát adják. Egyrészt az európai társadalmak jelentős hányada, így köztük a magyar társadalom is öregedő társadalom. Az egészségügyi ellátórendszer fejlettségének köszönhetően a 65 év feletti lakónépesség folyamatosan növekszik.

Az idősgondozás, a szociális ellátás, az egészségügyi intézmények azon szakágai, amelyek elsősorban az időskorú népesség ellátására szerveződtek, ezért erre a területre a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani. A demográfiai változások is ezt támasztják alá. Míg 2017-ban 1449 fő volt 65 év feletti, addig 2022-ban a számuk már 1522 fő.

Az öregedési index másik eleme a gyermekkorú népesség aránya a lakónépességben belül.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	0,39
2018	7,17
2019	-0,26
2020	0,78
2021	9,66
2022	5,48

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

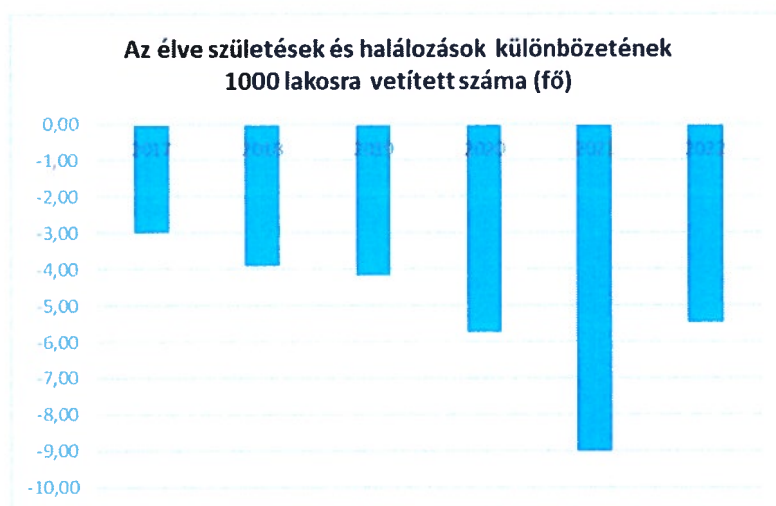

A belföldi elvándorlások egyenlege egy adott földrajzi terület népességmegtartó erejét vagy hiányát fejezi ki.

2021-2022 években már több volt a településre beköltöző, mint elköltöző.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-3,00
2018	-3,91
2019	-4,16
2020	-5,73
2021	-9,00
2022	-5,48

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A társadalom korösszetételét és a társadalmi mozgásokat vizsgálva a települést érintő természetes szaporodási arányszámok láthatóak a 5. számú táblázatban. 2017. és 2022. közötti időszakban látható az élve születések, halálozások száma, valamint az ezek egyenlegéből számolt természetes szaporodási mutató.

A természetes szaporodás grafikonja az élveszületések és a halálozások különbségét tartalmazza ezer lakosra számítva. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét (a mutató pozitív előjelű), ellenkező esetben természetes fogyásról van szó (a mutató negatív előjelű). Településünkre a fogyás jellemző már évek óta.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség- és a képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Fontos, hogy minden ember számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás területén, az iskoláztatási és munkalehetőségek, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozás területén is. Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Jászárokszállás Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéséként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Az Ebktv.-ben foglaltak szerint a Helyi Esélyegyenlőségi Programok intézkedéseinek kapcsolódnia kell az alábbi Európai Unió és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

Új Roma Stratégia(2019-2030)

A stratégia a romákat érintő kulcsproblémákra reagál, újfajta, diagnózis alapú megközelítést alkalmazva. Lényege a célzott segítség és beavatkozás, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fejlesztési eszközöket a helyben felmért problémákhoz, szükségletekhez kell igazítani. A megközelítés hatékony beavatkozást és forrásfelhasználást tesz lehetővé az érintett területeken.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása két éves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyermekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket.

A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

A „Magyar Köztársaság Kormányának programja a sikeres, modern és igazságos Magyarorszáért 2006-2010” ESÉLYEGYENLŐSÉG A NŐKNEK című fejezete rögzíti a Kormány elkötelezettségét a nők és férfiak társadalmi egyenlősége iránt. Eszerint a Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai legyenek a mindennapokban, és a nők férfitársaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre.

Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és 19 férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges.

Ezek a következők:

1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása
3. A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban
4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása
6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról szóló határozatot az Országgyűlés 2009-ben fogadta el. A stratégia célja a fenntarthatósági elvek mentén alakított, minden korosztály számára elérhető világban olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idősödő és az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket. Olyan szemlélet kialakítása, amellyel biztosítható és növelhető az időskor presztízse és az idős emberek iránti szolidaritás. Az időskorra történő felkészülés és az aktív társadalmi részvétel igényének erősítése. Az állam, a nonprofit, for-profit, informális közösségek és az egyén felelősségének és szerepének tisztázása, melyet társadalmi szerződés alapján erősíteni szükséges. A szükséges támogatás biztosítása ahhoz, hogy minden egyes ember nagyobb egyéni felelősséggel tudjon hozzájárulni méltó időskora megteremtéséhez.

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A fogyatékos emberek életkörülményeinek javítását, társadalmi befogadását és esélyegyenlőségük biztosítását célul kitűző stratégia a 2015-2025. közötti időszakra határozza meg az állam és intézményrendszerének feladatait a területen. Mivel a fogyatékossgal élő emberek gyakorlatilag az élet minden területén hátránnyal indulnak, ezért a program számos szintén kíván

az élet minden területén hátránnyal indulnak, ezért a program számos szintén kíván beavatkozásokat eszközölni a célok megvalósítása érdekében, ehhez pedig az ágazatközi együttműködés és szakpolitikák gondos összehangolásának szükségességét is megállapítja.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózáspolitikai helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Jászárokszállás Város Önkormányzata **Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót** készített, **melynek a 2019. évben a felülvizsgálatára is sor került.** A koncepció célja a Jászárokszálláson élő, szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szociális szolgáltatási feladat áttekintése, az ellátási formák megszervezése, valamint fejlesztésével kapcsolatos önkormányzati feladatok meghatározása. Jászárokszállás Önkormányzatának a kötelezően ellátandó szociális szolgáltatásokból a házi segítségnyújtást, étkeztetést, családsegítést és idősek nappali ellátását kell kötelezően biztosítania, de ezeken túlmenően szakosított szociális szolgáltatásként biztosítjuk a bentlakásos idősek otthona (Apartmanház) fenntartását is. Településünkön elérhető a Jászvári Támogató Szolgálat által biztosított támogató szolgálat, valamint közösségi ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a támogató szolgáltatást a jászberényi Egyesített Szociális Intézmény által vehetik igénybe a jászárokszállási lakosok. A fogyatékkal élő köréből elsősorban a szállító szolgáltatásra jelentkezett nagyobb igény, rendszeresen szállítják a gyermekeket és a fiatal felnőtteket Jászberénybe, az Eltérő Tantervű Általános Iskolába, illetve a Fogyatékosok Nappali Klubjába.

Önkormányzatunk a 2020. évi költségvetési rendeletében biztosítja a szociális és gyermekjóléti feladatok ellátásának finanszírozását (létalaphoz nyújtott szociális ellátások támogatása, hozzájárulás: a pénzbeli szociális ellátásokhoz, szociális és gyermekjóléti általános feladatokhoz, szociális étkeztetéshez, házi segítségnyújtáshoz, időskorúak nappali intézményi ellátáshoz, gyermekek napközbeni ellátásához, időskorúak szakosított ellátási feladataihoz).

Az önkormányzat feladatellátása, ezzel együtt a finanszírozási rendszer is 2013. évtől átalakult. A korábban az önkormányzatok által ellátott feladatok egy része az államhoz került. Ezzel együtt a feladatellátást szolgáló, eddig az önkormányzatoknak átengedett források nagyobb része, illetve egyéb, feladatokhoz szorosan nem kötődő támogatások egy része is átirányításra került a központi költségvetésbe. Az önkormányzatoknál maradó feladatok nagyobb részét a klasszikus értelemben vett önkormányzati feladatok (igazgatási feladatok, településüzemeltetés, közvilágítás stb.) teszik ki. Ezen helyi közügyek ellátását 2013-tól egy – az önkormányzatok jövedelemtermelő képességétől függő – általános jellegű támogatás biztosítja. Ezek figyelembevételével készül az önkormányzat költségvetési koncepciója. A 2013. évtől az eddigi jövedelemkülönbség mérséklés helyett az átalakított támogatási rendszer egésze, benne pedig elsősorban az általános támogatás segíti hozzá az önkormányzatokat az egyenlő esélyű feladatellátáshoz. Az általános támogatás lényege, hogy a települési önkormányzatok az új önkormányzati törvényben meghatározott, célzott támogatással nem támogatott feladataihoz kapcsolódó elismerhető kiadás csökkentésre kerül a helyi bevételekkel (a gépjárműadó önkormányzati része, az iparüzési adó esetében az elvárt összeg, valamint az egyéb helyi adók összegének fele), és az ezt követően fennmaradó különbözethez biztosít a központi költségvetés támogatást. A helyi adók - így az iparüzési adó - rendszerét a finanszírozás átalakítása nem

érinti. Az ebből származó bevétel továbbra is teljes egészében az önkormányzatok saját bevétele marad, és helyben járul hozzá a feladatokhoz. Mindezek mellett az esetleges egyedi működési problémák kezelésére az új önkormányzati törvény előírásainak megfelelően kiegészítő támogatást lehetővé tevő tartalék, a közfeladatok változásaiból eredő, előre nem tervezhető kiadásokra szerkezetátalakítási tartalék előirányzat szolgál. Ez utóbbi biztosít gyors és rugalmas beavatkozási lehetőséget az önkormányzati feladatrendszer változása miatt felmerülő esetleges pénzügyi feszültségekre.

Az Önkormányzat 2020. tavaszán fogadta el a település 2020-2024. évekre vonatkozó gazdasági programját és fejlesztési tervét. Ezen programban rögzítésre kerültek Jászárokszállás város gazdasági helyzetét alapvetően befolyásoló körülmények, a város gazdasági helyzete és a várható változások, illetve maga a gazdasági program. A program kiemelt figyelmet fordít a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítésére, figyelemmel kíséri a település fejlesztési, szolgáltatási, illetve egyéb programokkal kapcsolatos lehetőségeit (adópolitika, egyes közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítására vonatkozó megoldások, befektetés támogatási politika és településüzemeltetési politikai célkitűzések). 2018. évben az Ipari Park 52,3193 ha nagyságú területe 50,7 ha területtel bővült, további lehetőséget teremtve a már működő cégek fejlődésére és továbbiak betelepülésére.

A település **2022-ben fogadta el településfejlesztési koncepcióját.** A település átfogó fejlesztését szolgáló célok:

- gazdasági potenciál növelése
- épített környezet fejlesztése
- életminőség javítása
- klímatudatos lépések megtétele, klímadaptáció.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Önkormányzat részt vesz a következő kistérségi programokban: közfoglalkoztatás, orvosi ügyelet. Az Önkormányzat a következő társulás által kezdeményezett programokban vesz részt: Partnerség az Egészségért, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátás.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A települési esélyegyenlőségi program a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet alapján készült.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a Központi Statisztikai Hivatal és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. A program során felhasználásra kerültek az Önkormányzat rendelkezésére álló egyéb beszámolók, koncepciók, tervek.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Ez egy összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli különbségekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi tényező a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, valamint a falusi lakókörnyezet. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. Ma Magyarországon minden harmadik ember a szegénységi küszöb alatt él. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Valójában a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is nehezebb az őket érintő diszkrimináció érvényesülése miatt.

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiséghez való tartozás kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért nemzetiséghez való tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivéve, amennyiben törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály egyes nemzetiségi jogok gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti – például a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11.§ (1)-(2) bekezdése.

A települési önkormányzatnak a hatályos adatvédelmi jogszabályok betartásával arra kell törekedni, hogy minél több adatot gyűjtsön be a településen élő romák helyzetével kapcsolatban. Vannak olyan lehetőségek az információgyűjtésre, amelyek alkalmasak lehetnek az adott problémák feltérképezésére. Oktatási területen ilyen lehet például a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek adatainak vizsgálata.

Jászárokszállás városban Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A korábbi nevén Cigány Kisebbségi Önkormányzat 2002 óta működik a településen. A 2019-es önkormányzati választáskor 238 fő kérte felvételét a választási névjegyzékbe. Közülük 123-an jelentek meg szavazóként. Az alacsony regisztráció oka, hogy nem vállalják fel roma származásukat, nem vallják magukat romának.

A roma családok jellemzően családi házas lakóingatlanokban élnek. Az idősebb és középkorú generációra az alulképzettség a jellemző, a fiatalabbak közül egyre többen végzik el a nyolc általános iskolát, illetve szakképzettséget szereznek. Ösztöndíjprogramok segítségével növekszik a felsőfokú végzettséget szerzők aránya is.

A következő jogszabályi rendelkezések a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálják.

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.) A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárás szabályokat.

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.) A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség. Okai többek között: társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások alrendszeréből.

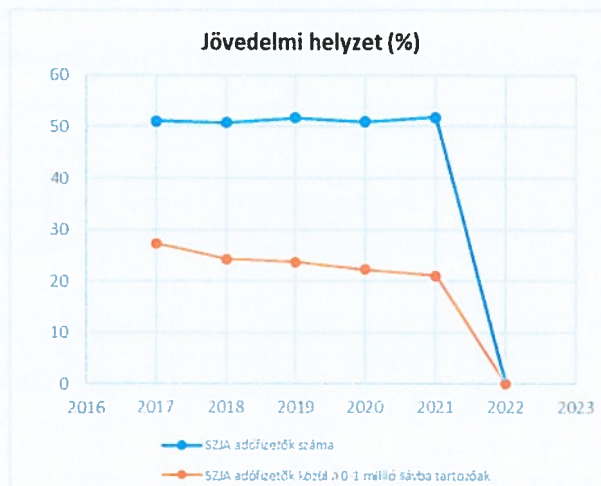
A mélyszegénységet összetett jelenséggként kell kezelni, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli különbségekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

Az elmúlt években az Önkormányzat közfoglalkoztatással segítette a munkaerő-piacra történő visszakerülést érdekében a hátrányos helyzetűek foglalkoztatását. A programokban regisztrált munkanélküliek bevonására van lehetőség. A település rendelkezik Ipari Parkkal, melyben 13 cég tevékenykedik. A kisgyermeket nevelő, egyedülálló szülők viszont nehezen tudnak elhelyezkedni a többműszakos munkarend miatt.

Ahogy a lenti táblázatból kiolvasható, az állandó népesség körülbelül 50% fizet személyi jövedelemadót. Az adófizetők kisebb csoportját alkotják a 0 és 1 millió forintos jövedelmi sávba tartozók. Javuló tendencia figyelhető meg a legalacsonyabb SZJA jövedelmi sávba tartozók tekintetében, ugyanis a 2017. évi 27 %-ról 2021. évre 21 %-ra csökkent. A javuló helyzethez hozzájárult az SZJA mértékének csökkentése és a minimál bér emelkedése.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	51,12	27,28
2018	50,82	24,22
2019	51,77	23,71
2020	50,99	22,30
2021	51,86	21,00
2022	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

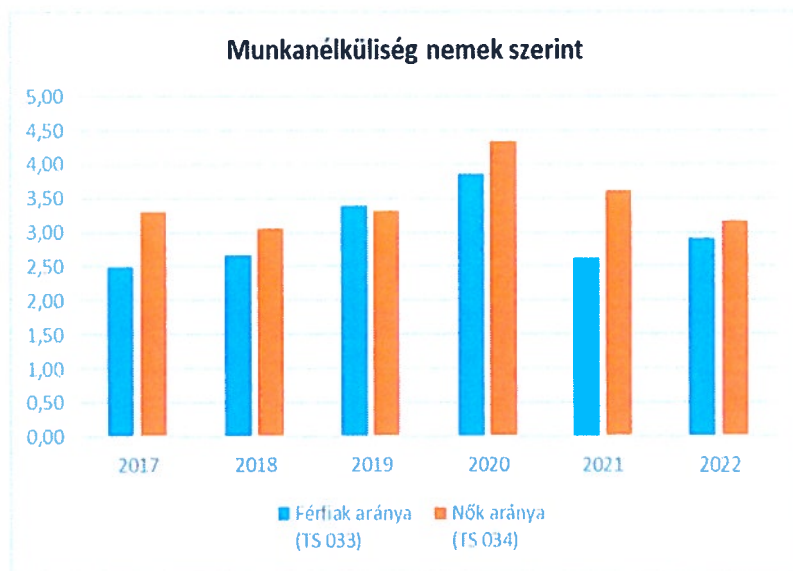
A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, a mélyszegénységben élők, a romák, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony a 15-24 év közötti korosztály munkaerő-piaci részvétele is. Ennek oka lehet az oktatási, képzési idő meghosszabbodása, de megnőtt az iskola befejezését követően a munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. A munkaerőpiac elvárásai már nemcsak a végzettségre, szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	2,49	3,31	2,90%
2018	2,67	3,06	2,87%
2019	3,39	3,32	3,36%
2020	3,86	4,34	4,10%
2021	2,62	3,61	3,12%
2022	2,91	3,16	3,04%

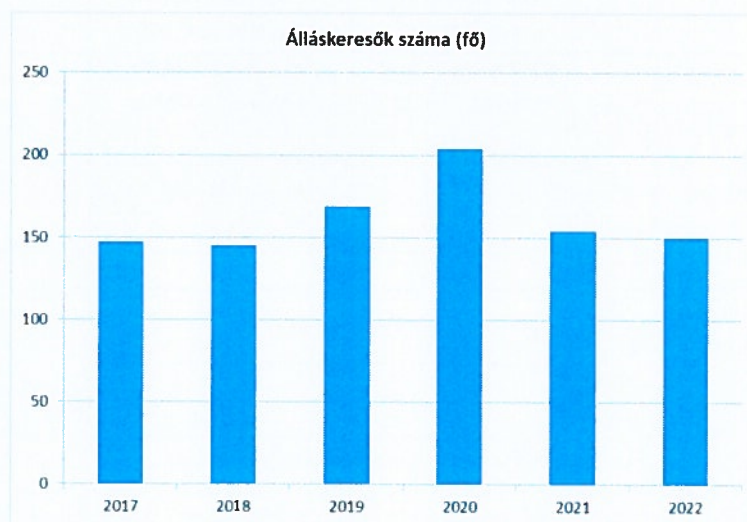
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy Jászárokszálláson a 15-64 év közötti lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	147	145	169	204	154	150
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	4,00	6,00	3,00	9,00	4,00	2,00
	%	2,72%	4,14%	1,78%	4,41%	2,60%	1,33%
21-25 év (TS 038)	Fő	14,00	12,00	14,00	10,00	11,00	9,00
	%	9,52%	8,28%	8,28%	4,90%	7,14%	6,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	5,00	7,00	15,00	16,00	8,00	7,00
	%	3,40%	4,83%	8,88%	7,84%	5,19%	4,67%
31-35 év (TS 040)	Fő	10,00	12,00	9,00	17,00	9,00	9,00
	%	6,80%	8,28%	5,33%	8,33%	5,84%	6,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	8,00	8,00	20,00	19,00	15,00	16,00
	%	5,44%	5,52%	11,83%	9,31%	9,74%	10,67%
41-45 év (TS 042)	Fő	21,00	14,00	20,00	15,00	12,00	16,00
	%	14,29%	9,66%	11,83%	7,35%	7,79%	10,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	10,00	12,00	12,00	18,00	13,00	16,00
	%	6,80%	8,28%	7,10%	8,82%	8,44%	10,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	18,00	13,00	17,00	24,00	10,00	13,00
	%	12,24%	8,97%	10,06%	11,76%	6,49%	8,67%
56-60 év (TS 045)	Fő	26,00	28,00	16,00	24,00	19,00	12,00
	%	17,69%	19,31%	9,47%	11,76%	12,34%	8,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	31,00	33,00	43,00	52,00	53,00	50,00
	%	21,09%	22,76%	25,44%	25,49%	34,42%	33,33%

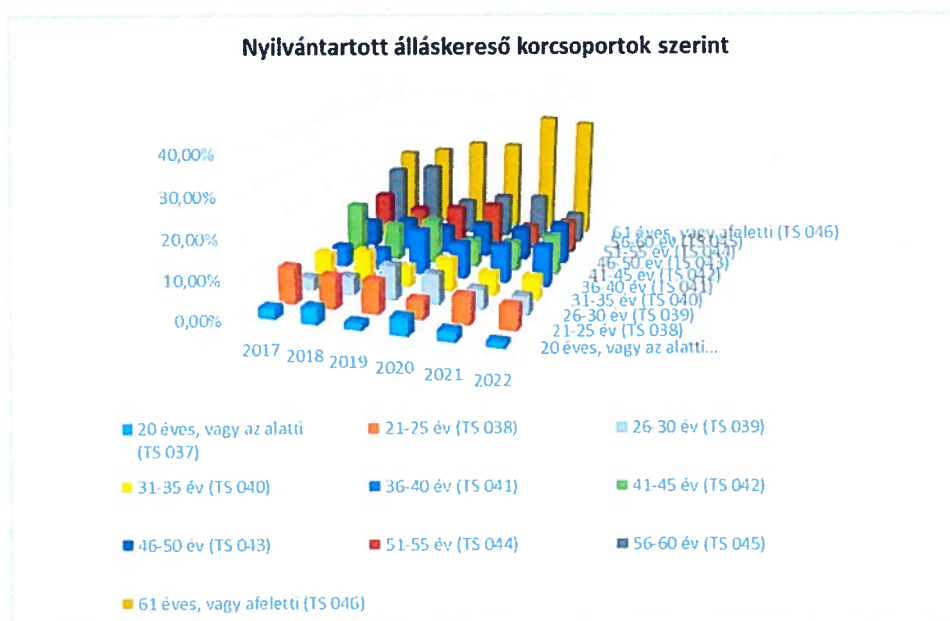
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma alacsony, 2022. évben mindösszesen 2 fő volt regisztrálva. A 16. életévét betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerbe tartozhat, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. A nyilvántartott munkanélküliek 51 %-a 180 napnál régebben regisztrált a munkaügyi rendszerben. A település 18-29 éves korosztályát vizsgálva megállapítható, hogy pályakezdő fiatalként nagyon kevés százalékuk regisztráltatja magát a munkaügyi központban. A munkaügyi regisztráció előnyeire fel kell hívni a fiatalok figyelmét, hiszen a munkaügyi támogatások jelentős része a fiatalok, pályakezdők foglalkoztatására irányul. **A munkanélküliek legnagyobb csoportja a 61 éven felüliek tekintetében mutat növekedést.**

Ez részben a lépcsőzetes nyugdíjkorhatár emelésnek és a kordévezményes nyugdíj megszüntetésének is köszönhető. Az önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programok próbálják ellensúlyozni az

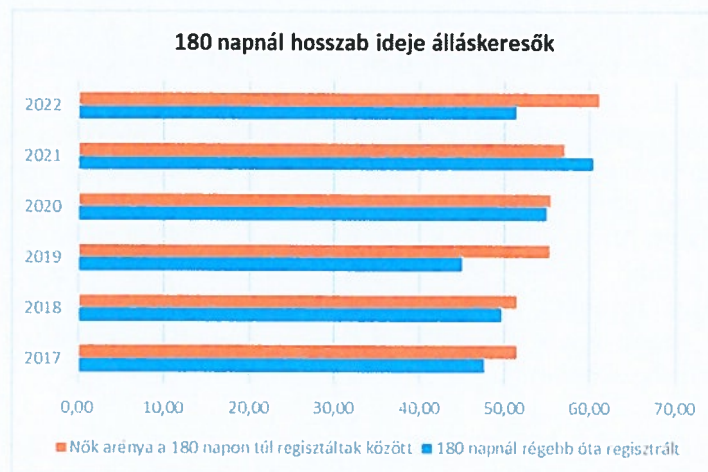
idősebb korosztályra és egyéb hátrányos helyzetben lévő lakosokra nehezedő, főként az alacsony mobilitási lehetőségeikből fakadó terheket azzal, hogy helyben biztosítanak álláslehetőséget számukra.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkn belül (TS 058)
	%	%
2017	47,62	51,43
2018	49,66	51,39
2019	44,97	55,26
2020	54,90	55,36
2021	60,39	56,99
2022	51,33	61,04

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

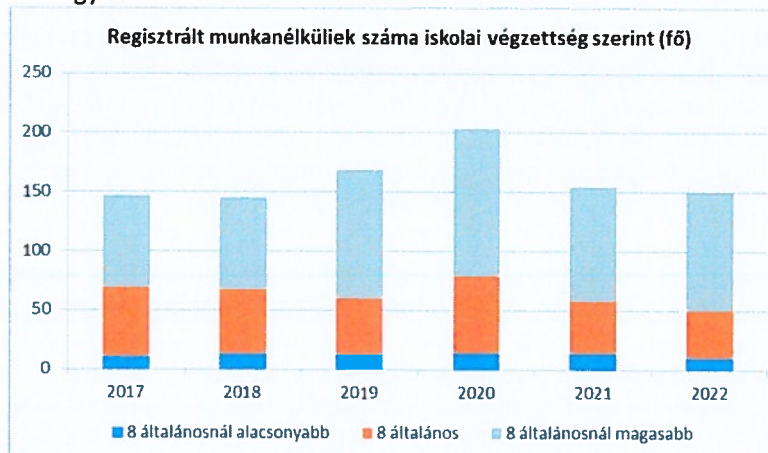

A 3.2.3. számú táblázat a munkanélküliek és a hat hónapnál régebben regisztrált munkanélküliek számát mutatja be a településen a nemi arányok bontásában.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	147	11	7,48%	58	39,46%	78	53,06%
2018	145	13	8,97%	55	37,93%	77	53,10%
2019	169	12	7,10%	48	28,40%	109	64,50%
2020	204	14	6,86%	65	31,86%	125	61,27%
2021	154	14	9,09%	44	28,57%	96	62,34%
2022	150	10	6,67%	40	26,67%	100	66,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az alacsony iskolai végzettség a foglalkoztatással összefüggésben komoly relevanciával bír. A rendszerváltás utáni időszak egyértelműen rámutatott arra, hogy a képzettség nélküli és a munkaerőpiacról

először kiszoruló rétegek elhelyezkedési esélyei drámaian csökkentek. A foglalkoztatási szint növekedése csak akkor képzelhető el, ha megfelelően kvalifikált munkaerő áll rendelkezésre.

Az alacsony iskolai végzettségű lakosság esetében szükséges felmérni a felnőttképzési programok lehetőségeit, és megszervezni a nyilvántartott munkanélküliek bevonását. Az alapvető kompetenciahiányok kompenzálására szükséges áttekinteni az országos programok helyi elérhetőségének lehetőségét és az álláskeresőket bekapcsolását. A mai világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerőpiac egy része továbbra is foglalkoztat alacsony iskolai végzettségű lakosokat, de ezen munkakörök száma is véges, így a megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya hátrányt okoz a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben.

A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a legmagasabb továbbra is a nyilvántartott álláskeresőket iskolai végzettség szerinti megoszlása szerint. Felnőttoktatásban résztvevőkről nincsenek adataink, valamint a felsőfokú intézményekben tanuló roma fiatalokról sem rendelkezünk adatokkal. A 16. életév betöltésével Magyarországon megszűnik a tankötelezettség, így semmilyen jogszabály által biztosított forma nincs arra, hogy a fiatalokat rákényszerítsük arra, hogy középfokú képzést szerezzenek. Az iskolarendszeren kívüli szakképesítés megszerzésének lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül pl. közfoglalkoztatási program keretein belül, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált képzést.

A KSH adatai alapján 2022. évben a nyilvántartott munkanélküliek száma 150 fő, a munkanélküliségi ráta 3,04 %. A regisztrált munkanélküliek száma 2020. évben volt kiemelkedő, mely valószínűleg a koronavírus járványhoz köthető.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkanélküliség egyik lehetséges kezelési módja. A város folyamatosan részt vesz a közfoglalkoztatási programok szervezésében, hogy ezzel is elősegítse a helyi munkavállalás lehetőségét. Jászárokszállás városban a Városgondnokság, mint önkormányzati intézmény szervezi és bonyolítja le a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatokat. Folyamatosan kapcsolatot tart az Önkormányzattal és a Jászberényi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.

A 2022-es évben folytatódtak a korábbi években megkezdett közfoglalkoztatási programok a Városgondnokság közreműködésével.

A 2022. március 1. napjától 2022. augusztus 31-ig, majd 2022. szeptember 1. napjától 2023. február 28. napjáig tartó hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programban mindösszesen 8 fő került alkalmazásra. A program 70 %-os támogatottsággal működött. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban dolgozók a város közttereinek és parkjainak gondozásán és tisztántartásán túl nagy segítséget jelentettek az önkormányzat egyes intézményeinek mindennapi munkájában is, különösen a Jászárokszállási Városi Óvoda és a Családsegítő és Gyermekejóléti Szolgálat tekintetében.

2022. március 1-jén járási startmunka program indult városunkban. A startmunka programban 5 fő vett részt. A program 2022. március 1-2023. február 28. napjáig tartott. A program finanszírozása 100 %-os, mely tartalmazza a bér- és járulék költségeket. A startmunka program keretein belül városunk több pontján megvalósult a földmedrű árkok rekonstrukciója, az átereszek cseréje és tisztítása, szükség szerinti növényzetirtás, valamint a közfoglalkoztatottak útkarbantartási-, kátyúzási- és padkarendezési feladatokat végeztek a Városgondnokság szakembereinek irányítása mellett. A közfoglalkoztatottak nagy segítséget jelentettek a szelektív hulladékgyűjtő szigetek környékének rendbetételénél, a város bel- és külterületein lévő illegális személerakók felszámolásában, és aktívan részt vettek a parlagfűmentesítési feladatok elvégzésében is.

A közfoglalkoztatásban résztvevők közül 2022-ben 3 főnek sikerült a munkaerőpiacon elhelyezkednie, közülük 1 fő rövid időn belül újra visszakerült a közfoglalkoztatási programba.

A közfoglalkoztatásban aktív korúak ellátásában részesülők és regisztrált álláskeresőket vettek/vesznek részt.

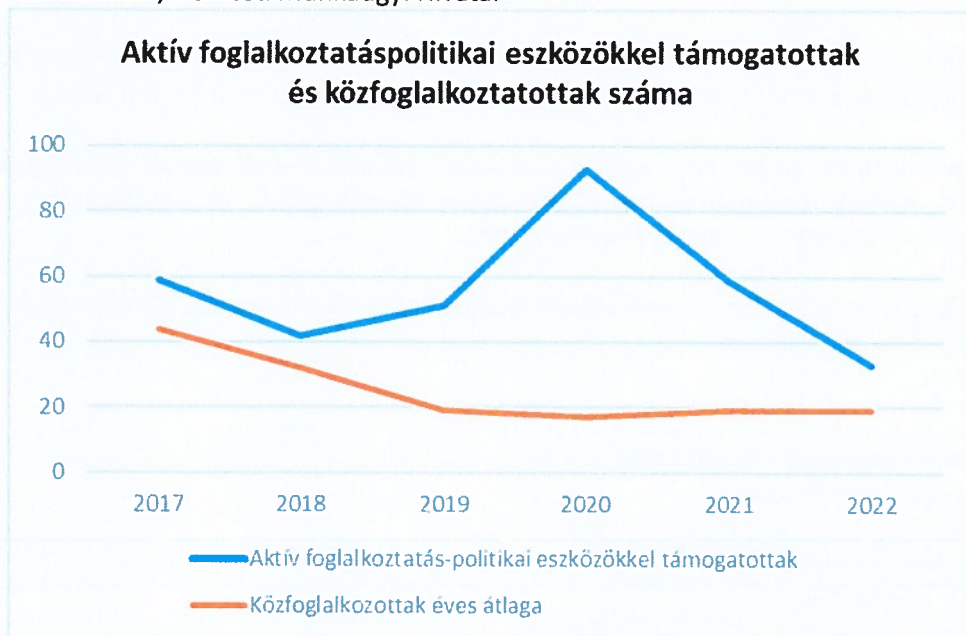
A közfoglalkoztatási bér 2023. január 1-től bruttó 116.000,-Ft.

A közfoglalkoztatással kapcsolatban megállapítható, hogy a város gondot fordít ennek a foglalkoztatási formának a településen történő megjelenésére és az értékteremtő foglalkoztatás alapjainak letételére. A közfoglalkoztatás megszervezését a továbbiakban is szükséges elősegíteni.

Célszerű kutatni azokat a foglalkoztatási lehetőségeket, amelyek az alacsonyan képzett munkaerő részére nyújtanak további képzési és foglalkoztatási lehetőségeket.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	59	44
2018	42	32
2019	51	19
2020	93	17
2021	59	19
2022	33	19

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az utóbbi években az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatott személyek száma magasabb, mint a közfoglalkoztatásban résztvevőké. A roma lakosság foglalkoztatására vonatkozó statisztikai adat, ahogy az országos viszonylatban sem, helyi viszonylatban sem áll rendelkezésre.

A megélhetési probléma oka a rendszeres munkajövedelem szerzéséhez való hozzáférés hiányából és az alacsony színvonalú munkaszocializációból tevődik össze. A szocializáció hiányából adódóan alacsony a

munkavállalási hajlandóság. Azon fiataloknál, akik több generációs munkanélküli családban nőnek fel, jó példa hiányában nem alakul ki a munkába állásra való kényszer, a munkára való nevelés. A probléma feloldása csak hosszú távú és következetes munkával történhet meg, amelyben szükséges a kormányzati, önkormányzati és roma társadalmi szerepvállalás. A közfoglalkoztatási programok célja, hogy az álláskereső személyek visszakерüljenek munka világába és rendszeres jövedelmet szerezzenek.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településről a közlekedés jónak mondható, segíti a lakosság munkavállalási lehetőségeit.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférésnek több dimenzióját érdemes felmérni a településen, hiszen a településen található foglalkoztatók számbavétele mellett, ide sorolva a vállalkozásokat és a költségvetési intézményeket is, szükséges felmérni, hogy az egyes munkaerő-piaci célcsoportok munkához jutását a megfelelő információáramlás elősegítheti-e. Hasonló problémaként jelentkezik a pályakezdő munkanélküliség is, amely esetében szintén fontos felmérni a hozzáférés kérdéskörét.

A munkaerőpiac a magasabb kvalifikációval rendelkező munkavállalókat jobb eséllyel tudja alkalmazni. A fentiek alapján szükséges felmérni a településen az alábbiakat:

- a településen működő vállalkozások száma, tevékenységi területe
- a munkanélküliek térbeli elhelyezkedése, a hozzáférés infrastrukturális feltételei (közlekedés)
- a fiatalok részvételét képzési programokban
- a felnőttek részére nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatások településen történő megjelenését
- a mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartási intézményekben történő foglalkoztatását.

A 2018. évben valósult meg az Ipari Park fejlesztése Jászárokszálláson. A projekt keretében útfejlesztésre, parkolók kialakítására, csapadékvíz elvezető árkok tisztítására, közvilágítás korszerűsítésére került sor. Az infrastrukturális fejlesztés célja a város és térsége számára a munkahelyteremtés és a már meglévő munkahelyek megőrzése volt.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

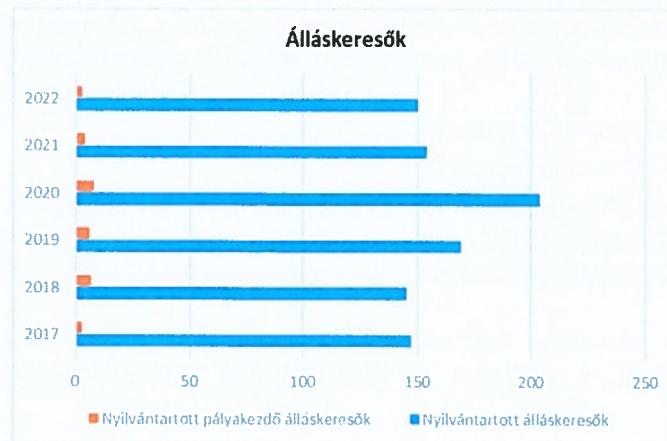
Képzési, továbbképzési lehetőséget jelentenek a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok, melyeken regisztrált munkanélküliek vehetnek részt, és részükre bizonyos feltételek fennállása esetén keresetpótló juttatás állapítható meg.

A képzés elvégzését követően az ügyfeleknek lehetősége nyílik támogatott foglalkoztatásra, lakhatási és vállalkozóvá válási támogatásra.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőik száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresőik száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőik száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	147	3
2018	145	7

2019	169	6
2020	204	8
2021	154	4
2022	150	3

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A település területileg a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal Jászberényi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához tartozik. A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés tehát Jászberényben biztosított.

Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevő nem volt a településünkön.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Foglalkoztatásukra elsősorban a közfoglalkoztatás keretein belül van lehetőség, de önkormányzati intézményekben is vannak roma munkavállalók.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk (roma, kisgyermekes, fogyatékos, stb.).

A foglalkoztatás területén tapasztalható megkülönböztetés esetén, az esélyegyenlőségi szempontok figyelembevétele mellett, kiemelten az egyenlő bánásmód elvének megfelelően szükséges kialakítani azt a jelzőrendszert, amely a hátrányos megkülönböztetés, a munkahelyi diszkrimináció eseteit jelezni tudja.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Jászárokszállás Város Önkormányzata biztosítja és 2/2015. (II.13.) rendeletében is szabályozza a jogszabályban meghatározott rendszeres megélhetést nyújtó települési támogatásokat.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai elhatárolódtak egymástól. A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1. napjától a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Egyéb támogatásról a települési önkormányzatok döntöttek, melyről 2015. február 28-ig kellett megalkotniuk és elfogadniuk a rendeletet. Az önkormányzat által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett.

E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a települési támogatás keretében milyen célokra, milyen feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt. Az Szt. által szabályozott egyetlen kötelezettség az, hogy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást nyújtson.

Települési támogatás:

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatás és a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 2/2015.(II.13.) önkormányzati rendelete 2015.03.01. napjától lépett hatályba. A rendelet a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény alapján a helyi sajátosságoknak megfelelően szabályozza a szociális ellátások formáit, szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, szervezeti kereteit, folyósításuk és ellenőrzésük rendszerét.

Az Önkormányzat **rendkívüli települési támogatás** néven nyújt segítséget azoknak a jászárokszállási lakosoknak, akik önmaguk vagy családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni. Rendkívüli települési támogatás megállapítható még temetési költségekre, rendkívüli gyógyszerköltségekre és rendkívüli esemény bekövetkezésekor is. A támogatásformákról alapesetben az Egészségügyi, Szociális és Családvédelmi Bizottság dönt, két ülés közötti időszakban, váratlan krízishelyzetben, illetve temetési támogatás esetében azonban a polgármester hatáskörébe tartozik a döntéshozatal.

A támogatás egyedi összegét a rászorultság határozta meg. **Az alkalmanként nyújtható támogatás minimális összege 2020. júliusától 10.000,-Ft, maximális összege pedig 50.000,-Ft.**

2022. évben **210** fő nyújtott be rendkívüli települési támogatás iránti kérelmet, ebből **22** fő gyógyszer támogatási kérelmet. A Polgármester vagy a Bizottság rászorultságtól függően a 18/2020. (VII.10) számú önkormányzati rendelet 2.§. (1) bekezdése alapján 10.000 Ft-50.000 Ft közötti összeget javasolt egy-egy személynek **(összesen: 6.715.150,- Ft)**, melyből **774.000,-Ft-ot gyógyszerköltségekre** tekintettel ítélte oda.

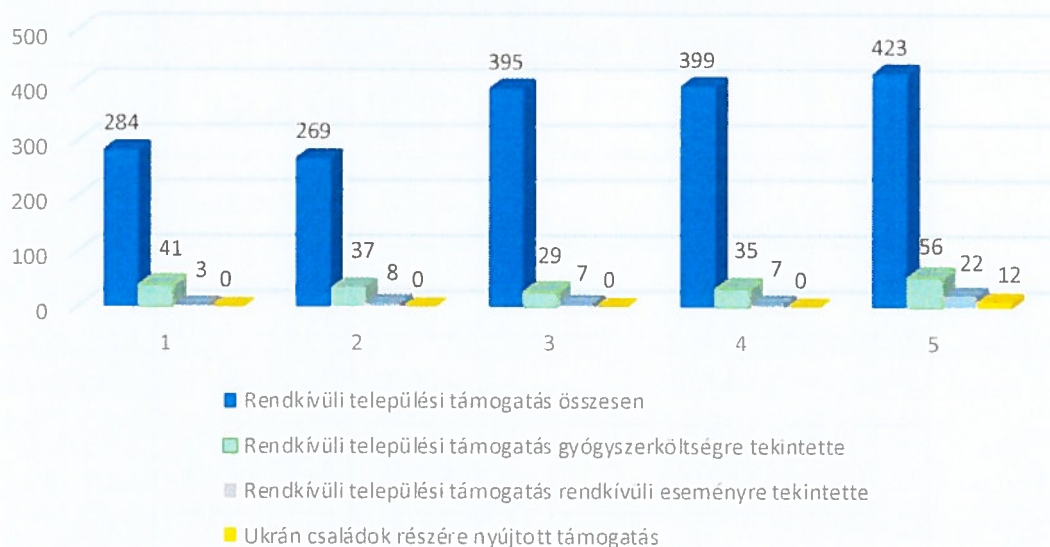
A nem várt, rendkívüli események, mint egy elemi csapás, hirtelen betegség, haláleset nagy problémát jelent az érintett család számára. Az ilyen sajnálatos történések anyagi terheinek csökkentését szolgálja a települési rendkívüli támogatás **elemi kárra, krízishelyzetre** való tekintettel idén **16 család** esetében enyhítettünk a felmerülő terheken **895.000,-Ft összegben**.

2022-ben **10 ukrán** családnak nyújtottunk segítséget **965.000.-Ft összegben**.

2022-ben településünkön **15** családon segített a **települési temetési támogatás**, családonként 20.000-50.000,- Ft összegben (**összesen: 720.000,- Ft**).

Rendkívüli települési támogatás 2014-2021 között Jászárokszálláson			
Év	Családok száma	Alkalmak száma	Összeg
2014.	137	206	1.577.000,- Ft
2015.	139	195	1.192.000,- Ft
2016.	192	379	3.422.450,- Ft
2017.	184	351	2.801.000,- Ft
2018.	154	303	2.620.500,- Ft
2019.	169	296	2.192.000,- Ft
2020.	241	439	9.522.000,- Ft
2021.	238	478	9.520.000,- Ft

Rendkívüli települési támogatások számának alakulása
2018-2022.

Négy alkalommal került sor **köztemetésre**, amikor nincs eltemetésre kötelezett személy, vagy nincs olyan hozzátartozó, aki a temetés költségeit vállalni tudná. Ebben az esetben a halálesetről történő tudomásszerzéstől számított 21 napon belül a haláleset helye szerinti önkormányzat feladata a köztemetés intézése, költségeinek viselése, melynek **összege 749.670,- Ft** volt idén.

2023-ban új támogatási formával bővült a szociális rendeletünk: **Fűtési költséghez nyújtott rendkívüli települési támogatás**, mely sok háztartásnak, családnak érdemi segítséget jelenthet. A támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, aki fűtési számlákkal köteles igazolni, hogy a kérelem beadásakor a fűtési szezonban a fűtési költségei meghaladják az adható támogatás összegét. Családoknál 30.000,-Ft, egyedülélőknél pedig 40.000,-Ft a támogatás összege.

Iskolakezdési támogatás:

A jászárokszállási lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező általános iskolás, középiskolás vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató diákok részére a polgármester évente egy alkalommal iskolakezdési támogatást állapít meg. Az iskolakezdési támogatás összege emelkedett, az általános iskolai tanulók 8.000.-Ft, a középiskolás tanulók 12.000.-Ft, a felsőoktatásban résztvevők 16.000.-Ft támogatást kaptak.

Az iskolakezdési támogatás iránti kérelmeket minden évben szeptember 1. és október 31. napja közötti időszakban lehetett benyújtani a Jászárokszállási Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodáján.

Jászárokszállás Város Önkormányzata 2022-ben összesen **910 tanulót részesített** iskolakezdési támogatásban mindösszesen **8.904.000,- Ft összegben, az alábbi megoszlásban:**

	Kérelmezők száma (fő)	Kiutalt összeg (Ft)
<i>Általános iskolás tanuló</i>	593	4.744.000
<i>Középiskolás tanuló</i>	228	2.736.000
<i>Felsőoktatási intézményben tanuló</i>	89	1.424.000
Összesen:	910	8.904.000

Iskolakezdési támogatás alakulása 2014-2021. között Jászárokszálláson		
Év	Tanulók száma	Összeg
2014.	378 fő	1.960.000,- Ft
2015.	858 fő	3.338.000,- Ft
2016.	834 fő	3.154.000,- Ft
2017.	836 fő	4.612.000,- Ft
2018.	831 fő	4.530.000,- Ft
2019.	822 fő	4.604.000,- Ft
2020.	905 fő	4.716.000,- Ft
2021.	887 fő	5.132.000,- Ft
2022.	910 fő	8.904.000,- Ft

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A hátrányos helyzetű családok természetben nyújtott támogatása, a gyermek családi környezetben történő ellátásának segítése, a gyermek családból történő kiemelésének megelőzésére szolgál.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja, annak az igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján **jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére**, valamint a gyermekvédelmi törvényben és más jogszabályokban meghatározott **egyéb kedvezmények** igénybevételére.

2022. december 31-én 173 gyermek és felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató fiatal felnőtt részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

2022. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők korcsoportos bontásban

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény				
-5	6 - 13	14 - 17	18 -	Összesen
éves				
45	93	30	5	
				173

2022. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok megoszlása

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy annál több	Összesen
	gyermekes családok száma					
Családok száma	30	25	15	11	-	81
Ebből: egyedülálló szülő	24	13	9	2	-	48

A gyermekvédelmi törvény értelmében azok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult személyek, akiknek a kedvezménye 2022. augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll, a jogosultsági hónapokban **pénzbeli támogatásban** részesültek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alkalmanként és gyermekenként **6.000,- Ft** alapösszegű támogatásra jogosultak, míg azon gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, akiknél a szülő kérelmére hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítására is sor került, emelt összegű **6.500,-Ft-os** támogatásban részesülnek.

Jászárokszállás Város Önkormányzata 2022. augusztus hónapban összesen **217 gyermek** és fiatal felnőtt részére folyósította a pénzbeli ellátást.

2022. novemberében **167 gyermek** és fiatal felnőtt volt jogosult a támogatásra.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság a gyermekvédelmi rendszer részét képezi ugyan, de az adott település jövedelmi viszonyait mégis tükrözi, tekintve, hogy jövedelemtől függő ellátás.

Jászárokszálláson a 0-18 éves gyermekek száma 2021-ben 1501 fő, 10,6 %-a jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. 76 gyermek esetében került sor a hátrányos helyzet megállapítására, és 46 gyermek halmozottan hátrányos helyzetűnek bizonyult. A hátrányos helyzet megállapítása legtöbb esetben az alacsony iskolai végzettségre tekintettel történik.

A **korcsoportos bontás szerint** a 0-6 éves életkorúak száma a legmagasabb, a legtöbb gyermekvédelmi probléma ennél a korosztálynál jelentkezhet.

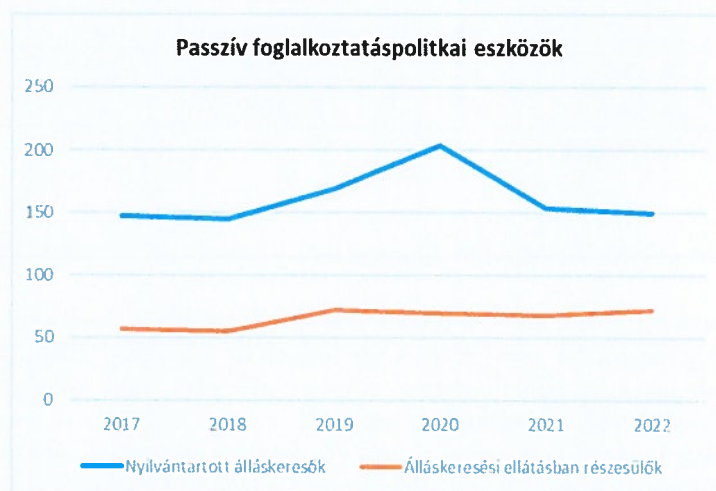
0-18 évesek korcsoportos bontása 2015-2021. között Jászárokszálláson				
Év	Életkor	Fiú	Lány	ÖSSZESEN
2015.	0-6 éves	272 fő	251 fő	523 fő
	7-13 éves	292 fő	260 fő	552 fő
	14-18 éves	196 fő	167 fő	363 fő
2016.	0-6 éves	267 fő	264 fő	531 fő
	7-13 éves	306 fő	256 fő	562 fő
	14-18 éves	205 fő	169 fő	374 fő
2017.	0-6 éves	281 fő	275 fő	556 fő
	7-13 éves	302 fő	242 fő	544 fő
	14-18 éves	188 fő	181 fő	369 fő
2018.	0-6 éves	287 fő	286 fő	573 fő
	7-13 éves	290 fő	233 fő	523 fő
	14-18 éves	204 fő	194 fő	398 fő
2019.	0-6 éves	294 fő	305 fő	599 fő
	7-13 éves	287 fő	223 fő	510 fő
	14-18 éves	192 fő	198 fő	390 fő
2020.	0-6 éves	289 fő	286 fő	575 fő
	7-13 éves	277 fő	232 fő	509 fő
	14-18 éves	165 fő	155 fő	320 fő
2021.	0-6 éves	281 fő	291 fő	572 fő
	7-13 éves	282 fő	240 fő	522 fő
	14-18 éves	208 fő	199 fő	407 fő

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a köznevelés területén biztosított kedvezmények, támogatások, jogosultságok:

- óvodai fejlesztő program, képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés;
- Arany János Tehetséggondozó Program;
- Útravaló-MACIKA Ösztöndíj Program;
- az alapfokú művészetoktatásban való részvétel támogatása;
- iskolai felvételnél előnyök;
- szünidei gyermekétkeztetés.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	147	2,93%	57	38,78%
2018	145	2,88%	55	37,93%
2019	169	3,35%	72	42,60%
2020	204	4,09%	70	34,31%
2021	154	3,09%	68	44,16%
2022	150	3,12%	72	48,00%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek száma magasabb, mint az ellátottak száma, ami azt jelenti, hogy nem minden munkanélküli jár utána annak, hogy ellátásban részesüljön. Sok esetben fel kell hívni a figyelmüket, hogy jelentkezzenek a Jászberényi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályban, hogy valamilyen ellátást kaphassanak, vagy legalább regisztrált munkanélküliek legyenek. A számok azt mutatják, hogy 2017-hez képest növekedett az álláskeresői támogatásban részesülők száma.

Az aktív korúak ellátása az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90 %-át nem éri el, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. Ezen ellátások megállapítása 2015. március 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe került. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban a hatásköri változáson túl egyéb változás nem történt. A rendszeres szociális segély, mint ellátási forma március 1-jétől megszűnt, a korábban erre jogosult személyek más ellátásokra válhattak jogosulttá.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnt a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettsége biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került

előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek továbbra is együttműködésre kötelezettek.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	34	23,13%	43	29,42%	91	61,90%
2018	32	22,07%	34	23,59%	87	60,00%
2019	25	14,79%	39	23,12%	97	57,40%
2020	37	18,14%	35	17,38%	107	52,45%
2021	35	22,73%	41	26,31%	103	66,88%
2022	22	14,67%	41	27,41%	94	62,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

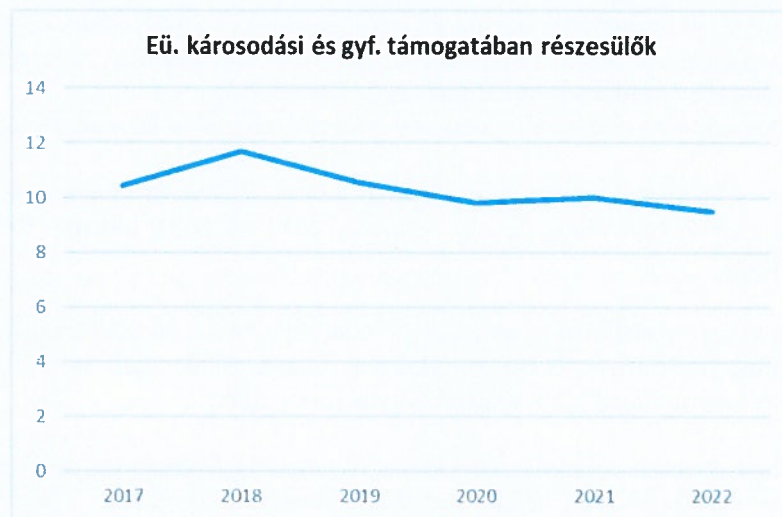
a) egészségkárosodottnak minősül: Aki a munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, aki legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy aki vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékosági támogatásban részesül.

b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközi otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	10
2018	12
2019	11
2020	10
2021	10
2022	10

Forrás: TeIR, KSH

A Foglalkoztatási Osztály által biztosított támogatások:

A Foglalkoztatási Osztály is számos eszközzel igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. Ennek keretében képzési támogatást nyújt tanfolyamok elvégzéséhez, munkatanácsadást, munkaerő-közvetítést végez, állásbörzét szervez, bérköltség támogatást biztosít a munkaadók részére. A feltételeknek megfelelő nyugdíj előtt álló álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt állapít meg. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés érdekében vissza nem térítendő támogatás nyújt a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató részére. Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek részére, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében. A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű csoportok a gazdasági válság következményeként egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen.

Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai stb.);

6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybevételét);
 7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).
 Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

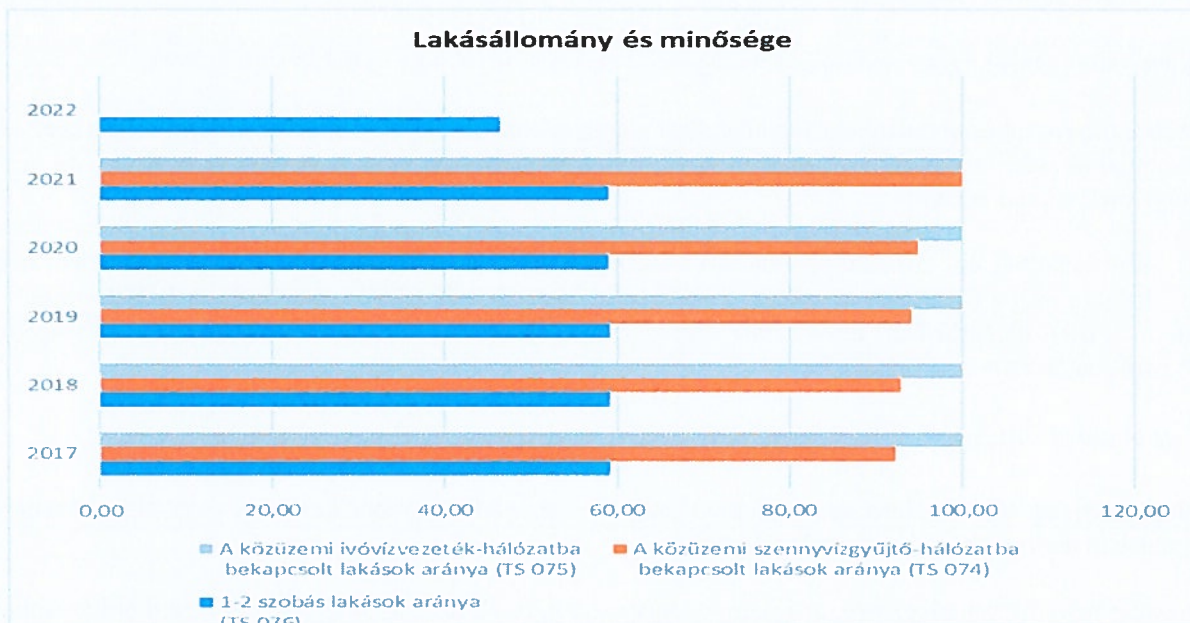
A lakáshelyzet tekintetében az önkormányzati adatok szűkösen, hiányosan állnak rendelkezésre. A lakásállomány tekintetében nincs lényegi változás **2017 és 2022 között: 3773 lakásról 3781 lakásra emelkedett** a szám.

Nincs pontos adat arra vonatkozóan sem, hogy a település összes lakásállománya viszonylatában mennyi az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma. A lakhatatlanná nyilvánítás ma a Járási Hivatal feladata és építéshatóságilag alátámasztható tények indokolják.

Önkormányzatunk kiemelt fontosságú feladatának tekinti a fiatalok helyben tartását, helyben maradását. Ahhoz, hogy a városfejlesztési célok megvalósuljanak, szükséges az ifjú nemzedék bevonása a jövő alakításába, és fontos, hogy a jászárokszállási fiatalok otthon érezhessék magukat. Ezt szolgálja a későbbiekben részletezett első lakáshoz jutók támogatása is, mint vissza nem térítendő önkormányzati támogatás.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	3773	5	1,33	59,18	92,37	100,00
2018	3767	2	0,53	59,09	93,02	100,00
2019	3764	0	0,00	59,09	94,21	100,00
2020	3764	3	0,80	59,01	95,01	100,00
2021	3759	2	0,53	58,93	100,00	100,00
2022	3781	1	0,26	46,34	0,00	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Szükséges a településen nyilvántartani a bérlakások számát, szociális lakásállományt, egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokat, az egyes kategóriákban mennyi a szociális követelmények szempontjából nem megfelelőnek minősíthető lakások száma, a lakásállomány hány családot, hány háztartást érint.

Az Önkormányzat tulajdonában összességében 21 bérlakás van. A bérlakások nem kizárólagosan szociális alapon kerülnek kiutalásra. A szociális alapon kiutalt bérlakások javarészt komfort nélküliek.

Az önkormányzati lakások bérbeadását és nem lakás célú helyiségek bérbeadói feladatait a Városgondnokság intézmény látja el. Önkormányzati lakás csak határozott időre vagy meghatározott feltétel bekövetkezéséig adható bérbe. Leghosszabb időtartama 5 év, mely indokolt esetben meghosszabbítható.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat tulajdonában 7 db szükséglakás van, melyre kérelmeket a Városgondnokság intézményéhez kell benyújtani. Megüresedő szükséglakás esetén az Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi, Szociális és Családvédelmi Bizottsága dönt a lakások kiutalásáról.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs rendelkezésre álló adat.

e) lakhatást segítő támogatások

Jászárokszállás Önkormányzata segíti a településen élő családok első lakáshoz jutását azok megvásárlásához, illetve felépítéséhez nyújtott vissza nem térítendő támogatással. A támogatást lakástulajdonnal nem rendelkező fiatal házaspár vagy gyermekét egyedül nevelő szülő veheti igénybe a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén. **A támogatás összege használt lakás vásárlása esetén a vételár 20%-a, de maximum 1.000.000,-Ft, új lakás építéséhez vagy vásárlásához 1.000.000,-Ft.** A támogatási kérelmet a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodáján kell benyújtani, a támogatásról az Önkormányzat Képviselő-testülete dönt.

Az állami támogatások igénybevételi lehetőségének kiterjesztésével nőtt a lakásvásárlók száma.

Az önkormányzat lakásrendeletében foglalkozik a tulajdonában álló lakások **szociális alapú bérletével**. Az ebben foglaltak szerint szociális helyzete alapján önkormányzati lakás azon nagykorú személynek vagy személyeknek adható bérbe:

- a) akik családjában – a velük együttköltöző családtagokat számítva – az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 200%-át, egyedülélő esetében annak 250%-át és
- b) a közös háztartásban együtt élő egyik családtag sem rendelkezik a szociális törvényben meghatározott vagyonnal.

f) eladósodottság

A településen az eladósodottságra jellemző adatok nem állnak rendelkezésre. Adósságcsökkentési támogatásban nem részesül senki a településen.

Pontos adat nem áll rendelkezésre, de jelentős lehet azon lakások száma, amelyek a devizahitel károsultak tulajdonából a Nemzeti Eszközkezelőhöz kerültek. Végrehajtási jog bejegyzéséről is érkeznek értesítések az Önkormányzathoz, mely szintén az eladósodottság egyik jelzője.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nincs rendelkezésre álló adat.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Jászárokszálláson nincs telep vagy szegregátum.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskolaegészségügyi ellátás.

A felnőttek és a gyermekek részére szervezett orvosi ellátás helyzete nem változott az utóbbi években. Továbbra is négy felnőtt háziorvosi szolgáltatás és egy gyermekorvos által ellátott szolgálat működik a településen.

Heti két alkalommal lehetőség van a vérvétel helyben történő elvégzésére, így nem szükséges bemenni a jáászberényi rendelőintézetbe. Az eredményeket a háziorvosok kapják meg.

Járábeteg szakellátás területileg Jáászberényben biztosított. Az Önkormányzat saját költségén, önként vállalt feladatként biztosította a fizioterápiás ellátást.

2020. júliusától gyógytorna szolgáltatással bővült az ellátott feladatok köre, így a település lakói beutalóval már ezt is igénybe tudják venni helyben.

A fogorvosi alapellátás területén 3 körzet elégíti ki a lakossági szükségleteket. Az iskola fogászati rendelésen a településen tanuló minden gyermek szűrését elvégzik.

Jászárokszálláson 3 védőnő végzi munkáját védőnői körzetekben, a gyermekorvossal együttműködésben. Az érintett családok (anyák, várandósok, gyermekek) számára elérhetőek, mind a védőnői tanácsadóban, mind a családlátogatások alkalmával. Ők látják el a bölcsődét és az óvodákat is. A tanácsadási rendszer személyre szabott, egy hónapra előre tervezett, és az adott időpontban kizárólag a behívott gondozottal foglalkoznak.

Főállású iskolavédőnői status a 2010/2011-es tanév kezdetétől működik Jászárokszálláson, melynek ellátotti köre a Jászárokszállási Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, ill. a Deák Ferenc Gimnázium tanulói.

A 2022/2023-es tanévben ellátott tanulói létszám: 836 fő, ebből 596 fő általános iskolai tanuló, 240 fő gimnáziumi tanuló.

Az iskolavédőnő a tevékenységét az iskolákban, illetve a védőnői tanácsadóban végzi a tanév elején elkészített, az iskola intézményvezetésével, illetve az iskolaorvossal egyeztetett munkaterv alapján.

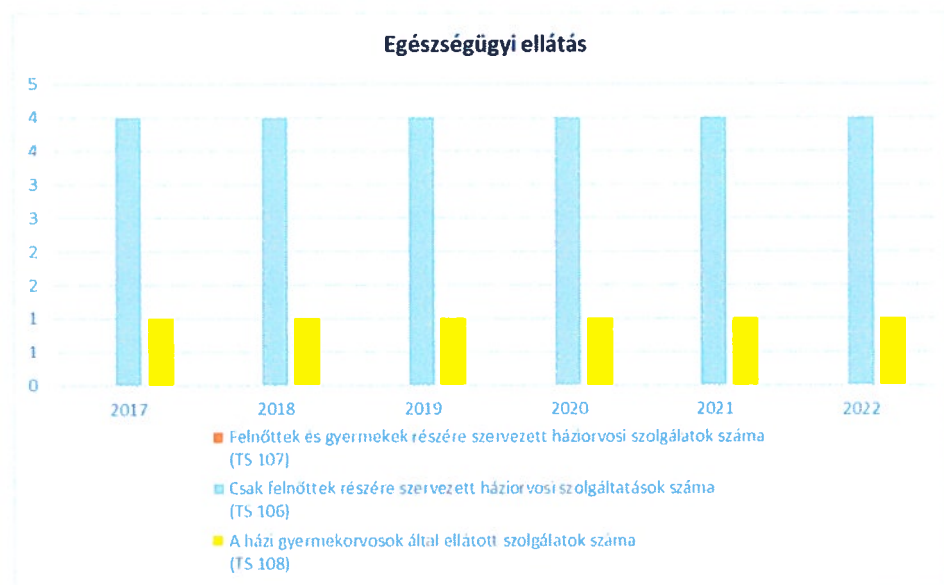
Az iskolavédőnő minden évben részt vesz a mammográfiás szűrővizsgálat, illetve a városi szintű egészségnapok, szűrővizsgálatok szervezésében, lebonyolításában.

Az iskolaorvos feladatait az óvodában, az általános iskolában és a középiskolában a gyermekorvos látja el.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	4	1	2	277	51,34
2018	0	4	1	2	262	41,53
2019	0	4	1	2	258	30,43
2020	0	4	1	2	238	32,72
2021	0	4	1	2	150	30,65
2022	0	4	1	2	221	34,15

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A védőnők a gyermek tanácsadón a csecsemők fejlődését hónapról hónapra nyomon követik. Kisgyermeknél a korhoz kötött kötelező szűrővizsgálatokat végzik. A testi, értelmi fejlődésükön túl a mozgásszervek vizsgálata, eszközös látás, hallás vizsgálat is történik. Céljuk, hogy az esetleges elváltozások minél hamarabb a felszínre kerüljenek és a szükséges fejlesztések, kezelések időben meginduljanak. A védőnők feladata a kötelező védőoltások szervezése, koordinálása, dokumentálása.

A várandós gondozás a kismamák nyilvántartásával kezdődik. A tanácsadásokon a vizsgálati eredmények dokumentálásán és a rendszeres védőnői vizsgálatokon túl, azokra a kérdésekre is választ kapnak, melyekre a szakrendeléseken idő hiányában nem került sor. Már a várandósság idejétől kezdve ismertetik gondozottaikkal a lehetséges szociális juttatásokat, azok igénylésének módjait. Családgondozás keretében a

családok pszichés, anyagi problémáinak megoldásában nyújtanak segítséget. Szükség esetén felveszik a kapcsolatot a társ szervezetekkel és segítik gondozottaikat ügyeik intézésében. Bölcsődében, óvodákban tisztasági vizsgálatokat végeznek, óvodákban egészségnevelő foglalkozásokat tartanak. A foglalkozásokat az óvónőkkel egyeztetve, a gyermekek korának megfelelően játékos formában tartják.

A védőnő szociális tevékenységének lényege a családok szociális helyzetének felmérése, értékelése. A család harmonikus életvitelét veszélyeztető helyzet megelőzése, időben történő felismerése, a probléma megoldásához segítség adása.

2012-ben az önkormányzati képviselők és bizottsági tagok támogatásának köszönhetően ingyenes lisztérzékenység szűrést szerveztek a nagycsoportos óvodások körében, melyet az idei évben is folytattak. 2015 óta már vércukor vizsgálat is kapcsolódik a szűréshez ezen gyermekeknél. A nyolcadik osztályos gyermekek szűrését is végzik, így hamarosan az egész iskolás korosztály szűrve lesz lisztérzékenységre.

A térítésmentes védőnői méhnyakszűrés 2016. februárjától kezdődött a 25-65 év közötti nők körében. 2017-ben 22 alkalommal történt szűrés.

A városban minden évben biztosított a tüdőszűrő vizsgálat helybeli igénybevétele, mely a 40 évnél idősebb lakosok részére ingyenes. A 40 év alattiak térítés ellenében vehetnek részt a szűrésen.

Minden évben lehetőség van mammográfiás szűrővizsgálat helyben történő igénybevételére is, melyet szintén a védőnők szerveznek.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtevésségi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A szociális és gyermekjóléti ellátás területén az Önkormányzat teljesíti a szociális és gyermekvédelmi jogszabályokban meghatározott ellátási kötelezettségét, és a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló szolgáltatásai elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlatban történő érvényesülését.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Jászberényi Szent Erzsébet Kórház és a megyei kórház (Szolnok) szakrendelése biztosítják.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet szentel a gyermekétkeztetés és közétkeztetés megfelelő színvonalon történő működtetésének, az anyagi erőforrásokat is biztosítja hozzá. Az egészséges táplálkozás szempontjai az érvényes előírási szabályoknak megfelelőek. Az Önkormányzat a Városgondnokság Iskolakonyha intézménye által biztosítja a közétkeztetést a településen. Alapvetően az alábbi csoportok étkeztetését biztosítja: a városban működő nevelési-oktatási intézményekbe beíratott gyermekek, tanulók számára, az Idősek Napközi Otthona, a házi szociális ellátás keretében étkeztetést kérők és az Apartmanház lakói részére.

Az étkeztetéssel, étrendkészítéssel, nyersanyag felhasználással kapcsolatban a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendeletben foglalt követelmények az irányadók.

Naponta átlagosan 350 adag tízórai és uzsonna, illetve mintegy 700 adag ebéd készítése történik. 2015. január 1-jétől lisztérzékeny gyermekek étkeztetését is ellátják. A gluténmentes, diétás étlap összeállítása dietetikus bevonásával készül.

A Nemzeti Népegészségügyi Program külön hangsúlyozza az egészséges táplálkozás szükségességét a fiatalok számára, hiszen a statisztikák szerint a megbetegedések háromnegyed része a táplálkozással és az életmóddal függ össze (elhízás, magas vérnyomás, gyermekkori cukorbetegség, stb.). A gyermekétkeztetés

alapvetően meghatározza a jövő táplálkozási szokásait, ezen keresztül a felnővekvő nemzedék szokásait, egészségi állapotát.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat, a gyermekekkel foglalkozó intézmények, (bölcsőde, óvoda, általános iskola) szakemberei, valamint a városban működő civil szervezetek fontosnak tartják a gyermekek, fiatalok egészséges életmódra nevelését, egészséges életmód szemléletének kialakítását.

A helyi sportegyesület az utánpótlás nevelés keretében kiemelkedően fontos szerepet játszik a gyermekek és fiatalok szabadidejének hasznos és egészséges eltöltésében, lehetőséget adva minden gyermeknek bármilyen jellegű megkülönböztetés nélkül. Ezek további felmérése, elemzése és ennek ismeretében esetlegesen további beavatkozások meghatározása szükséges. 2012. évben valósult meg az Önkormányzat tulajdonát képező sportöltöző teljes körű felújítása. 2017-ben került sor a sportpálya melletti területen műfüves pálya kialakítására, mely tovább bővíti a sportolási lehetőségeket és megnyújtja a szabadterei sportolásra rendelkezésre álló időkeretet.

A szabadidő eltöltését szolgálja nyáron a helyi termálfürdő, aminek fejlesztése kiemelt érdeke a városnak. A helyi általános iskolás és középiskolás gyermekcsoportok részére ingyenesen biztosított a strand látogatása tanórai foglalkozás (testnevelés óra) keretein belül felnőtt kísérelével. A helyi lakosok kedvezményes belépőt tudnak vásárolni.

A település idén is csatlakozott a Kihívás Napja országos rendezvényhez, mely mozgásra készítette a város apraja-nagyját.

A Jászárokszállási Városi Sportegyesület sikeresen pályázott, melynek eredményeképpen hamarosan egy korszerű sportcsarnok is a település lakóinak hasznos szabadidő eltöltését segíti elő.

A településen a Városi Sportegyesület és a Futárok Sport Club egyesületként fogja össze és szervezi a sporttevékenységet, valamint egészségmegőrzéssel, neveléssel és oktatással, képességfejlesztéssel, természetvédelemmel kapcsolatos tevékenységeket is ellát. A versenysport és szabadidősport területét kiemelten kezelik. Folyamatos edzéslehetőségeket biztosítanak a 7-15 éves gyermekek számára, a téli időszakban beltéri (tornatermi) edzésekkel, valamint erdei(térképes) edzésekkel, tavasztól ősziig pedig kültéri edzésekkel.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz az Önkormányzat fenntartásában működő Gondozási Központ biztosítja a hozzáférést.

A szociális alapellátások közül a településen elérhető

- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás, melynek keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében biztosít szociális ellátást és/vagy személyes gondozást az önálló életvitel fenntartása érdekében
- a családsegítés,
- és a nappali ellátás (idősek klubja), mely a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A nappali ellátást biztosító intézmény az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségügyi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító közösségi szolgáltatásokat szervez.

Emelt szintű ellátást biztosít a településen az Idősek Apartmanháza. Az ápolást-gondozást nyújtó bentlakásos intézmény gondoskodik az ellátottak komfortos elhelyezéséről, a szobák és az ellátottak által

használt helyiségek tisztántartásáról. Az intézményben mosoda működik, ahol biztosított a ruhák tisztítása. Biztosított a napi háromszori étkezés. A személyi higiéné biztosítására minden szobához fürdőszoba, s benne zuhanyzó áll az ellátottak rendelkezésére. Az akadálymentes közlekedés az intézmény egész területén megoldott, a szintek között lift is üzemel. Az intézmény biztosítja az ellátást igénybevevők egészségügyi ellátását, rendszeres orvosi felügyelet keretében. A szükséges gyógyászati segédeszközök beszerzését is az intézmény végzi.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A 2022-es évben gyermekkorúak és fiatalok tekintetében kábítószer terjesztéssel, fogyasztással kapcsolatosan nem indult eljárás. Azonban a településen látótérbe került a különböző kábító hatású szerek jelenléte, illetve arra utaló információk, melyek miatt a fiatalok és gyermekkorúakra indokolt a nagyobb mértékű odafigyelés. Ezek a szerek jelenleg tiltólistán szerepelnek. Jellemző még a fiatalok a dohányzás, mely sajnos sok esetben a szülő tudtával, beleegyezésükkel történik.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A városban működő szolgáltatásokkal, ellátásokkal kapcsolatban nincs tudomás arról, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértették volna, a város vagy valamely intézménye ellen ilyen jellegű eljárás nem indult.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a korábbi évekhez hasonlóan szolgáltatásai között kiemelten fontosnak tartja a rászoruló családok számára az adományozást.

A **Gyermekszáj Program** keretében a tej-kenyér adomány osztása továbbra is egész évben, heti kettő alkalommal került kiosztásra 24 rászoruló gyermekes család részére. Az osztás helyszínét szabad térben oldották és oldják meg a mai napig. Az év során több alkalommal valósult meg tartós élelmiszer-adomány osztás. A legjelentősebb adományosztásra húsvét és karácsony alkalmából került sor a rászoruló felnőtt ill. gyermekes családok részére.

- A szolgálatnál 3 alkalommal tartottak ruhabörzét.
- A Magyar Vöröskereszt Jászberényi Területi Szervezete által /Gyermekszáj program/ összesen 104 alkalommal tej-kenyér adományt osztottak a rászoruló gyermekes családok részére.
- 2022. év elején gyűjtést szerveztek az Ukrán háború elől menekülő rászoruló embereknek. A Jászárokszállási Tűzoltóság segítségével juttatták célba a határmenti Túristváni településre a felajánlott adományokat, melyek zömében tartós élelmiszerek, tisztálkodási szerek, baba ápolási kellékek voltak.
- A Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével közösen Csányi Sándor, Dr. Gergely Sándor és felesége Dr. Gergely Sándorné adományának köszönhetően húsvét és karácsony alkalmából tartós élelmiszer-csomagokat tudtak adni rászoruló családok részére.
- December hónapban a Jászárokszállás Város Önkormányzata tartós élelmiszer-csomagja került átadásra a Szolgálatnál a sérült gyermekek és fiatal felnőtteknek karácsony alkalmából szervezett ünnepségén, összesen 30 család részére.
- karácsonyi időszakban cipősdoboz ajándéksomagok átadására került sor.

Az Önkormányzat 2023-ban rendeletben döntött az újszülöttek és a 65 életévüket betöltötték szociális rászorultságtól független támogatásáról. Ezzel a támogatási formával a 65. életévüket betöltött személyek részére karácsony előtt egyszeri 10.000,-Ft támogatást biztosítunk. Az újszülöttek szintén 10.000,- Ft értékű vásárlási utalványban részesülnek.

Az Önkormányzat 2022-ben döntött a népkonyha szolgáltatás kialakításáról. A népkonyha szolgáltatást a Cívis Szociális Étkezési Központja alakította ki és működteti a településen. Idén tavasszal tudott elindulni a szolgáltatás, melynek keretében közel 500 fő veszi igénybe az ingyenes étkezési lehetőséget.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet színterei más városokhoz hasonlóan az egyes intézmények köré szerveződnek sok esetben, így az óvodának, köznevelési és közművelődési intézményeknek fontos szerep jut ezen a területen.

A város közművelődési intézményeinek szervezésében több olyan közösségi rendezvény kerül megrendezésre, amelyek a város teljes lakossága részére elérhetőek. Kiemelhetőek például a Város Napja rendezvényei, a minden évben megrendezésre kerülő Árokszállási Nyár, közte a már hagyományokkal bíró birkafőző verseny, valamint az augusztus 20-i rendezvények, amelyek a település közössége mellett a távolabbi vidékek lakóit is a településre vonzzák, télen a Téli esték rendezvénysorozat biztosít kapcsolódási lehetőséget a város lakóinak. Az Önkormányzat tervei között szerepel ezen intézmények fejlesztése, közösségi terek kialakítása.

Jelentős a civil élet is a városban. Sokféle területen működő civil szervezet lelhető fel a településen, amely a szabadidős tevékenységek szervezésén túlmenően célirányos fejlesztésekben is képesek lehetnek szerepvállalásra. Aktív, sokszínű tevékenységükkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Nagy többségük a Petőfi Művelődési Házban tevékenykedik, itt tartják gyűléseiket, programjaik megrendezésére itt kerül sor. Ezen szervezetek az esélyegyenlőség szinte minden célcsoportját átfogják: a gyermekeket (pl. táncos szervezetek), az időseket (pl. Nyugdíjas Egyesület), a fogyatékkal élőket (Mozgássérültek Szervezete, Cukorbeteg Klubja), a nőket, és teret kapnak a romák is hagyományőrző, kulturális tevékenységeik gyakorlására (pl. Piros Pipacsok Kulturális Egyesület, Fekete Rózsák Kulturális Egyesület). Az Önkormányzat évente pályázatot ír ki civil szervezetek támogatására, mellyel segíti munkájukat. Az Önkormányzat és a civil szervezetek között az együttműködés jónak mondható.

A településen működő Városi Könyvtár minden ember számára elérhető, nyitvatartása folyamatos. Az intézmény szervezésében számos programra kerül sor az év folyamán. Író-olvasó találkozók, szépkiejtési verseny, kézműves táborok, ovis-iskolás foglalkozások helyszíne.

A helyi közélet egyik fontos fóruma a Jászvidék című havilap. Ebben a város életéről, eseményeiről, közérdekű információkról értesülhetnek a lakosok. Az újságot a Városi Könyvtár szerkeszti.

A helyi kötelező közsolgáltatási feladatok, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetésével kapcsolatos feladatok és a közterületek folyamatos tisztán tartása biztosított. Célunk, hogy a település minél élhetőbb legyen a város lakói számára, a szükséges szolgáltatások, ellátások helyben továbbra is elérhetőek legyenek.

Jászárokszállás Város Önkormányzata a „WIFI4EU – az internetkapcsolat helyi közösségekben történő előmozdítása” elnevezésű intézkedés keretében 15.000 € mértékű támogatásban részesült.

A projekt magában foglalta az eszközök (többek között AP-k, switch-ek) szállítását, üzembe helyezését, fizikai végpontok kiépítését és a hálózati eszközök konfigurálását az alábbi helyszíneken, amely területeken elérhető az ingyenes wifi szolgáltatás: Jászárokszállási Polgármesteri Hivatal épülete (Árpád tér 1.), Petőfi Művelődési Ház épülete (Árpád tér 1.), Polgármesteri Hivatal és a buszmegálló épület között található park (Árpád tér), Móczár Andor tér Művelődési Házzal és Egészségházzal szembeni része, Városi Könyvtárral szembeni park, Idősek Apartmanháza épülete (Móczár A. tér 7.), strandfürdő területén belül a büfésor és a termálmedence közötti terület (Örsi utca 18.), Sportpálya területe (Széchenyi u. 99.). Az ingyenes wifi szolgáltatás ezeken a helyeken elérhető az érdeklődő lakosság számára.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	8 719	2

Forrás: TelR, KSH
Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen nyílt etnikai konfliktusok nem tapasztalhatóak. A településen működő roma nemzetiségi önkormányzat aktív bevonása célszerű minden olyan tevékenységbe, ahol a település egészét érintő problémák kerülnek megfogalmazásra.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A lakosság a lehetőségeihez mérten törekszik arra, hogy támogassa a gyermekeket, időseket. Gyakran adományoznak magánszemélyek, vállalkozások a helyi egyesületeknek, alapítványoknak, illetve a városi rendezvényeket is támogatják. Adományaik között szerepel pénz, élelmiszer, ajándéktárgyak, összegezve olyan javak, amelyekkel az egyének, illetve vállalkozások rendelkeznek, és fel tudják ajánlani a köz javára.

Az önkéntes munka is megfelelő intenzitású városunkban, elsősorban a jótékonyági rendezvények alkalmával, illetve egyéb egyesületi, alapítványi megmozdulásokon tapasztalható az önkéntes munka ereje, hatékonysága. A helyi közösségi szolidaritásnak szép példái vannak a településen.

Mindenki számára biztosított a Könyvtár, és Művelődési Ház szolgáltatásainak igénybevétele. Évente visszatérő rendezvények, intézmények és szervezetek jótékonyági rendezvényei.

Ez főként télen a karácsonyi ünnepek közeledtével figyelhető meg. A helyi Karitászcsoport ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek. Ilyenkor más szervezetek (Vöröskereszt) segítségével adományokat is kapnak az arra rászoruló családok. Ez legtöbbször tartós élelmiszer formájában juttatott adomány. Az Önkormányzat már évek óta tüzelőanyaggal (fa, illetve szén) segítette a családok fűtési nehézségeinek megoldását.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. Az év folyamán több rendezvényt tartanak, melyek során a különböző korosztályokat fogják össze (farsang, anyák napja, gyermeknap).

e) helyi lakossági önszerveződések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik. A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működés személyi és

tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. Etnikai konfliktusok nem jellemzőek, a garázdaság esetei nem etnikai konfliktusból adódnak. A helyi nemzetiségi önkormányzat rendszeresen szervez adományosztást, pályázatok írására törekszik. A településen működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, számszerű adatok hiánya	Jogi szabályozás az adatgyűjtés legalizálására
Munkanélküliségből fakadó problémák	Közfoglalkoztatás folytatása
A hátrányos helyzet „öröklődése”	Felzárkóztató és fejlesztő programok

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Jászárokszálláson a gyermekjóléti alapellátások feladatait a Gondozási Központ Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A munkavégzésükhöz szükséges tárgyi feltételek biztosítottak, az épület akadálymentesített. A személyes gondoskodás keretébe tartozó alapellátások formái közül városunkban a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) biztosított, de a gyermekek átmeneti gondozása nem megoldott. Helyettes szülői feladatokat ellátó családok nincsenek városunkban.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátáson belül működő napközbeni ellátás egyik formája.

A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény, mely településünkön 2018-ig 28 engedélyezett és működő férőhellyel működött.

A TOP-1.4.1-15-JN1-2016-0003 számú, „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című pályázat keretein belül valósultak meg a 2018. évben a Bölcsőde bővítésének és korszerűsítésének munkálatai.

A kivitelezés során megvalósult:

- a bölcsőde épületének felújítása, átalakítása és bővítése, összesen három csoportszoba kialakítása, 41 fős gyermeklétszám befogadására,
- az épület akadálymentesítése,
- azbesztmentesítés, új tetőszerkezet kialakítása,
- új fűtési rendszer (padlófűtés),
- napelem elhelyezése,
- energetikai felújítás: hőszigetelés, nyílászáró csere,
- az új épület befogadóképességéhez idomuló új főzőkonyha kialakítása.

A beruházás hozzájárult az intézményben dolgozók munkakörülményeinek minőségbeli javításához és fejlesztéséhez is, illetve létszámbővítést is eredményezett.

Jászárokszállás Város Bölcsődéje jelenleg 41 engedélyezett férőhelyszámmal rendelkezik.

2019. január 7-től a bölcsőde a jelenlegi állapotában működik. A kisgyermekek gondozása-nevelése 3 csoportszobában folyik.

2022. december 31-ig 63 fő vette igénybe a bölcsődei ellátást. Ebből 2 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, 1 fő hátrányos helyzetű volt.

A bölcsődei dolgozók a beszoktatástól kezdve a szülőkkel napi kapcsolatban állnak, az érkezéskor és hazamenetelkor történő beszélgetések, a folyamatos, kölcsönös tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, a „saját kisgyermeknevelő rendszer” alkalmazása mind hozzájárul ahhoz, hogy a kisgyermeknevelők minél jobban megismerjék a család életét és segítenek kialakítani azt a bizalmi viszonyt, hogy a szülők bármikor szívesen fordulhatnak segítségért vagy tanácsadásért a kisgyermeknevelőkhöz.

A bölcsőde a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer tagja, folyamatos kapcsolatban van a helyi jelzőrendszer többi tagjával is. (pl. óvoda, védőnők, gyermekorvos, család- és gyermekjóléti szolgálat.)

Amennyiben védelem alatt álló gyermek kerül az intézménybe, a kisgyermeknevelők fokozottabban odafigyelnek a megfelelő testi, lelki fejlődésére.

A „saját kisgyermeknevelő rendszer” abban is segítséget nyújt, hogy több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, szokásait, ha bármilyen szokatlan tapasztalat a kisgyermeknevelő a gyermek viselkedésében, testi, lelki fejlődésében, vagy veszélyeztetettségre utaló jelet észlel, a szükséges jelzést megteszi.

Családi napközi nincs a településen.

Köznevelési és közoktatási feladatok

A 2022. évben minden közoktatási feladat ellátott volt a településen.

2013. január 1-jétől az általános iskola és a középiskola kikerültek az Önkormányzat fenntartásából. A Jászárokszállási Városi Óvoda maradt teljes egészében önkormányzati fenntartású intézmény. Az általános iskola és a középiskola működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása átkerült a Jászberényi Tankerületi Központ-hoz. Az itt tanuló gyermekek alapfokú művészetoktatásban is részt vehetnek (szolfézsoktatás; illetve zongora, hegedű és gitár szakok oktatása történik). Az óvodás és általános iskolás gyermekek részére a napközis ellátás megoldott. A kötelező szűréseken, vizsgálatokon a gyermekek, tanulók részt vesznek, köszönhetően a védőnőknek és a nevelési-oktatási intézményeknek.

Jászárokszálláson a 3-7 éves korú gyermekek napközbeni ellátása a Jászárokszállási Városi Óvodában történik, a Lehel úti és a Dobó úti óvodai telephelyeken. A gyermek abban az évben, melynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább négy órában óvodai foglalkozásokon vesz részt.

Az intézmény gyermeklétszáma a Jászárokszálláson állandó lakóhellyel rendelkező gyermekek óvodai felvételi kérelmének teljesítésén túl a tartózkodási hellyel rendelkező és a más településről bejáró gyermek létszámából tevődött össze. A gyermekek óvodába járására a rendszeresség jellemző, az elmúlt évekhez képest (covid 19) újra átlagos hiányzásokról beszélhetünk az óvodások körében.

A családlátogatások a törvényi előírások szerint már nem kötelezőek, ennek ellenére az óvodapedagógusok igyekeztek minden családot felkeresni, akiknek kisgyermekke megkezdte az óvodát. A családlátogatások alkalmával az óvodapedagógusok a gyermekek szociális helyzetével megismerkedtek, több információt szereztek a családok életéről. A látogatás alkalmával a részletes anamnézist is felvehették a kisgyermekről. Azoknál a családoknál, ahol a szülők nem szerették volna a családlátogatást, az óvodapedagógus a gyermek óvodába érkezése első napján töltötte ki a dokumentumot, melyből részben megismerhették a gyermekeket. A csoportban történő beosztásnál igyekeztek az egyensúlyt megtartani.

Az alapító okiratban felsorolt sajátos nevelési igényű gyermekeket szakvélemények alapján látják el az óvodában.

Fejlesztésükről a szakértői véleményben megfogalmazottak szerint, sajátosságaiknak megfelelő végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, mozgásfejlesztő terapeuta és logopédus gondoskodott, az óvodapedagógus számára meghatározott fejlesztési óraszámokon felül. Ezen gyermekeket csoportokban besoroláskor, valamint a normatíva igényléskor kettő főnek számítják.

Országos tendencia, hogy a gyermekek egyre később válnak iskolaéretté.

A településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A Képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a városban jelentkező gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekek korú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 704	3 948	7652	48,41%	51,59%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	240			3,14%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	616	551	1167	8,05%	7,20%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	115	122	237	1,50%	1,59%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

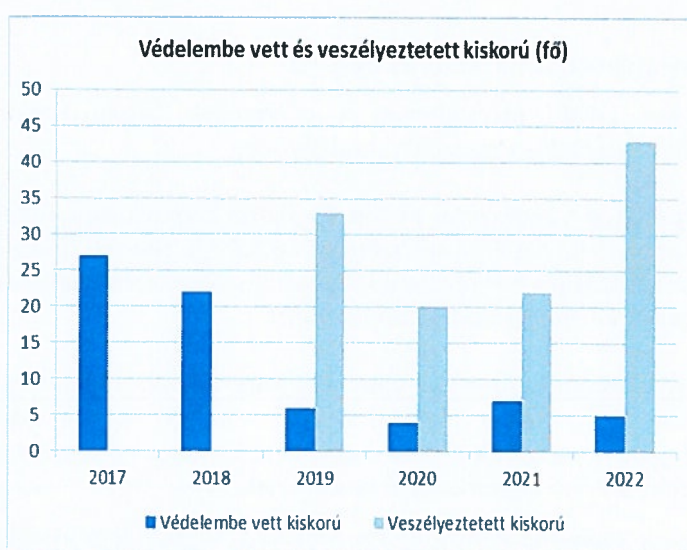
- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorúak törvényes gondoskodását. A védelembe vett gyermekek száma 2017 óta csökkenést mutat, a veszélyeztetett kiskorúak száma azonban 2020 óta növekszik.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyermeket védelembe veszik.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	27	0
2018	22	0
2019	6	33
2020	4	20
2021	7	22
2022	5	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál.

A gyermekek védelmét:

- pénzügyi és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások,
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A védelembe vétellel a gyermekjóléti szolgálat szakemberei arra törekszenek, hogy a gyermekek családból történő kiemelését megelőzzék. Céljuk, hogy a családdal, szülőkkel, gyermekkel, valamint a bevonható segítő szakemberekkel, támogatókkal a felmerülő probléma megszűnjön, vagy olyan mértékben mérséklődjön, hogy a gyermek veszélyeztetettsége megszűnjön.

A szakemberek tapasztalatai szerint a leggyakoribb probléma az anyagi nehézségekből adódó megélhetési probléma, melyhez szervesen társul, hogy a gyermeket nem tudják megfelelően étkeztetni, öltöztetni, hiányosak a felszereléseik, a szükséges orvosi ellátást nem kapják meg. A veszélyeztetett gyermekek többsége a mélyszegénységben élő családokból kerül ki, viszont a védelembe vett gyermekek közül sokan

nem a mélyszegénységben élő családok gyermekei. Gyakran előfordul, hogy jó körülmények között élő családban élő gyermeket is szükséges védelembe venni. (szabálysértés, bűncselekmény elkövetése, iskolai mulasztás.)

A családokban jelen lévő leggyakoribb problémák a szülők következtelen nevelése miatti működési zavarok. Az ellátásban részesülő kiskorúak többsége iskoláskorú. A főbb problématípusok vonatkozásában az oktatási, nevelési elhanyagolás és magatartászavar, teljesítményzavar áll előtérben.

Egyre több fiatalok nem érzi kötelességének a tanórákon való részvételt. Több tanulónál megfigyelhető, hogy az iskolában nem tartják be a házirendet, magatartásukkal zavarják a tanórák menetét. A helyzet megoldásához a szülők együttműködésére is szükség lenne. A szülők gyakran tehetetlenek gyermekük viselkedésével szemben, nincsenek ismereteik a konfliktusok kezelésében, megoldásában. A szülők a megoldási lehetőségeket nem találják, ebben kell segítséget nyújtani számukra, továbbá a helytelen gyermeknevelési módszerek elkerülése érdekében szükséges a családgondozó beavatkozása. Azonban egyre gyakoribb probléma, hogy maguk a szülők is motiválatlanok, az alap normarendszerüknek nem része a tanulás fontossága, értéke.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet

2013. szeptember 1-jétől megváltozott a gyermekek hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetének megállapításával kapcsolatos jogszabályi szabályozás.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi *körülmények közül egy fennáll, halmozottan hátrányos helyzetű* az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi *körülmények közül legalább kettő fennáll:*

a) a **szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége**, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a **szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága**, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a **gyermek elégtelen lakókörnyezete**, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a szülő/családbafogadó gyám kérésére, a gyámhatósági eljárásban tett önkéntes nyilatkozatuk alapján történik.

	2020	2021	2022
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	180	207	173
ebből hátrányos helyzetű	96	97	72
ebből halmozottan hátrányos helyzetű	53	54	54

A településen 2022. december 31-én a hátrányos helyzetű gyermekek száma: 72, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 54.

A hátrányos helyzet megállapítása legtöbb esetben az alacsony iskolai végzettségre tekintettel történik.

A gyermekvédelmi tevékenység megfelelő és hatékonyabb működéséhez szükséges a jelzőrendszer tagjainak (az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók, a közoktatási intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelő, az egyház, a roma nemzetiségi önkormányzat, a jegyző, az önkormányzat, a gyámhivatal, valamint az állampolgár) szorosabb, egymást támogató, megerősítő munkája, mely a jövőben is alapvető célként fogalmazódik meg.

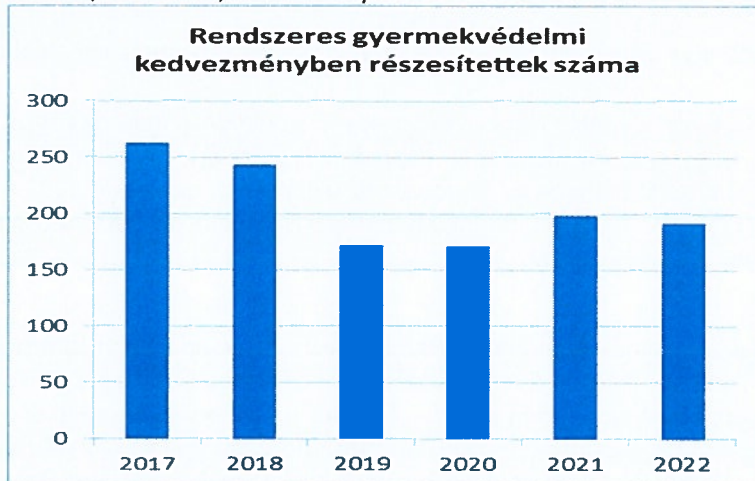
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében kerül megállapításra. A támogatás a hátrányos helyzetű családok természetben nyújtott támogatása, a gyermek családi környezetben történő ellátásának segítésére, a gyermek családból történő kiemelésének megelőzésére szolgál. A kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, egyszeri támogatásra, ingyenes tankönyv biztosítására. A támogatás jövedelmi határa 2023. január 1-jétől emelkedett családban nevelkedőknél 47.025,-Ft, illetve egyéb jogszabályban meghatározott esetekben 51.300,-Ft.

2022. december 31-én 192 gyermek és felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató fiatal felnőtt részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	264
2018	244
2019	172
2020	171
2021	199
2022	192

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekvédelmi törvény értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőket természetbeni támogatás illeti meg évente két alkalommal. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alkalmanként és gyermekenként 6.000,-Ft alapösszegű támogatásra jogosultak; míg azon gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, akiknél a szülő kérelmére hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítására is sor került, emelt összegű, 6.500,-Ft-os támogatásban részesülnek. A támogatás nyújtására 2018. évben még Erzsébet-utalvány formájában került sor, azonban a természetbeni támogatás ezen formája az Erzsébet-utalványok forgalmazásának megszüntetése miatt megváltozott. Azok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult személyek, akiknek a kedvezménye 2022 augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll, a jogosultsági hónapokban pénzbeli támogatásban részesülnek.

Jászárokszállás Város Önkormányzata 2022. augusztus hónapban összesen 217 gyermek és fiatal felnőtt részére folyósította a pénzbeli ellátást.

2022. novemberében 167 gyermek és fiatal felnőtt volt jogosult a támogatásra.

A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma 2013 óta folyamatosan csökken. Köszönhetően a település Ipari Parkjában található munkahelyeknek, és a munkabér emeléseknek, a családi kedvezmények kiterjesztésének. A 2016. évben 301 gyermek volt jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. Ez az adat mára a felére csökkent. Azt mutatja, hogy sokkal többen el tudnak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, mint a korábbi években, és ez a jövedelmi helyzetükben is megmutatkozik.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az önkormányzat 2023. évben döntött az újszülöttek szociális rászorultságtól független egyszeri támogatásáról.

Ennek értelmében az önkormányzat egyszeri támogatást nyújt az újszülött gyermekek születésével kapcsolatos költségekhez.

Az újszülöttek egyszeri támogatására az az újszülött gyermek jogosult, akinek legalább az egyik szülője, szülő hiányában a törvényes képviselője a gyermek születésekor Jászárokszálláson állandó, bejelentett lakóhellyel rendelkezik és más településen nem rendelkezik tartózkodási hellyel.

A támogatást egy gyermek után csak egy alkalommal és csak az egyik szülő jogosult igénybe venni. Amennyiben mindkét szülő esetében fennállnak a jogosultsági feltételek, de a szülők nem közös háztartásban nevelik a gyermeket, úgy az a szülő a jogosult, akinél a gyermek elhelyezésre került.

A támogatás formája egyszeri, 10.000,-Ft értékű vásárlási utalvány.

Az ingyenes étkezésben résztvevő óvodások száma növekedett az elmúlt időszakban, melynek háttérében az ingyenes étkeztetés kiterjesztése áll.

Az ingyenes tankönyv ellátásban részesülők száma szintén folyamatosan emelkedik.

Lehetőséget nyújtunk továbbá Bursa Hungarica felsőoktatási önkormányzati ösztöndíj igénybevételére, melynek célja, hogy a jászárokszállási, nappali felsőoktatási intézményben tanuló szociálisan rászorult fiatalok számára a továbbtanulással kapcsolatos költségeket enyhítse. 2022. évben 3 fő részesül ebben a támogatásban, melynek összege 10 hónapon keresztül havi 10.000,-Ft/fő, melyből 5.000,-Ft/fő terheli önkormányzatunk költségvetését.

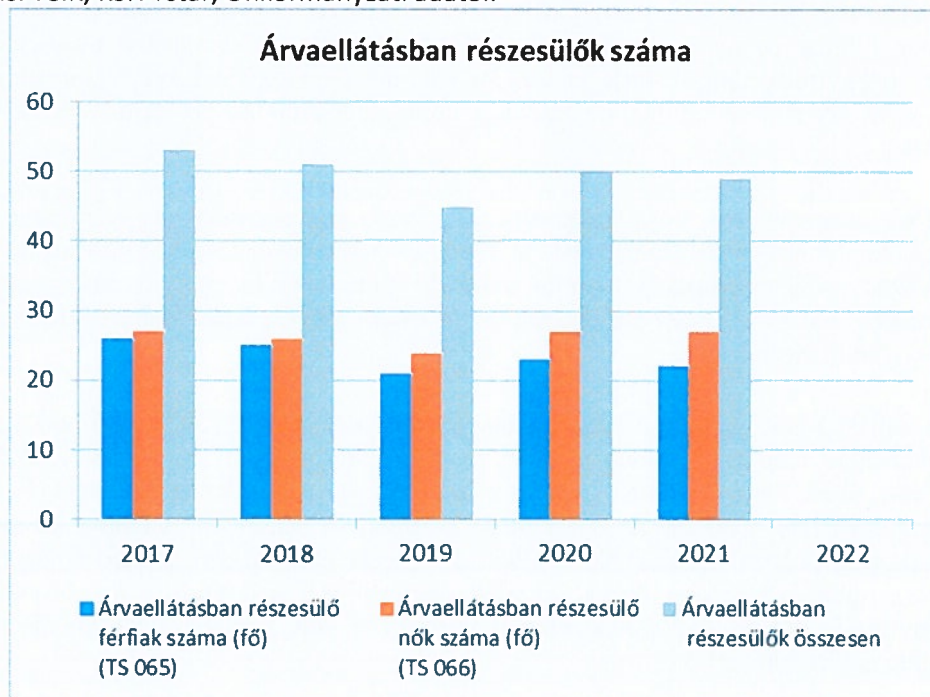
Konkrét szám adatok sajnos nem állnak rendelkezésre, viszont a helyi információkból szerzett adatok arra engednek következtetni, hogy sok szülő, elsősorban édesanya elsődleges jövedelem forrása a családi pótlék mellett a gyermeknevelési támogatás, főként a mélyszegénységben élők és romák körében. Gyermeknevelési támogatásra az a szülő, nevelőszülő vagy gyám jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életévének betöltéséig jár. A

szülők a szükséges tájékoztatást és segítséget megkapják a Jászárokszállási Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodájától, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatától a jogosultság tekintetében.

Árvaellátást azok a gyerekek kaphatnak, akiknek egyik vagy mindkét szülője meghalt, és ezért egyszülős családban vagy szülő nélkül nőnek fel. A jogosultság feltétele, hogy az elhunyt szülő biztosítási jogviszonyban állt, és megszerezte az ellátás megállapításához szükséges szolgálati időt. Míg özvegye özvegyi nyugdíjban részesül, gyermekei árvaellátásra lesznek jogosultak.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	26	27	53
2018	25	26	51
2019	21	24	45
2020	23	27	50
2021	22	27	49
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az étkezés biztosított a gyermekek számára. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők óvodában és általános iskolában ingyen étkezhetnek, a középiskolában tanulók 50 %-os díjkedvezményben részesülnek.

Városunkban Jászárokszállás Város Önkormányzata biztosítja az általános iskolás tanulók étkeztetését. Az intézmény két telephelyén tanuló gyerekek jelenleg a Jászárokszállási Városi Iskolakonyha étkezőjében fogyasztják el az ebédet, a telephelyekre szállítással jut el a tízórai és az uzsonna. A Köztársaság téri és a Pethes Imre úti épületekből sajnos minden nap gyalog közlekednek a tanulók, több csoportban az étkezőbe. Ez sok időt, szervezést vesz igénybe, a napi időjárási adottságok is nehezítik a közlekedést. A Szent Vince úti telephelyen tanulóknak helyben tudja biztosítani városunk az étkeztetést egy minden igényt kielégítő XXI. századi étkezőben.

A 2022-es évben is sok szülő élt a lehetőséggel, amikor gyermeke számára kérte az iskolai étkeztetést. A számok tükrében ez a következőképpen alakult:

- háromszori étkezést 108 fő vett igénybe,
- a menzások száma 128 fő,
- a kétszeri étkezést 39 fő kérte.

A gyermekek rendszeres és változatos étkeztetését a Jászárokszállás Városi Iskolakonyha egész évben szolgáltatja. Nagy gondossággal és odafigyeléssel megpróbálnak minden igényt kielégíteni. Különböző szakorvosi vélemények figyelembevételével állítják össze néhány gyermek speciális étrendjét. Az aktuális ünnepek közeledtekor jelképes édességgel, étkekkel kedveskednek az iskolakonyha dolgozói a napközis gyermekeknek.

Az élelmezésvezetővel folyamatos a kapcsolattartás. Egész tanévben telefonon, személyesen is történnek megbeszélések, egyeztetések, így hatékonyan, kellő odafigyeléssel sikerül egész évben az általános iskolás tanulók étkeztetését megvalósítani. Iskolai rendezvények, programok, versenyek alkalmával teát, szendvicset, a kért vendéglátást az iskolakonyha színvonalasan biztosítja a tanulóknak, vendégeknek.

2022 szeptemberétől változott az étkezési díjak fizetésének és az étkezés lemondásának az önkormányzat által meghatározott eljárásrendje. Az eljárásrend bevezetésekor nagyon sok esetben okozott nehézséget az intézményben dolgozó pedagógusok számára a változások tudatosítása a szülők körében. A Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda dolgozóinak és az Iskolakonyha vezetőjének az iskolával való napi szintű együttműködése következtében ma már sokkal gördülékenyebb és problémamentesebb az ügyintézés menete.

Összességében elmondhatjuk, hogy Jászárokszállás város gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat ellátó szolgálatait, hatóságait az általános iskola munkáját hatékonyan segítik, fontos ez a jó együttműködés, lényeges feladat ennek megtartása, további erősítése. Elmondhatjuk, hogy a Jászárokszállási Széchenyi István Általános Iskola és AMI kapcsolata a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekkel jó, hatékony és nélkülözhetetlen.

A Jászárokszállási Deák Ferenc Gimnázium tanulói létszáma 240 fő (2022. októberi statisztika alapján). Októberi statisztika alapján 59 tanuló ebédelt az iskolában, melyből 16 fő 50 százalékos térítési díjat fizetett az étkezésért. Egy fő állami gondozott, ezért ingyenesen étkezett. A Deák Ferenc Gimnáziumi Alapítvány támogatásban részesíti az arra szociálisan rászoruló tanulókat. A támogatás menzadíj-befizetést jelent. A sikeresen pályázó tanulóknak az alapítvány egész évre kifizeti a menzadíját. (Jellemző, hogy a szociális rászorultságból eredően ötven százalék menzadíjra kötelezettek sem ebédelnének e nélkül a pénzügyi támogatás nélkül). A 2022-es évben számuk 12 fő volt. A diákok számára az étkezés lehetőségét az iskolai büfé is biztosította.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A HEP készítésének idején nem álltak rendelkezésre adatok.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A HEP készítésének idején nem álltak rendelkezésre adatok.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A gyermekszegénység egyik legfőbb oka a szülők munkanélkülisége. A szülők iskolai végzettsége alacsony, a családok zömében egyetlen aktív kereső sincs a háztartásban. Rossz lakáskörülményeknek köszönhetően jelentős a gyermekek körében előforduló megbetegedés, egészségkárosodás. A hátrányok halmozódása veszélyezteti a gyermekek pszicho-szociális fejlődését. Jelentős fejlődési lemaradás tapasztalható azoknál a gyermekeknél, akik több éven keresztül szegénységben élnek. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcsfontosságú feladat.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. A tapasztalatok azt mutatják, hogy veszélyeztetettség jellemző okai: a szociális helyzet, a lakáskörülmények, a családok széteséséből fakadó problémák (esetleges válás lelki nehézségei); a nevelés, gondozás hiánya; betegségek a családban; életmóddal kapcsolatos problémák; a gyermekek mentális állapota; esetleges bántalmazás problematikája. Egy-egy gyermek több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezők halmozottan jelentkeznek.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára szervez szabadidős programokat. A gyermekcsoport foglalkozásokat havi rendszerességgel tartják. A foglalkozásokat minden korosztály látogathatja. A sérült gyermekek és fiatal felnőttek csoportjának is rendszeresen szerveznek foglalkozásokat.

A településen 2022. december 31-én a hátrányos helyzetű gyermekek száma: 72, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 54.

A hátrányos helyzet megállapítása legtöbb esetben az alacsony iskolai végzettségre tekintettel történik.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára a köznevelés területén biztosított kedvezmények, támogatások, jogosultságok:

1. óvodai fejlesztő program, képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés;
2. Arany János Tehetséggondozó Program;
3. Útravaló-MACIKA Ösztöndíj Program;
4. az alapfokú művészetoktatásban való részvétel támogatása;
5. iskolai felvételnél előnyök;
6. szünidei gyermekétkeztetés.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontja alapján a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó

intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon, valamint a nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon köteles megszervezni, és ennek megfelelően a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A 2022-es nyári szünidőben átlagosan 25 gyermek részére igényelték a déli meleg főétkezést, a téli szünetben 25 fő élt az ingyenes ebéd lehetőségével.

Az Önkormányzat szervezésében valósult meg a nyári időszakban a dolgozó, azt igénybevevő szülők részére az általános iskolás gyermekük napközbeni ellátása, felügyelete is. A nyári napközis ellátás keretében naponta változatos szabadidős programokat és napi háromszori étkezést biztosított az igénybevevő gyermekeknek.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői szolgálat szervezeti felépítése, feladata sokat változott az elmúlt 108 évben. A védőnők mindennapi feladataikat a családok otthonában történő látogatásokon, illetve az Egészségházban önálló védőnői tanácsadásokon végzik. A területi védőnők a legfontosabb életszakaszoknál a gyermekvárástól, az újszülött fogadásán át a gyermek iskolába kerüléséig vannak jelen a családok életében. Munkájuk a családközpontú gondozás alapelemeire: a segítségnyújtásra és az elfogadásra épül. A védőnők kifejezetten preventív tevékenységre, egészségfejlesztésre képzett szakemberek.

Az egészségügyben az alapellátás működését, így a védőnők munkáját is átalakította a COVID járvány. A tanácsadási rendszert már korábban is előre megbeszélte időpontokra szervezték. Továbbra is fokozott figyelmet fordítanak a higiénés szabályok betartására, de a maszkviselés nem szükséges. Az a tapasztalat, hogy a szülők is jobban odafigyelnek. A telekommunikációs eszközök útján való kapcsolattartás, mint igény, továbbra is jelen van.

A településen 3 védőnői körzet került kialakításra, melyet 3 körzeti védőnő lát el és van 1 fő főfoglalkozású iskolavédőnő, aki az általános és középiskolát látja el. Betöltetlen státusz nincs. A területi védőnők látják el a bölcsődét és az óvodákat is. Munkájukat a tanácsadóban, látogatások során a családok otthonaiban végzik.

Az önálló védőnői tanácsadáson a csecsemők fejlődését követik nyomon, kisdedednél és kisgyermeknél a korhoz kötött kötelező szűrővizsgálatokat végzik. Testi, értelmi fejlődésükön túl a mozgásszervek vizsgálata, eszközös látásvizsgálat (szín-, térlátás), hallásvizsgálat is történik. Ezeknek a szűréseknek a célja az, hogy az esetleges elváltozások minél korábban felszínre kerüljenek és a szükséges fejlesztések, kezelések is időben meginduljanak. A legkisebb elváltozásokat is nyomon tudják követni és tovább irányítani. Növekszik az eltérésekkel bíró gyermekek létszáma, akik a közösségbe kerülve is további fejlesztésre szorulnak: mozgásfejlődésbeni eltérés, megkésett beszédfejlődés, figyelem zavar, hiperaktivitás, autizmus, különféle kötődési zavarok stb. Az orvos által igazolt eltéréseket követik, a fejlesztést segítik. Cél a szülők bevonása is a gyermek fejlődésének megfigyelésébe. Az új szűrővizsgálati rendszer szerint a szülők egy a gyermek fejlődésével kapcsolatos kérdőívet kapnak, amelyet kitöltve visznek a tanácsadásra, és ezek a tanácsadás alkalmával megbeszélésre kerülnek. Feladataikhoz tartozik még a kötelező védőoltások szervezése, koordinálása, dokumentálása. Mára az ebből adódó munka is megsokszorozódott, hisz egyre több a kötelező védőoltás, gyermekeként 14 oltás lebonyolítása történik. A kötelezőkön kívül újabb lehetőséggel bővült, a gyermekorvos javaslatára Jászárokszallás Város Önkormányzata a ROTAVÍRUS fertőzés elleni védőoltást finanszírozza a csecsemők részére. Ezeken kívül több oltást is választanak a szülők, ezek szervezését is a védőnők végzik.

A városban működik **háztól házig történő anyatejadás**, melyet a védőnők szerveznek. Sajnos az elmúlt évben nem volt tejadó anya.

A várandós gondozás a kismamák nyilvántartásba vételével kezdődik. A tanácsadásokon a vizsgálati eredmények dokumentálásán és a rendszeres védőnői vizsgálatokon túl egyéb fontos kérdésekre is választ kapnak a kismamák, például a vizsgálatok szükségességéről, menetéről, diétáról, életmódról stb. Már a gondozásba vételtől kezdve ismertetik gondozottaikkal a lehetséges szociális juttatásokat, igénylésüket.

Látogatások alkalmával könnyebben megnyílnak a gondozottak, olyan problémákat is feltárnak, amelyeket más körülmények között nem tennének meg. Egyéni szülés felkészítés, szoptatásra felkészítés is itt történik.

A védőnő szociális tevékenységének lényege a családok szociális helyzetének felmérése, értékelése. A család harmonikus életvitelét veszélyeztető helyzet időben történő felismerése, a probléma megoldásához segítség adása. Fontos a kapcsolattartás, információáramoltatás. Kapcsolatot tartanak a Polgármesteri Hivatallal, a Gyámhivatallal, ill. a Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekorvossal és a háziorvosokkal. Sajnos egyre több problémával küzdő családdal találkoznak. Gondot, problémát jelezve a Gyvt. szerint mindenki feladatkörének megfelelően végzi munkáját.

A lisztérzékenység-szűrés 2022-ben is folytatódott a nagycsoportos óvodások körében az Önkormányzat támogatásának köszönhetően, melyet kötelező feladataikon túl szervezik a védőnők. 2015. óta vércukor vizsgálat is kapcsolódik a szűréshez ezeknél a gyermekeknél, amelyet Dr. Váradi István finanszíroz. Városunkban a szülők beleegyezésével már minden általános iskolásnak lehetősége volt részt venni a szűrésen, szerencsére nagyon kevesen nem igényelték eddig. Az elmúlt 10 év tapasztalata azt mutatja, hogy Jászárokszálláson a „minden 100 emberből egy lisztérzékeny” statisztika kicsit rosszabb az országos átlagnál. Az adott korcsoportban kiszűrt lisztérzékenyeknél segítséget kapnak a további vizsgálatokra irányításban és az életmódváltásban, diétában is. Minden évben ilyenkor lehetőség van kedvezményes áron jelentkezni szűrésre a lakosság köréből is. A 2022 évben 3 új gyermek került kiszűrésre.

A körzeti védőnők törvényben előírt jelentési kötelezettségüknek megfelelően havonta jelentést készítenek a védőoltások megtörténtéről, oltókörtben történő ki-be költözésekről, a tisztasági vizsgálatokról, a körzetben végzett munkáról, részt vesznek az anyatejadás elszámolásában. Negyedévente jelentést készítenek a népmozgalmi adatokról, illetve évente többféle részletes kiegészítő jelentést a körzet különböző mutatóiról.

A térítésmentes védőnői méhnyakszűrés 2016. februárjától kezdődött a 25-65 év közötti nők körében, melyet védőnő végez. 2022-ben 60 jelentkező nő szűrővizsgálata történt meg. Az utóbbi években több volt a megkeresés a lakosság részéről, de központi meghívó hiányában erre nincs lehetőség. Munkájukat sokféle és gyakran változó jogszabály, irányelv és szakmai ajánlás szabályozza. Ezeknek a kihívásoknak úgy tudnak megfelelni, hogy rendszeresen konferenciákon, továbbképzéseken vesznek részt. 2022-ben már lehetőség volt újra az online zajló képzéseken túl jelenléti képzésekre. Az ötvenként megújítandó működési engedélyt is ezek révén érvényesíthetik.

Munkájukat számítógépen dokumentálják, a szülők a programból kinyomtatott leletet kapnak kézhez a szűrővizsgálatokról. Új hivatalos e-mail címet kaptak, amelyen a gondozottakkal és a hivatalos szervekkel történő levelezés is megfelel a korszerű, biztonságos követelményeknek. A napi számítógép és internethasználat igényelné a rendszer fejlesztését, korszerűsítését. Sokféle jelentési kötelezettségnek tesznek eleget, naprakész nyilvántartással kell rendelkezniük, ehhez nagy segítséget jelent a jelenleg legkorszerűbb védőnői program, a **Stefánia Védőnői Dokumentációs Rendszer** használata. A programba 2012. elején kezdték az adatok felvitelét. A Vitarex Kft.-vel jó a kapcsolatuk, a programot a cég folyamatosan fejleszti a változásokhoz alkalmazkodva, ingyenes továbbképzéseket szerveznek és **állandó technikai ügyeletet biztosítanak**. Elérhetőek szolgálati telefonon is, valamint a Stefánia telefonra kifejlesztett alkalmazását is tudják használni.

Gondozotti létszámok 2022. december 31-i adatok alapján:

	I. körzet	II. körzet	III. körzet	Összesen
Várandósok száma	16 fő	16 fő	16 fő	48fő
21-ben gondozott várandósok száma	51 fő	38 fő	41 fő	130 fő
Csecsemők száma	32 fő	21 fő	24 fő	77 fő
1-3 évesek száma	45 fő	49 fő	55 fő	149 fő
3-7 évesek száma	99 fő	102 fő	95 fő	296fő
7-18 éves iskolába nem járók	0 fő	0 fő	0 fő	0 fő

száma				
Összes gondozott	192 fő	188 fő	190 fő	570 fő
Gondozott családok száma	139	159	146	460

Az iskolavédőnői tevékenységről

Főállású iskolavédőnői status a 2010/2011-es tanév kezdetétől működik Jászárokszálláson, melynek ellátotti köre a Jászárokszállási Széchenyi István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, ill. a Deák Ferenc Gimnázium tanulói.

A 2022/2023-es tanévben ellátott tanulói létszám: 836 fő, ebből 596 fő általános iskolai tanuló, 240 fő gimnáziumi tanuló.

Az iskolavédőnő a tevékenységét az iskolákban, illetve a védőnői tanácsadóban végzi a tanév elején elkészített, az iskola intézményvezetésével, illetve az iskolaorvossal egyeztetett munkaterv alapján.

Az intézménybe járó gyermekek körében egészséges életmódjuk kialakításának érdekében egészségügyi előadásokat, foglalkozásokat tart, tanfolyamokat szervez. A 2021/2022 tanévben 91 alkalommal tartott egészségfejlesztő órát, a tanulók egészségtudatos magatartásának fejlesztése, helyes szokások kialakítása, a káros szenvedélyek elkerülése főbb témákban. Az elmúlt tanévben érdeklődés hiánya miatt nem került sor elsősegélynyújtó tanfolyam megtartására a középiskolás diákok számára.

A védőnő végzi az iskola-egészségügyi ellátásra vonatkozó hatályos jogszabályban előírtak szerint a tanulók testi- pszicho-motoros –szociális fejlődésének követését, szűrővizsgálatokat végez a páros évfolyamokban, illetve a 16. évüket betöltött tanulóknál (az előző tanévben 19 osztályban, 455 tanulónál történt szűrés). A kiszűrteket gondozásba veszi, folyamatosan gondozza, egészségi állapotukat figyelemmel kíséri.

Kapcsolatot tart az iskolaorvossal, a gyermekek szüleivel, az iskolavezetéssel, a pedagógusokkal, szükség esetén a háziorvossal, a gyermek lakóhelye szerint illetékes területi védőnőkkel, társintézményekkel. Figyelemmel kíséri a testnevelés alól felmentettek egészségi állapotának alakulását az iskolaorvossal, illetve a testnevelő tanárokkal együttműködve.

Végzi a kampányoltások szervezését, a szükséges oltóanyagok számának felmérését és az azokkal történő elszámolást, az oltások lebonyolítását, dokumentálását, a jelentések elvégzését.

Évente több alkalommal a személyi higiénét ellenőrzi az általános iskolában, szükség esetén a középiskolában, tetvesség észlelésekor az aktuális módszertani levélben foglaltak szerint jár el.

Minden iskolaépületben heti rendszerességgel fogadóórát tart, melyen a tanulók keresik fel, ill. a folyamatos, szükség szerinti gondozás folyik (az előző tanévben 119 alkalommal tartott fogadó órát melyen 405 fő jelent meg).

A szülők leggyakrabban a védőnői tanácsadóban keresik fel a védőnőt, illetve on-line és telefonon tartják a kapcsolatot.

A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők időben történő észlelésével, szűrővizsgálatok végzésével, szükség esteén intézkedéssel a védőnő mindent megtesz a gyermek zavartalan fejlődésének biztosítása érdekében, segítséget nyújt a magatartási zavarok, helytelen szokások, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésében, az illetékes szakemberhez történő irányításában.

Rendszeres kapcsolatot tart a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal. Szakmai tanácskozáson, esetkonferenciákon részt vesz, szükséges esetben jelzéssel él a szolgálat felé, melyre intézkedés, visszajelzés történik.

Szülői értekezleteken, igény esetén tantestületi értekezleten tájékoztatást ad tevékenységéről, az adott tanévben aktuálisan elvégzendő iskolaegészségügyi feladatokról, valamint a gyermekközösség egészségi állapotáról. Egészségügyi kérdésekben felkérésre szakértőként közreműködik a nevelőtestület munkájában, segítséget nyújt a pályaválasztással kapcsolatban.

Részt vesz az iskolai környezet, a testnevelés, gyógytestnevelés, technika óra, étkeztetés higiénés feltételeinek kialakításában és ellenőrzésében, az iskola területén belül a balesetveszélyek feltárásában és megelőzésében, az iskolai büfé egészséges kínálatának kialakításában, véleményezésében.

A védőnő dokumentációkat vezet (az elvégzett szűrések, a gondozás, jelzések, a védőoltások, dokumentációját, illetve egyéb nyilvántartásokat készít).

Havonta készít jelentést a Népegészségügyi Osztály felé a tisztasági vizsgálatok eredményéről, aktuálisan a kampányoltások megtörténtéről.

Tanév végén országos nyilvántartáshoz iskola épületenként, általános iskolai, gimnáziumi tanulócsoporthoz vonatkozóan éves jelentést, részletes adatszolgáltatást nyújt.

Az iskolavédőnő minden évben szervezi a mammográfiai szűrővizsgálatot, ill. a városi szintű egészségnapot, a szűrővizsgálatokat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	4	n.a.	-
2019	5	n.a.	-
2020	4	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	4	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

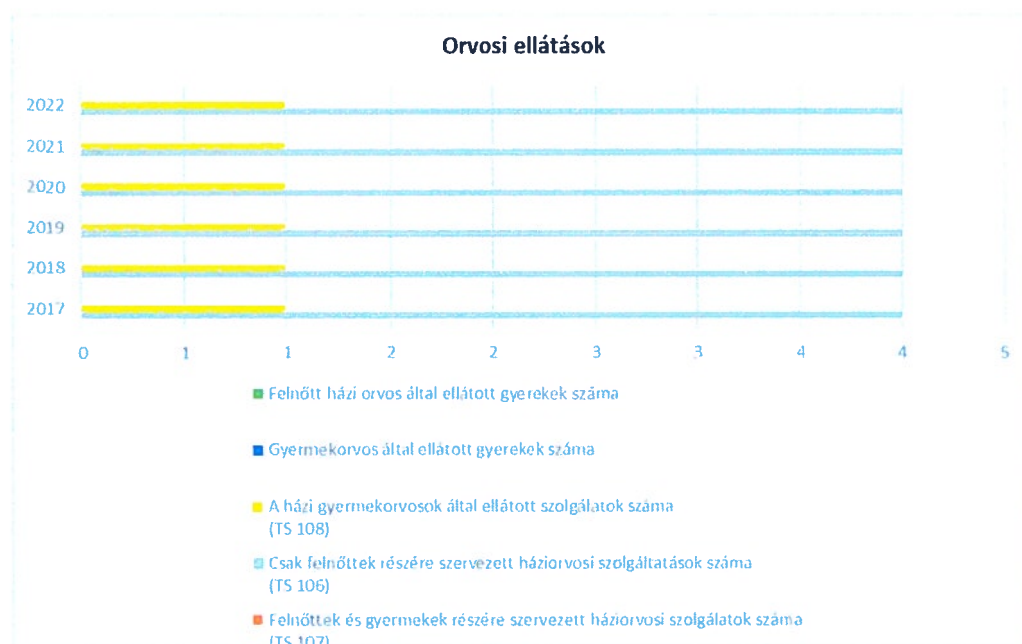

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen egy gyermekorvos által ellátott szolgálat működik. Az ellátott gyermekek száma közel azonos az elmúlt három évben.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	4	1	n.a.	n.a.
2018	0	4	1	n.a.	n.a.
2019	0	4	1	n.a.	n.a.
2020	0	4	1	n.a.	n.a.
2021	0	4	1	n.a.	n.a.
2022	0	4	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított részben a védőnői, részben az intézményhálózaton keresztül. A védőnők a kisgyermeknél a korhoz kötött kötelező szűrővizsgálatokat végzik. A szűrések célja, hogy az esetleges elváltozások minél korábban felszínre kerüljenek, és a szükséges fejlesztések, kezelések is időben meginduljanak. Növekszik az eltérésekkel bíró gyermekek száma, akik a közösségbe kerülve is további fejlesztésre szorulnak: mozgásfejlődésbeli eltérés, megkésett beszédfejlődés, figyelemzavar, hiperaktivitás, autizmus, különféle kötődési zavarok. Az iskolába kerülésig a korábbi 9 helyett 16 szűrővizsgálat történik. A bölcsődében, óvodákban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A közoktatási intézményekben integrált nevelés-oktatás folyik.

Jászberényben működik egy alapítványi óvoda, mely ellátja a sajátos nevelési igényű gyerekek alapozó képességfejlesztését, rehabilitációját gyógypedagógiai keretek között. 12 településről fogadnak gyermekeket.

- e) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás fontos célja, hogy a családok, illetve az egyének szociális és mentálhigiénés problémáik megoldásához megfelelő segítséget kapjanak. A családsegítés sokrétű, komplex segítő szolgáltatás, amelynek keretébe tartozik többek között a család életvitelét hátrányosan befolyásoló okok feltárása és közreműködés azok megszüntetésében; segítő beavatkozás krízishelyzetekben; természetbeni, anyagi és személyes támogatások közvetítése.

- f) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátáson belül működő napközbeni ellátás egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő (20 hetestől 3 éves korig) gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

Jászárokszállás Város Bölcsődéje jelenleg 41 engedélyezett férőhelyszámmal rendelkezik.

2018-ban a Top-1.4.1-15-JN1-2016-00003 számú „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című pályázat keretein belül megvalósult a bölcsőde bővítésének és korszerűsítésének kivitelezési munkálatai.

2019. január 7-től a bölcsőde a jelenlegi állapotában működik. A kisgyermekek gondozása-nevelése 3 csoportszobában folyik.

2022. december 31-ig 63 fő vette igénybe a bölcsődei ellátást. Ebből 2 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, 1 fő hátrányos helyzetű volt.

A bölcsőde a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer tagja. A bölcsődei dolgozók a beszoktatástól kezdve a szülőkkel napi kapcsolatban állnak, az érkezéskor és hazamenetelkor történő beszélgetések, a folyamatos, kölcsönös tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, a „saját gondozónő rendszer” alkalmazása mind hozzájárul ahhoz, hogy a kisgyermeknevelők minél jobban megismerjék a család életét, és segítenek kialakítani azt a bizalmi viszonyt, hogy a szülők bármikor szívesen fordulhatnak segítségért vagy tanácsadásért a kisgyermeknevelőkhöz.

A bölcsőde folyamatos kapcsolatban van a helyi jelzőrendszer többi tagjaival is (pl. óvoda, védőnők, gyermekorvos, család- és gyermekjóléti szolgálat). Amennyiben védelem alatt álló gyermek kerül az intézménybe, fokozottabban odafigyelnek a megfelelő testi, lelki fejlődésére.

A „saját gondozó rendszer” abban is segítséget nyújt, hogy több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, szokásait, ha bármilyen szokatlant tapasztal a kisgyermeknevelő a gyermek viselkedésében, testi, lelki fejlődésében, vagy veszélyeztetettségre utaló jelet észlel, a szükséges jelzést megteszi.

A gyermekvédelmi törvény a bölcsődei gyermekétkeztetésben 2015. szeptember 1-jei hatállyal kiterjesztette a 100 %-os normatív kedvezményre jogosultak körét. Ennek értelmében ingyenesen étkeznek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, a tartósan beteg, fogyatékos gyermekek és egészséges testvéreik, a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekek, a nevelésbe vett gyermekek, valamint az olyan családban élő gyermek, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg.

- g) gyermekvédelem;

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat működése 2022-as év során

A helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat alapellátási szolgáltatást nyújt, a hatósági feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatásokat a Jászberényi Család- és Gyermekjóléti Központ végzi. A kettő intézmény között szoros munkakapcsolat áll fenn. Az intézmény vezetője és az esetmenedzser minden esetben segítséget nyújt a kollégáknak. Az együttműködésre jellemző a szakmaiság megtartása mellett a humán segítségnyújtás mind a kliensek részére, mind a munkatársak részéről.

A 2022-es év során személyi változások történtek a Szolgálatnál. 2022. február 13-tól a Szolgálat 2 fő családsegítővel látta el feladatait.

A munkát érintő további változás, hogy 2023. január 9. napjától a Jászberényi Járási Hivatal Gyámügyi Osztályának Jászárokszállási kirendeltsége újra működik településünkön. A lakosság számára ez kedvező, mivel így helyben el tudják intézni gyámhatósági ügyeiket, nem kell Jászberénybe utazniuk.

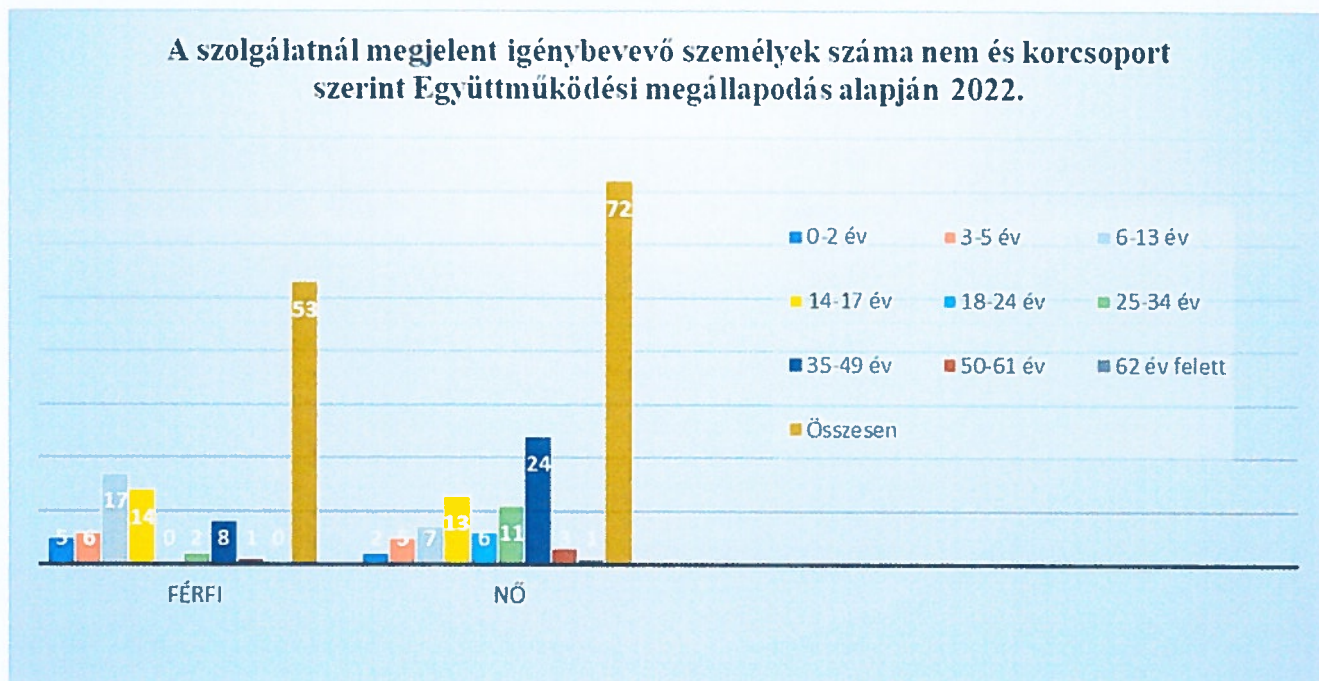
A települési gyermekvédelmi tanácskozást a gyermekjóléti szolgálatnak a jogszabályi előírásoknak megfelelően minden év február 28-ig meg kell tartania. A tanácskozáson értékelésre került a jelzőrendszer egész éves működése, a gyermekjóléti alapellátások valamennyi formája és javaslatok hangzottak el, melyek a hatékonyabb együttműködést, illetve a problémamegoldást segítik.

A jogszabály a jelzőrendszeri tagok számára kölcsönös együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget ír elő. A szakmai együttműködés az észlelő- és jelzőrendszer eredményes együttműködésének elengedhetetlen feltétele. Fontos, hogy az abban résztvevők tisztában legyenek saját feladataikkal, felelősségükkel, és egymás szakmai tudásában bízva, egymásra támaszkodva, közösen meghatározott feladatelosztásban végezzék el a vállalt feladataikat a gyermekek érdekében.

- 1./ A családsegítés keretében a szolgálat szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást végez, és az anyagi nehézségekkel küzdők számára pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás szervezésében nyújt segítséget. Szociális segítőmunkával a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, valamint közösségfejlesztő programok szervezését, egyéni és csoportos készségfejlesztését biztosítja. A tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalakkal és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadást nyújt. Kríziskezelést biztosít, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokról tájékoztatást nyújt.
- 2./ A gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban nevelésének elősegítése érdekében végzett feladat a jogokról tájékoztatás, tanácsadás, várandós segítése, szabadidős programok szervezése, ügyintézés. Mindez magába foglalja az univerzális, alapellátási formákat, amelyekre minden szülő/törvényes képviselő jogosult: ismeretterjesztés gyermeknevelésről, fejlődési szükségletekről, gyermekbántalmazás és elhanyagolás jeleiről, következményeiről. A bántalmazás némely formái, mint a fizikai bántalmazás, és az érzelmi bántalmazás egy bizonyos szintig sokak számára sajnos elfogadható. A szexuális bántalmazás máig tabu a családok többségében. Fontos és elengedhetetlen a felvilágosítás a gyermeki személyiségre gyakorolt káros hatásairól. A szolgálat tájékoztatja a születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anyát a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről.
- 3./ Veszélyeztetettség megelőzése érdekében végzett tevékenység a jelzőrendszer működtetése, a nem állami szervek, magánszemélyek részvételének elősegítése, amely figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét. A szolgálat a jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban – krízishelyzet esetén utólagosan – történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra. A beérkezett jelzéseket a szolgálat fogadja, felkeresi az érintett személyt, illetve családot, és a szolgáltatásairól tájékoztatást ad. A probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A beérkezett jelzésekről és az azok alapján megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a Család- és Gyermekjóléti Központnak.

Szolgáltatás számokban: 2022-ben a szakemberek 125 fővel folytattak rendszeres szociális segítő tevékenységet. A szolgáltatónál összesen 764 fő ügyfél jelent meg.

Évek óta a 35-49 éves nők aránya a legmagasabb. Elmondható, hogy ez a korcsoport, mely óvodás/iskolás korú gyermekeket nevel. A grafikonon látható, hogy a gyermekkorúaknál még mindig a fiúk vannak nagyobb arányban.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat saját ügykörben /alapellátás/ 50 család gyermekét látta el. A védelembé vétel során az egyéni gondozási nevelési terv megvalósításában a Jászberényi Család-és Gyermekjóléti Központ által 13 család 16 gyermeke volt bevonva. Hatósági intézkedésre a településen a 2022-as évben 1 alkalommal került sor. A tárgyévben szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anyát is gondoztak.

Új együttműködési megállapodás alapján szociális segítő tevékenységben érintett kiskorúak száma a kapcsolatfelvétel módja szerint

Kapcsolatfelvétel módja	Gyermekek száma
Önkéntes (szülő által kezdeményezett)	3
Más család és gyermekjóléti szolgálat/ központ által kezdeményezett, ide irányított	13
Jelzőrendszer által kezdeményezett	30
Összesen:	46

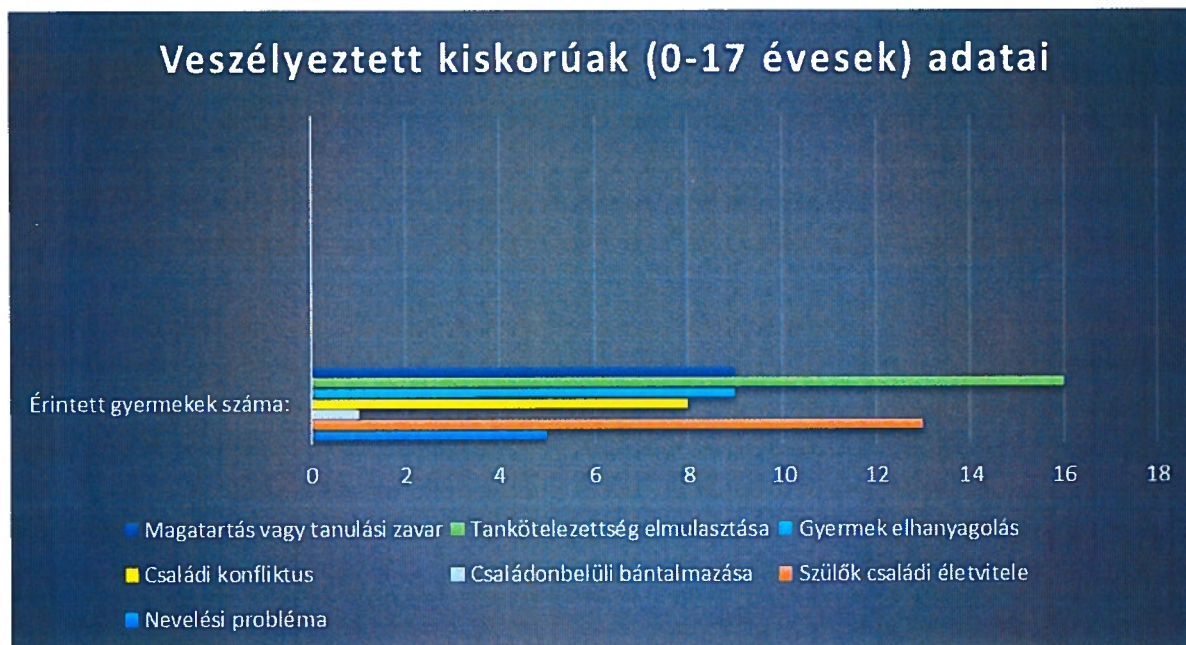
A tárgyévben összesen 46 új gyermek került a Szolgálat rendszeres gondozásába. 13 esetben más család-és gyermekjóléti szolgálat és/vagy központ által kezdeményezett, 30 gyermek esetében a jelzőrendszer, 3 esetben maga a szülő kezdeményezte a szolgálattal való együttműködést.

Évek óta a segítő beszélgetés, családlátogatás, az információnyújtás, tanácsadás, az ügyintézésben való segítségnyújtás és az adomány közvetítés a leginkább jellemző a Szolgálat szakmai tevékenységére.

A **Gyermekszáj Program** keretében a tej-kenyér adomány osztása továbbra is egész évben, heti kettő alkalommal került kiosztásra 24 rászoruló gyermekes család részére. Az osztás helyszínét szabad térben oldották és oldják meg a mai napig. Az év során több alkalommal valósult meg tartós élelmiszer-adomány osztás. A legjelentősebb adományosztásra húsvét és karácsony alkalmából került sor a rászoruló felnőtt ill. gyermekes családok részére.

Igénybe vevők jellemzői

A tárgyévben veszélyeztetett kiskorúak adatait a következő grafikon mutatja be.

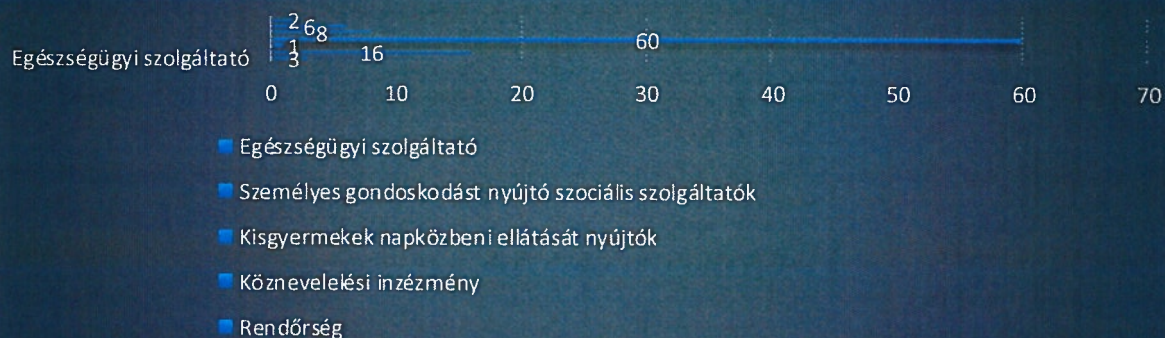
A Család-és Gyermekjóléti Szolgálatnál előforduló problémák nem változtak jelentősen az elmúlt években. Továbbra is vezető helyen állnak a tankötelezettség elmulasztása és a magatartás/tanulási zavar, emellett meg kell említeni, hogy egyre nagyobb számban fordulnak elő a családok életében az elmérgesedő konfliktusok.

Észlelő – és jelzőrendszer által adott jelzések száma

A Szolgálat észlelő-és jelzőrendszert működtet a veszélyeztető tényezők időben való feltárásának érdekében – a vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően.

2022. január 01. - 2022. december 31. között a 0-17 évesekkel kapcsolatosan megküldött jelzések száma 96.

Észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések 2022.

Nagykorú személyekkel kapcsolatban pedig 4 írásos jelzést kapott a Szolgálat. Az előző évhez képest csökkent a hozzájuk befutott jelzések száma.

Továbbra is szolgáltatásaik között szerepeltek *az adományok fogadása és közvetítése*, a járványügyi szabályok betartása mellett.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése minden gyermekvédelemmel foglalkozó személy és intézmény feladata. A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében szükséges az együttműködés, egymás kölcsönös tájékoztatása. **A szervezési feladatok körében a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat** gondoskodik a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek és intézmények együttműködéséről.

2017-ben megalakult a Jászsági Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 18 jászsági település tagságával. A tagok között polgármesterek, alpolgármesterek, képviselők, önkormányzati ügyintézők, gyermekjóléti- és / vagy szociális ellátásban dolgozó szakemberek, polgárőr egyesületek tagjai, rendőrök, országos mentőszolgálat munkatársa, civil – és egyházi szervezet munkatársai is jelen vannak.

Településünkön kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény a TeIR adatai szerint 2018-ban 2 esetben valósult meg hivatalosan. Szükséges a fiatal korosztály megfelelő tájékoztatása ezeknek az anyagoknak a veszélyeiről, lehetőség szerint a szülők minél szorosabb bevonásával.

h) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzet esetén a védőnői szolgálat, illetve a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat segíti a nehéz helyzetbe kerülő családokat. Ennek kezelésére intézményi lehetőségek a településen nincsenek. Legközelebb a megyeszékhelyen, Szolnokon működik anyaoththon.

Krízishelyzeteket és veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer kiépítése és működtetése:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 39.§ (3) bekezdése a)-c) pontjaiban hivatkozza a gyermekjóléti szolgáltatás feladatai között egyrészt a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetését, másrészt a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárását és ezek megoldására javaslat készítését, és ebből következően a Gyvt. 17.§ (1) bekezdés szerinti szereplők (jelzőrendszeri tagok) közötti együttműködés megszervezését, tevékenységük összehangolását.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 9.§ (5) bekezdése értelmében a család- és gyermekjóléti szolgálat éves szakmai tanácskozást szervez a jelzőrendszer tagja számára minden év február hónap 28. napjáig.

A hivatkozott NM rendelet 9.§ (4) bekezdése értelmében az éves jelzőrendszeri intézkedési tervet minden év március hónap 31. napjáig el kell készíteni, melyhez szükséges a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolója, melyet fent hivatkozott jogszabály (4) bekezdése szabályoz.

i) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Egészségfejlesztésről a védőnők gondoskodnak a település közoktatási intézményeiben. A közoktatási intézményekben rendszeresen szerveznek tömegsportot, sok program az egészség megőrzését, az egészséges életkörülmények megteremtésére történő felhívást szorgalmazza (Föld napja, Víz napja, stb.).

A nyári szünetben számos szabadidős program segíti az idő eltöltését. A Petőfi Művelődési Házban és a Tájház udvarán kézműves tábor várja a gyermekeket, évek óta megrendezésre kerül a hittan tábor, mazsorett tábor, úszótanfolyam, nyári tábor, nyári napközis ellátás az önkormányzat szervezésében. Kirándulásokkal, játékos foglalkozásokkal, vetélkedőkkel teszik színesebbé a szünidő eltöltését.

j) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az Önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében, az idősok klubjában és az apartmanházában is biztosítja a közétkeztetést. A szegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű, és minőségű ételhez. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kisgyermek (óvodás, általános iskolás) térítésmentesen, a középiskolások 50 %-os kedvezményrel étkezhettek.

Szünidei gyermekétkeztetés keretében az Önkormányzat biztosítja az egyszeri meleg ételt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

A dolgozó vagy egyéb ok miatt ezt igénylő szülők gyermekei részére biztosítja az Önkormányzat a nyári napközis ellátást. Ennek keretében napi háromszori étkezést, valamint egész napos szabadidős programokat, felügyeletet biztosítanak a gyermekeknek.

k) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nem áll rendelkezésre releváns adat.

l) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A városban működő szolgáltatásokkal, ellátásokkal kapcsolatban nincs tudomás arról, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértették volna, a város vagy valamely intézménye ellen ilyen jellegű eljárás nem indult.

m) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az év folyamán lakossági felajánlásokból és adományokból több rászorult családot tudott a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat megajándékozni és adományokban részesíteni. Minden évben megrendezésre kerül a Szent Erzsébet Karitás Csoporttal együttesen sérült gyermekek és fiatal felnőttek részére szervezett karácsonyi ünnepsége. A karácsonyi időszakban több cég is ajánlott fel tartós élelmiszersomagot, amit a rászoruló családok részére osztottak ki a Szolgálat munkatársai.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az Önkormányzat alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladati ellátása értelmében gondoskodik oktatási-nevelési intézménye, a Jászárokszállási Városi Óvoda működtetéséről. Az óvodai gyermekvédelmi munka fő feladatát a megelőzés, a segítségnyújtás képezi. A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladat körébe beletartozik. Ezen belül fő feladatuk a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű

gyermekkel való speciális foglalkozás. Az óvoda nyitvatartási ideje jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez, a szülők már reggel 6 órától vihetik a gyermekeket, ahol délután 17 óráig tartózkodhatnak. Az óvoda két telephelyen működik, az évközi szünetekben és a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása igény esetén az ügyeletes óvodában megoldott. Ellátják az alapító okiratban felsorolt sajátos nevelési igényű gyermekeket is, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, kevert specifikus fejlődési zavarral küzdő gyermekeket nevelnek integráltan. Fejlesztésükről – a szakértői véleményben megfogalmazottak szerint, sajátosságaiknak megfelelő végzettséggel rendelkező – gyógypedagógus és logopédus gondoskodik, az óvodapedagógus számára meghatározott fejlesztési óraszámokon felül. Az óvodapedagógusok családlátogatáson tájékozódnak a gyermekek szociális helyzetéről, és szükség esetén, problémák felmerülésekor, akár több családlátogatásra is sor kerülhet az óvodás évek alatt. A gyermekek életét befolyásoló családi konfliktushelyzetek megoldásában, a gyermekek gondozatlansága esetén az intézmény gyermekvédelmi felelőse, az intézményvezetés és az óvodapedagógus dolgozik együttműködésben. Szükség esetén a Családsegítő Szolgálat is bekapcsolódik az ügyek rendezésében.

Az általános iskola a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal hatékony és szoros kapcsolatban áll. A Szolgálat segítségét az alábbi esetekben kéri: igazolatlan hiányzások csökkentése, helytelen magatartás, a családi nevelés hiánya, kérelem a rendszeres iskolába járás alóli felmentéshez, magántanulóvá nyilvánításhoz hozzájárulás, társakkal való durva magatartás.

Az iskolában fontos feladat, hogy a szociális hátránnyal küzdő gyermekek nevelése-oktatása a tanuló javát szolgálja. Feladataik: tudatos értékválasztásra ösztönzés, veszélyeztetettség jelzése, pályázatokon belüli mentorálás, egészségnevelési programok, a szülőkkel, gyermekjóléti szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal való szoros kapcsolattartás, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztése érdekében együttműködés a kollégákkal, a fejlesztő- és gyógypedagógusokkal. A család, mint elsődleges szociális háttér mellett igen jelentős szerepe van az iskolának a gyermekek testi, lelki és társas fejlődésében, a tanulókat esetlegesen ért veszélyeztetettség prevenciójában, az okok feltárásában.

Az iskola nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési feladatokat is ellát. Folyamatos a tanulók segítése, a végrehajtás figyelemmel kísérése; szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, tájékoztatás nyújtása a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok részére.

Egyre több olyan gyermekkel találkoznak, akiknek fejlődését a család anyagi, szociális vagy pszichés problémái hátráltatják, aminek következményeit már tapasztalják. Ezért a tantestület előnyben részesíti, pedagógiai programjába beépíti azokat a nevelési és tevékenységi formákat, amelyekkel enyhíteni tud a szociális hátrányokkal küzdők sorsán, biztosítva ezzel az esélyegyenlőséget tanulóik számára.

Az ifjúságnevelő munka a szabadidős programokon, fejlesztő foglalkozásokon és a tanórákon egyaránt hatékonyan valósul meg. A felső tagozaton a magatartási problémák kezelésének elősegítésére alkalmazza már 4 éve az *Arizona-programot*. A program célja annak biztosítása, hogy a tanár nyugodt körülmények között végezhesse munkáját és a tanulni akaró diákok jogait megvédje az órák menetét zavarókkal szemben.

A pályaorientáció megsegítéseként a pályaválasztók esélyegyenlőségét garantálja évek óta az iskolában az, hogy helyben szerveznek olyan *pályaválasztási fórumot*, ahol a szülők és a gyerekek minden információt megkaphatnak közvetlen környezetük (Jászság, Gyöngyös) továbbtanulási lehetőségeiről azáltal, hogy beiskolázási tájékoztatót tartanak a körzet középiskoláinak vezetői. Ugyanakkor a Pedagógiai Szakszolgálat csoportos és egyéni tanácsadásain is biztosítják tanulóik számára a lehetőséget.

Kiemelten kezelik a gyermekek környezettudatos nevelését, biztonságos környezetben való tartózkodásuk jelentőségét. Az iskola 2014 óta a Biztonságos Iskola Program tagja, 2019-ben elnyerte a Biztonságos Iskola címet.

2018 óta kiemelten kezelik az ökoiskolai programokat. Ökoiskolai munkaközösséget hoztak létre 2019 őszén, 2020 márciusában pedig pályázatot nyújtottak be ökoiskolai cím elnyerésére. Februárban pályáztak

az Országos Iskolakert Fejlesztési Programra, melynek keretében jelenlegi iskolakertüket növelni tudják majd. Az intézmény jelenleg nagyon komoly szakmai programmal, ökoiskolai munkatervvel rendelkezik, melynek keretében hatékonyan működnek együtt a Kertbarát Körrel, az SZMK-val, a DÖK-kel. A program keretében energijárőr-szolgálatot működtetnek, beindították a szelektív hulladékgyűjtést egy telephelyükön, ökofaliújság, ökoprogramok segítik a tanulók napi részvételét, bekapcsolódását a programba. 2019-ben az ökoprogram keretében elkészült szülői felajánlással, segítséggel a Szent Vince úti épület udvarának füvesítése. 2019 októberében az országos „100 év 100 fa” programhoz is sikerült csatlakozniuk. Véleményük szerint, a szokások kialakítását, a szemléletformálást kisgyermekkorban lehet legjobban megerősíteni. A természet, a környezet, a társak elfogadása, tisztelete döntően befolyásolja gyermekeink viselkedési kultúráját.

Kiemelten fontosnak tartják az ifjúságvédelem, gyermekvédelem szempontjából a hátránykompenzációt, az esélyegyenlőség megteremtését, ezért 2018-ban csatlakoztak a Tanulás Könnyítő Programhoz. Anyagi feltételeit (továbbképzések, programcsomagok) a Carrier CR Magyarország Kft. egymillió forinttal támogatta. A program hatékony megvalósításához nagyon komoly eszközparkra, foglalkoztató teremre van szükség. Jelenleg a programot 1-2. osztályban működtetik, ezért a terem kialakítását a Szent Vince úton, a jelenlegi közösségi térben tervezik kialakítani. A fejlesztő eszközök, a bútorok megvásárlásához 2019 decemberében a Carrier CR Magyarország Kft. újabb egymillió forint támogatásban részesítette az iskolát. 2020 tavaszán elindították a beszerzést, melynek keretében sikerült megvásárolni a tervezett fejlesztő eszközöket, bútorokat.

A Jászárokszállási Deák Ferenc Gimnázium tanulóinak létszáma a 2022/2023-as tanévben az októberi statisztika alapján 240 fő volt. A hátrányos helyzetű tanulók száma az intézményi szinten 2 fő (tavalý 7), a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló 6 fő (tavalý 4) volt, akik közül 1 diák helybeli.

Az alábbi táblázat bemutatja az intézmény tanulóinak létszámának és összetételét a statisztika alapján.

	jászárokszállási lakos	nem jászárokszállási lakos (bejáró)
Iskolai ellátásban részesülők száma	101	139
Tanköteles	41	62
Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű tanuló	1	7
Sajátos nevelési igényű tanuló	3	8
Beilleszkedési, tanulási, magatartási, nevelési nehézségű tanuló	2	10
Veszélyeztetett helyzetűnek ítélt gyermekek száma	0	0
Egyéni munkarendben tanul	0	0

A gimnázium kiemelten támogatja a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulóikat, ebben több pályázat, az iskola alapítványa és a Fáy András Alapítvány is segíti a munkájukat.

Az iskolában az Útravaló program is segíti tanulóik lemorzsolódással veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű tanulók előre jutását. Az idei tanévben 4 tanuló és 3 mentorpedagógus vesz részt a programban.

A diákönkormányzat és vezető tanáruk is minden problémás tanulóval beszélgetést kezdeményez, és megoldásokat keres. A pedagógusok munkáját jelenleg két fejlesztőtanár is segíti, akik differenciáltan dolgoznak a tanulókkal. Az iskolai egészségnevelési program alapján a védőnő és az osztályfőnökök kiemelten kezelik a különböző élethelyzetek megoldásának lehetőségeit.

Az intézményben a szülőket folyamatosan tájékoztatják az elektronikus napló, szülői értekezletek, fogadóórák, egyéni megbeszélések segítségével gyermekeik tanulmányi előrehaladásáról, a hiányzásokról. Jellemzően egyéni megbeszélésekre is nyitottak a pedagógusok, előzetes időpont-egyeztetéssel.

A tapasztalt problémák típusa, jellege

A középiskolában is megfigyelhető, hogy van néhány szülő, aki nem érdeklődik gyermekük előmenetele, iskolai viselkedése iránt, nem járnak a fórumokra, nem veszik fel a kapcsolatot az iskolával. A pedagógusok ezért kezdeményező szerepet vállalnak az iskola és a szülői kapcsolatok kialakítása terén, így ők keresik a szülőket telefonon, közösségi portálokon. A szülők megkeresésében, a kapcsolat felvételében és fenntartásában, ha szükséges, folyamatosan számíthatnak a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat támogatására.

A gimnázium és a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat kapcsolatának meghatározó pontját a tankötelezettség teljesítésének elmulasztása, az igazolatlan hiányzások jelentik.

Jászárokszállás Város Önkormányzata anyagi lehetőséget biztosít évek óta, hogy diákjaik mindegyike iskolai szervezésben részese lehessen kulturális programoknak, országjárásoknak. A biztosított anyagi támogatást kirándulások, színház-és múzeumlátogatások költségeinek fedezésére/kompenzálására rendszeresen felhasználják.

Pedagógusaik minden évben felvállalják a *Határtalanul programok* és az *Erzsébet-táborok* megpályázását, megszervezését, hogy városunk tanulói a lehető legszélesebb körben juthassanak el hazai és határon túli területekre. Ezen támogatások igénybevétele és a pályázatok megvalósítása teszi lehetővé nagyon sok tanuló számára a részvétel lehetőségét.

Együttműködés a Védőnői Szolgálattal

Az iskola-egészségügyi feladatokat a Védőnői Szolgálat képviselőjében az iskolai védőnő látja el az intézményben. Minden tanévben az előírásoknak megfelelően, a meghatározott éves munkaterv, ütemterv alapján végzi egészségnevelő munkáját.

Az iskolai védőnő tanév elején minden osztály szülői értekezletén tájékoztatást ad az osztályt, a korcsoportot érintő várható egészségnevelési program tematikájáról, ütemtervéről. Válaszol a szülői kérdésekre. A tanulókkal és az osztályfőnökökkel napi kapcsolatban van. A feltárt és közölhető észrevételeket megosztja az érintettekkel, adott esetben az illetékes szervekkel, hatóságokkal. Intézményi jelenléte nélkülözhetetlen. A tanulók és a pedagógusok is minden esetben hatékonyan, szükségszerűen érzik a védőnői tevékenységet, segítséget. A tanulócsoportok az éves tematikának megfelelően a védőnő által tartott csoportos előadások, gyakorlati bemutatás, megbeszélés, prezentáció keretében ismerkednek meg az őket érintő egészségnevelési területekkel. A tanulói visszajelzések azt bizonyítják, hogy óriási szükség van ezekre a tematikus foglalkozásokra.

2022-ben is minden évfolyamnak tartott az iskolai védőnő foglalkozást. A mozgás öröme, a Sérülések ellátása, Egészség-betegség, Egészség-táplálkozás című foglalkozásokon interaktív tapasztalatszerzés útján, játékos formában ismerkedtek a tanulók egy-egy témakör jellemző sajátosságaival. A védőnői szolgálat mellett szoros az együttműködés az iskolaorvossal, a fogorvosokkal. A védőnői kommunikáció is folyamatos az iskolaorvossal, fogorvosokkal. A szervezés, tervezés folyamatában a védőnő, az iskolaorvos, az osztályfőnökök a tanulók érdekeit figyelembe véve, az intézményi működést szem előtt tartva végzik munkájukat.

Együttműködés az Iskolarendőrrel

Az iskolarendőr elsődleges feladata a tanácsadás, a prevenció. Az iskolarendőr folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik az intézményvezetővel. Osztályfőnöki jelzések alapján sor kerül esetmegbeszélésre, rendőri jelenléttel. Szükség esetén az iskolarendőr bevonása folyamatos. Az iskolarendőr segíti az iskola környékén a biztonságos közlekedés megvalósítását is.

2022-ben több alkalommal hatékonyan segítette a munkájukat jelenlétével. A tanulóknak csoportosan és egyénileg is tartott tájékoztatást a házirendet sértő viselkedés, cselekedet lehetséges jogkövetkezményeiről. Az iskolarendőri jelenlétre, hatékony kapcsolattartásra, együttműködésre folyamatosan szükség van.

Együttműködés a Polgárőrséggel

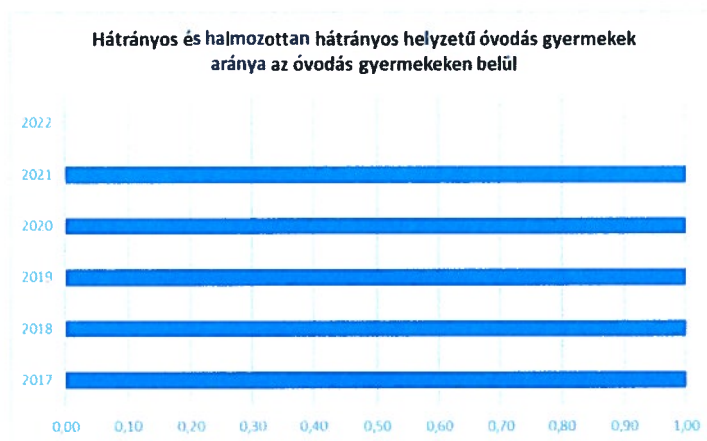
A helyi Polgárőrség az iskola biztonságos működéséhez, rendezvényeik őrző-védő tevékenységéhez, egyéb kereteken belül megvalósuló programjaikhoz folyamatos segítséget nyújt. A telephelyek közlekedésbiztonságát napi szinten segítik, erősítik, hatékonyan segítik a gyalogos-átkelőhelyeknél a biztonságos közlekedést a tanulók számára.

Három évvel ezelőtt az iskola és a polgárőrség megállapodott az együttműködésről a délelőtti jelenlét a magatartási problémák, iskolaelhagyás tekintetében. Azóta is hatékony együttműködés eredményesnek bizonyult. A polgárőrség jelenlétére, segítségére szükség van. A tanulók, pedagógusok, szülők visszajelzése pozitív. Az intézményvezető folyamatosan kapcsolatot tart a szervezet vezetőivel, a tájékoztatás, az együttműködés kölcsönös.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	275	61	22,18
2018	298	31	10,40
2019	298	7	2,35
2020	259	7	2,70
2021	265	17	6,42
2022	0	0	0,00

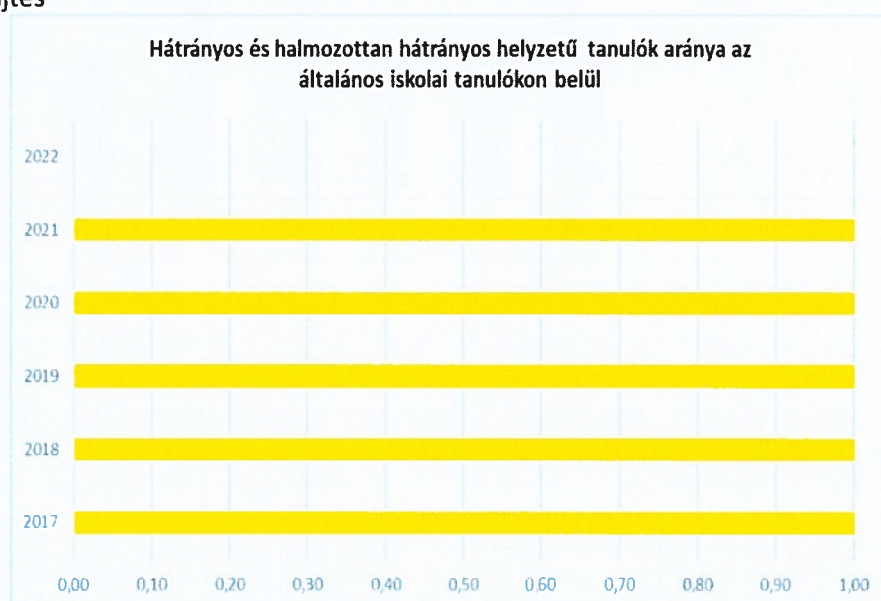
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	60	10,34
2018	n.a.	93	15,90
2019	n.a.	34	6,06
2020	n.a.	45	7,77
2021	n.a.	36	6,27
2022	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulóik számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	16	10	0	0	13	13
2018	22	12	0	0	8	10
2019	12	6	0	0	1	4
2020	8	3	0	0	0	0
2021	7	3	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	82	111
2018	75	74
2019	76	72
2020	87	57
2021	97	54
2022	72	54

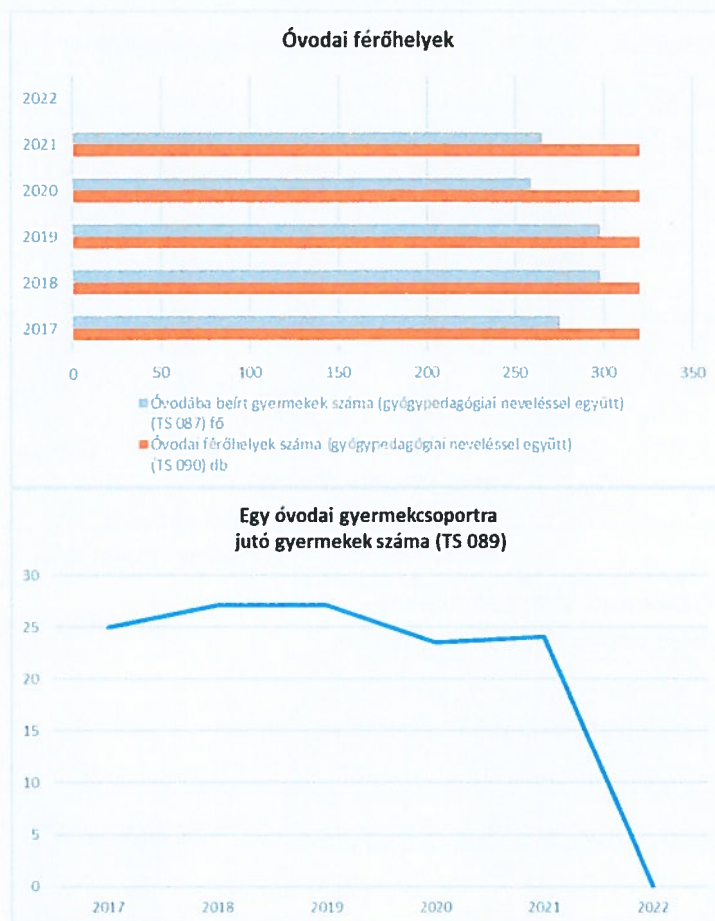
Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	11	320	2	275	0	0	25
2018	n.a.	11	320	2	298	0	0	27
2019	n.a.	11	320	2	298	0	0	27
2020	n.a.	11	320	2	259	0	0	24
2021	n.a.	11	320	2	265	0	0	24
2022	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	25	3	23,20	1,90
2018	0	25	3	23,40	2,39
2019	0	25	3	22,44	2,67
2020	0	26	3	22,27	1,90
2021	0	26	3	22,08	1,05
2022	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	65
2018	66
2019	72
2020	65
2021	86
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A városban működő szolgáltatásokkal, ellátásokkal kapcsolatban nincs tudomás arról, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértették volna, a város vagy valamely intézménye ellen ilyen jellegű eljárás nem indult.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek teljesítményt javító eszközei az alábbiak: az esélyegyenlőség, diszkriminációmentesség érvényesítése érdekében a HHH és az SNI-s gyermekek, tanulók integrált nevelésével-oktatásával a társadalmi integráció segítése; tehetséggondozási programok kidolgozása és megvalósítása; új tanítási-tanulási stratégiák, módszerek rendszerbe építése; kompetencia-alapú oktatás bevezetése, térségi elterjesztése, mentorálása, tanulói, tanári kompetenciák fejlesztése, alapvető kulcskompetenciák beépítése az oktatási rendszerbe a tanulók lemorzsolódásának csökkentése érdekében.

- d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Bursa Hungarica Ösztöndíjpályázat

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás, a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és megyei ösztöndíjjal kapcsolatos pénzügyi feladatokat az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő végzi, míg az elbírálási feladatokat az ösztöndíjpályázathoz csatlakozó települési és megyei önkormányzatok látják el.

Az ösztöndíjpályázatra azok a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók jelentkezhetnek, akik felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali munkarend) alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

Iskolakezdési támogatás

Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének az iskolakezdési támogatásról szóló 12/2021. (VI.25.) önkormányzati rendelete értelmében a jászárokszállási lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező általános iskolás, középiskolás vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató diákok részére a polgármester évente egy alkalommal iskolakezdési támogatást állapít meg.

Az iskolakezdési támogatás mértéke:

- a) általános iskolánál: 8.000,-Ft / fő,
- b) középiskolánál: 12.000,-Ft / fő,
- c) főiskolánál és egyetemenél 16.000,-Ft / fő.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	68
2018	n.a.	n.a.	n.a.	55
2019	n.a.	n.a.	n.a.	6
2020	n.a.	n.a.	n.a.	43
2021	n.a.	n.a.	n.a.	43
2022	n.a.	n.a.	n.a.	45

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és
intézményfenntartói adatok

Az Önkormányzat 2022. évben döntött az **Ifjúsági Tanács** létrehozásáról.

Az Ifjúsági Tanács a 12-35 éves korú gyermekek és ifjúság képviselői, konzultációs testülete. Mivel a korosztály aktív használója a közösségi média felületeinek, a megszólításuk és a véleménynyilvánítás is részben ezeken a felületeken zajlik. Egy olyan közösség kialakítása a cél, ahol segíteni és támogatni tudják egymást a fiatalok. A 2022-es évben több rendezvényt tartottak (farsangi bál, iskolalátogatások, sportválasztó nap, utcabál, pohár est), melyeknek nemcsak a fiatalok voltak a látogatói, aktív résztvevői.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Összességében a terület átható elemzése során megállapítható, hogy a gyermekek védelmének rendszere megfelelő a településen. A gyermekjóléti alapellátások, az egészségügyi ellátás, az iskolai oktatás, az óvodai nevelés területén mindent megtesznek azért, hogy a nagyszámú, mélyszegénységben élő gyermekek helyzetén javítani tudjanak, és ennek érdekében szoros együttműködést alkalmaznak egymással az érintett területek szakemberei. A gyermekek helyzetén javítani tudó intézmények, szolgáltatások az előírásoknak megfelelő szakmberszámmal elérhetőek. A családok megkapják a szükséges tájékoztatást az igénybe vehető támogatásokról, ellátásokról. Probléma, hogy a gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, drogprevenciós alapismeretekkel, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adathiány a célcsoporttal kapcsolatban	Gyermekek helyzetére vonatkozó további adatgyűjtés
Ismeretek hiánya a megfelelő közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi és drogprevenciós témákkal kapcsolatban (drogfogyasztás felbukkanása, fiatalkori bűnelkövetés, szabálytalanságok)	Különböző, a témákat érintő előadások tartása az általános iskolában és az óvodában a gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez (szülő, iskola, környezet odafigyelése, jelzőrendszer működése, felvilágosító, tájékoztató előadások)

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget európai uniós irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. Egyenlő bánásmód illeti meg őket a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. Munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket (főleg, ha több gyermek születése miatt hosszabb időt töltöttek távol). Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket egyedülállóként nevelik és/vagy pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek. A 45-50 év feletti nők a képzettségi követelmények miatt szorulnak ki a munkaerőpiacról.

A demográfiai adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a település összlakosságának 52 %-a nő. A népesség nemek szerinti megoszlása a településen azt mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak.

Jogi szabályozások a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. Cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebktv. pedig megfogalmazza a közvetlen és közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, a családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása kiemelt figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor.

A „Nők a munkaerőpiacon” 2017. évi tanulmány szerint a nők és a férfiak közti egyenlőség az EU alapértéke. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet jelentése szerint a nők oktatási rendszerben való nagyobb arányú részvétele nem konvertálódott át a munkaerő-piaci pozíciójuk javulásába. A női foglalkoztatás előnyeinek leggyakrabban az empátiát, a rugalmasságot, a kompromisszum és alkalmazkodó készséget tartják.

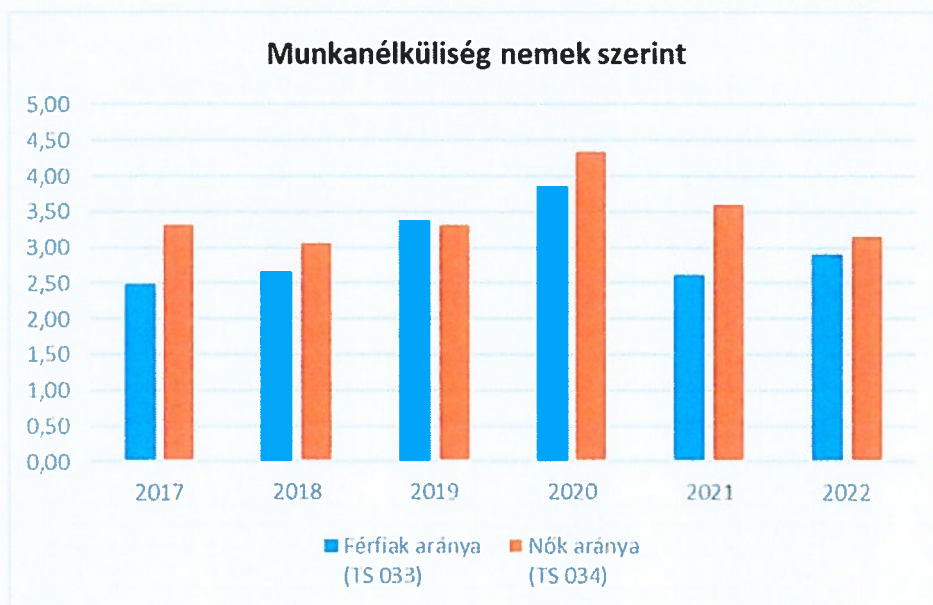
A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2011-2020) kereteiben célul tűzték a munka és magánélet összehangolásának támogatását és a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentését a döntéshozatalban. A bérszakadékot befolyásolja a nemek által űzött foglalkozások különbözősége, a munkáltatók női karrierépítéshez és a családi kötelezettségekhez való viszonyulása, az átláthatóság és a közvetlen hátrányos megkülönböztetés.

Jászárokszálláson az Ipari Parkban több cég tevékenykedik. Vannak, ahol a tevékenységtől függően a férfi munkaerő száma magasabb. Az egyik cég kiemelkedően magas számban foglalkoztat női munkaerőt. A munkarendet tekintve szinte mindegyik foglalkoztatónál több műszakos munkarendben dolgoznak a munkavállalók. Ez a kisgyermekes édesanyák, szülők számára nem túl kedvező, hiszen akinek nincs a családban segítsége, nem tudja megoldani a gyermeke elhelyezését, iskoláztatását, stb. A családbarát munkahelyek száma viszonylag kevés a nagyobb foglalkoztatóknál (a meglévőknél rugalmas munkaidő beosztás; a házastársak eltérő műszakban történő foglalkoztatása; a gyesen lévő visszaveszik, munkaideje az óvoda nyitvatartási idejéhez igazodik).

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás rontja a nők munkaerőpiacra történő visszalépésének esélyeit.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	2,49	3,31	2,90%
2018	2,67	3,06	2,87%
2019	3,39	3,32	3,36%
2020	3,86	4,34	4,10%
2021	2,62	3,61	3,12%
2022	2,91	3,16	3,04%

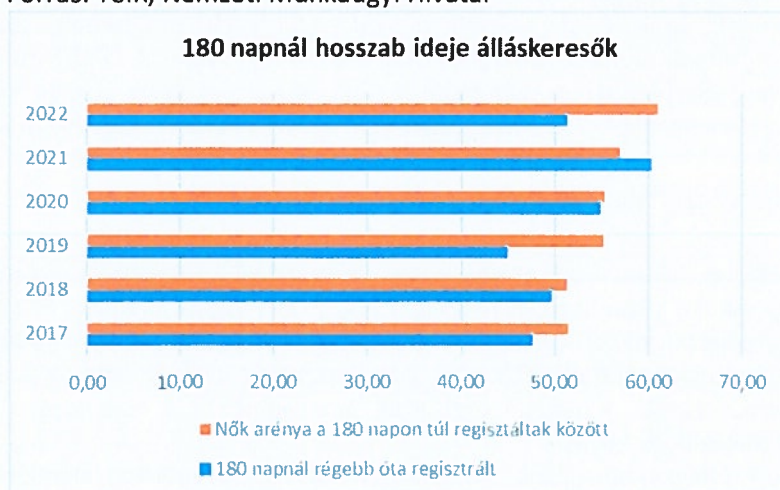
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

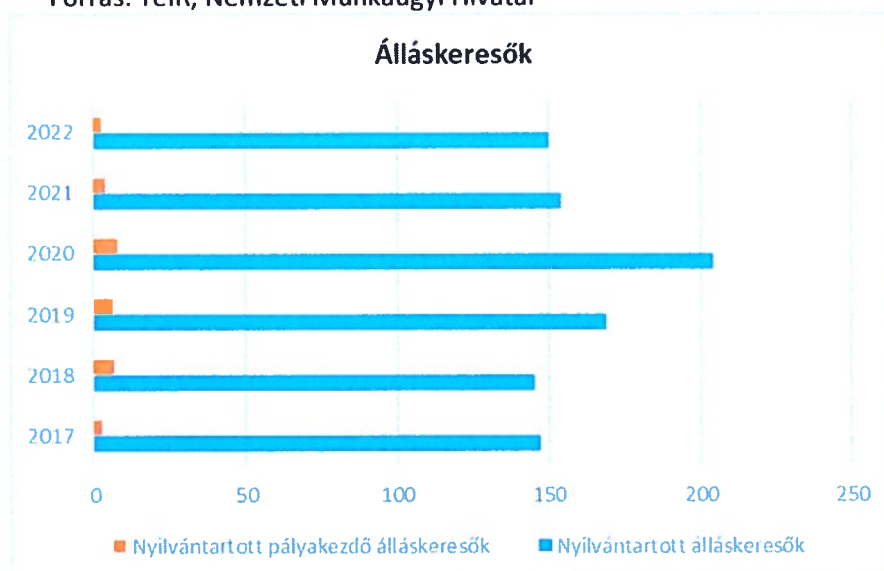
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélüliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	47,62	51,43
2018	49,66	51,39
2019	44,97	55,26
2020	54,9	55,36
2021	60,39	56,99
2022	51,33	61,04

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	147	3
2018	145	7
2019	169	6
2020	204	8
2021	154	4
2022	150	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatást segítő és képzési programokban a nők részvételéről nincsenek adatok. Szükséges felmérni, hogy melyek azok a speciálisan nőknek szervezett programok, amelyek segíthetik az elhelyezkedést. E programok esetében érdemes külön kezelni a GYED-ről, GYES-ről visszatérő nőket is. A képzések helyben, vagy elérhető távolságon belül történő megszervezésére szintén figyelmet kell fordítani, hiszen sok esetben a huzamosabb idejű utazás miatt nem tudják vállalni a képzésben való részvételt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul, vagy ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. A legtöbb regisztrált munkanélkülit a szakmunkás bizonyítvánnyal és a nyolc osztállyal rendelkezők teszik ki.

Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezen tényezők együttesen jelentkeznek.

Az Ipari Park munkáltatói elsősorban betanított munkásokat alkalmaznak, jellemzően alacsony iskolai végzettségűeket és közülük jelentős számú nőt. A nyári időszakban idénymunkán, alkalmi jelleggel helyezkedik el egy részük, és ez számít náluk jövedelemforrásnak.

A jelenlegi közfoglalkoztatási rendszer lehetőséget teremt a 8 osztályos vagy az az alatti végzettséggel rendelkezők számára is. Viszont a szakmunkát igénylő területeken hátrányt szenvednek azon nők, akik nem rendelkeznek szakmai képesítéssel. Ennek egyik oka, hogy régebben nem jelentkezett igény a szakképesítés megszerzésére, betanított munkásként végeztek munkákat. Ezek a nők a munkahelyek megszűnése után már nehezen tudtak új képesítéseket szerezni, korukból adódóan nem szívesen tanultak, így az elhelyezkedés lehetősége is nehezített számukra.

Az Önkormányzatnál és intézményeinél elsősorban közfoglalkoztatási programokban vesznek részt.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

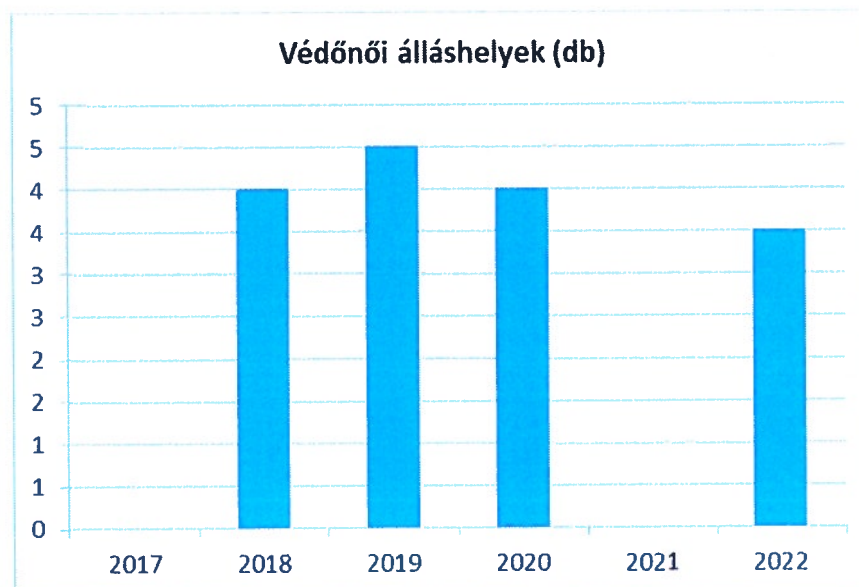
Hivatalos észrevétellel nem éltek a foglalkoztatás területén jelentkező hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A köztudatból, és így a munkahelyekről is hiányzik még a családbarát, a rugalmas munkaidő kifejezéseknek még az értelmezése is. A munkáltató elvárja, hogy a munkavállaló mindig a maximumot teljesítse, nem igazán veszik figyelembe, hogy esetleg milyen családi problémákkal kell megbirkózniuk még a nőknek. A kisgyermeket nevelő nők, családok elhelyezkedési esélyeit alapvetően rontják a szolgáltatási hiányosságok. A munkaerő-piaci esélyek szempontjából kiemelkedő jelentőségű településünkön a bölcsőde jelenléte. Családi napközi nincs a településen. A településen a bölcsődei, az óvodai és az iskolai ellátás biztosított.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	4	n.a.	-
2019	4,5	n.a.	-
2020	4	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	3,5	n.a.	-

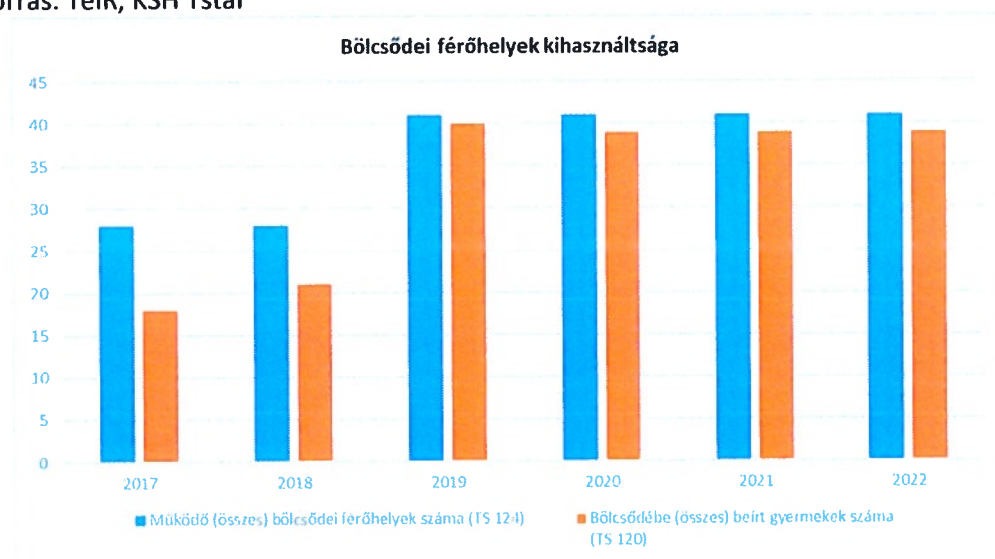
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	28	18
2018	0	0	0	0	0	0	28	21
2019	0	0	0	0	0	0	41	40
2020	0	0	0	0	0	0	41	39
2021	0	0	0	0	0	0	41	39
2022	0	0	0	0	0	0	41	39

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközi otthonban, valamint óvodában, iskolában. A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja.

A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnő nem csak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem a kismama gyakorlati és lelki segítése is feladata. Szoros kapcsolatban áll a családokkal, rálátása van a gyermek családi körülményeire. Kapcsolatot tart a kisgyermekellátó intézményekkel, gyermek/házi orvossal.

Jászárokszálláson 4 védőnő látja el a feladatokat, közülük egy fő az iskolavédőnői tevékenységet látja el. A védőnők a leendő szülőknek már a várandós kortól kezdve átadják a gyermekgondozással kapcsolatos ismereteiket, válaszolnak kérdéseikre. Segítséget nyújtanak a gyermekes családokat megillető juttatások, szociális ellátások megismerésében, igénylésükben. A családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A védőnők családgondozói tevékenységük során kiemelten kezelik a hátrányos helyzetű családok gondozását. Munkájuk során fontosnak tartják az ismerethiányból, szociális és egészségügyi, pszichés okokból adódó hátrányok leküzdésének segítségét, az állapotromlás megakadályozását, a problémák kezelését a családok mindennapjaiban. A rendszeres, napi kapcsolat lehetővé teszi, hogy kialakuljon a kölcsönös bizalom, elfogadják egymás értékrendjét, és kultúráját, ami hatékonyan segíti a problémák felismerését, kezelését. A megfelelő kapcsolat kialakításához a gondozott családokkal ezeken túl szükség van megfelelő szakismeretekre, empátiára, előítélet mentességre, a másik ember feltétel nélküli elfogadására, hitelességre, elismerésre, egymás tiszteletben tartására, illetve korrekt helyzetfeltárássra, értékelésre. A védőnői munka zömmel oktató – nevelő – segítő jellegű, alapvető eleme az értelemre, érzelemre hatás, ami feltételezi a megfelelő, mindkét fél számára egyértelmű, és érthető kommunikációt. A leghatékonyabb eszköz az egyéni beszélgetés során a meggyőzés, bár néha ez is kevésnek bizonyul.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszak és családon belüli erőszak vonatkozásában nem állnak rendelkezésre releváns adatok.

A téma vizsgálata nehézségekbe ütközik, mivel a nőket érintő erőszak egy olyan társadalmi probléma, amelyben nagyfokú látenciával kell számolnunk, az esetek többsége nem, vagy csak hosszú évek múltán kerül a hatóságok látókörébe. A bántalmazások gyakran egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben öltenek a külső szemlélők számára is látható formát. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

A jelenség bizonyosan Jászárokszálláson is jelen van, ezért fontos olyan jelző- és segítőrendszer kiépítése, amely a családon belüli erőszakkal kapcsolatosan lehetővé teszi a védelmet. A családon belüli erőszak megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása. A veszélyeztetett populáció elsősorban a nők és a gyermekek, ezért fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy a sérelmükre elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatnak segítségért. Az önkormányzat szociális ellátó rendszere a háziorvos, a védőnő, a családsegítő szolgálat, az óvoda és iskola, a szomszédok sokat tehetnek az észlelés érdekében.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak összefüggésben van a gyermekbántalmazással, és az elhanyagolás is jelen van a gyermekek életében. Az érintett gyermekek családjára jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű és rendszerezsek a szülők közötti konfliktusok. A bántalmazások hátterében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség állhat.

Ma Magyarországon a Nők a Nőkért Egyesület a legismertebb szervezet, mely felvállalta a társadalmi jelenségről szóló ismeretek terjesztését.

2020. január 1. napjától változott a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet települési önkormányzat jegyzőjét érintő feladat- és hatáskörét érintő szakasza. Ennek értelmében a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Jászárokszálláson nincs ilyen szolgáltatás. Legközelebb a megyeszékhelyen, Szolnokon működik anyaoththon. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tud segítséget nyújtani családsegítés keretében.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. Cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. A település közéletében a nők aktivitása magasabb, mint a férfiaké. A hivatalokban, szociális, kulturális, oktatási területen a férfiak számaránya elenyésző.

Jászárokszálláson a közszférában – közigazgatás, közoktatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. Az Önkormányzat képviselő-testületének többsége viszont férfi. A bizottsági tagok között azért jelentős számú nőt találunk. A Polgármesteri Hivatal dolgozóinak kb. 90 %-a nő. Számos civil szervezet tevékenykedik a városban, melyeknek női vezetői vannak.

Megállapítható, hogy a helyi közéletben betöltött szerepük jelentős a település életében.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincsenek olyan jellegű társadalmi problémák, amelyek kizárólag a nőket érintik, a felmerülő problémák a település valamennyi lakosát arányosan érintik. (munkanélküliség, adathiány, alacsony iskolázottság, alacsony jövedelmek.) A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes vagy a gyermekét egyedül nevelő anyák, a 45 év feletti, valamint a roma nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt tovább erősítik a nőkkel kapcsolatos negatív előítéletek, miszerint a kisgyermekes anyáknak „állandóan beteg a gyermekük”, „nem elég rugalmasak”, „kiesnek a munka világából”; míg a 45 év feletti nőknek „elavultak a képességeik”, „nehezen tanulnak meg új dolgokat”. A valóságban sokan a gyermekgondozással, háztartással, ház körüli munkákkal, az idős- és beteggondozással kapcsolatos feladataik mellett dolgoznak is. A családi, magánéletbeli feladatok és felelőségek általában a nőket terhelik.

A nők várható élettartamának meghosszabbodását nehezíti, hogy a társadalomban betöltött szerepük, ennél fogva munkakörülményeik, életmódjuk egyre hasonlóbba válik a férfiakéhoz, aminek az a velejárója, hogy körükben az egészségkárosító kockázati tényezők közelednek a férfiakéhoz.

Az esélyegyenlőség biztosítása kiemelt feladat az aktív korú nők körében, főként a foglalkoztatás területén.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Probléma, hogy a nőkre vonatkozóan kevés adat áll rendelkezésre, amelyből megfelelő következtetéseket lehetne levonni, és ennek megfelelően a fejlesztési lehetőségek behatárolása is nehéz. A nők védelme érdekében a szociális háló jól működik, a rendőrség naprakész, a segítő szolgálatoktól a szükséges tájékoztatást megkapják. A gyermekgondozás területén is kielégítő a helyzet.

A nők hasznos szabadidő eltöltését segítik a városban a civil szervezetek, valamint az életmód jellegű, testmozgást elősegítő helyek, ahol a nők egymás között megbeszélhetik a problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkieken feltölthetnek.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Képzési programok hiánya	Helyben, vagy elérhető távolságon belüli képzési lehetőségek
Családbarát munkahelyek hiánya	Rugalmas foglalkoztatási formák megismertetése a foglalkoztatókkal, „egyműszakos” munkarend, vagy részmunkaidő bevezetése több területen

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A társadalmi elöregedés globális problémává lett Magyarországon. Egyre kevesebb gyermek születik, az idősek száma növekszik. Az utóbbi évek munkanélkülisége, a közfoglalkoztatotti viszony gyakorisága sok időskorú esetében kisnyugdíjat, minimális jövedelmet eredményezett. Ennek következményeként a megélhetés gondja jelen van az életükben. Mindez maga után vonja az alacsony életszínvonalat, az életminőség romlását.

Az idősek helyzetét a társadalmi, gazdasági adottságok is jelentősen befolyásolják. Ugyanakkor egy adott közösség mérhető a szerint is, hogyan törődik az idősekkel. Az önkormányzat tegyen meg mindent a biztonságuk növelése érdekében, elszegényedésük ellen tegyen lépéseket a támogató rendszerével.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásokban részesülők száma, aránya információt nyújthat időseink jövedelmi helyzetéről, a téma vonatkozásában irányadó jogszabály a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tbtv.), amelynek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
- özvegyi járadék. (Tbtv. 6. § (1) és (2) bekezdése)

A megváltozott munkaképességű nyugdíjasok rokkantsági ellátásban és rehabilitációs ellátásban részesülhetnek.

Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a nyugdíjkorhatáruk betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

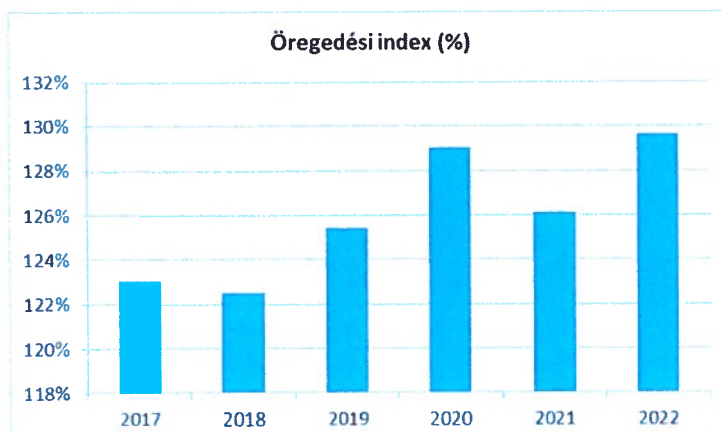
Az időskorúak járadékát a járási hivatal állapíthatja meg.

A minimálisan szükségeshez hiányzó szolgálati idő pótlása persze utólagos járulékfizetéssel és legfeljebb 5 év tartamban ilyen esetben lehetséges, de nem olcsó, emiatt a nehéz helyzetben élő emberek óriási többsége képtelen erre.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	1 449	1 178	123,01%
2018	1 460	1 192	122,48%
2019	1 472	1 174	125,38%
2020	1 506	1 167	129,05%
2021	1 493	1 184	126,10%
2022	1 522	1 174	129,64%

Forrás: TeIR,
KSH-TSTAR

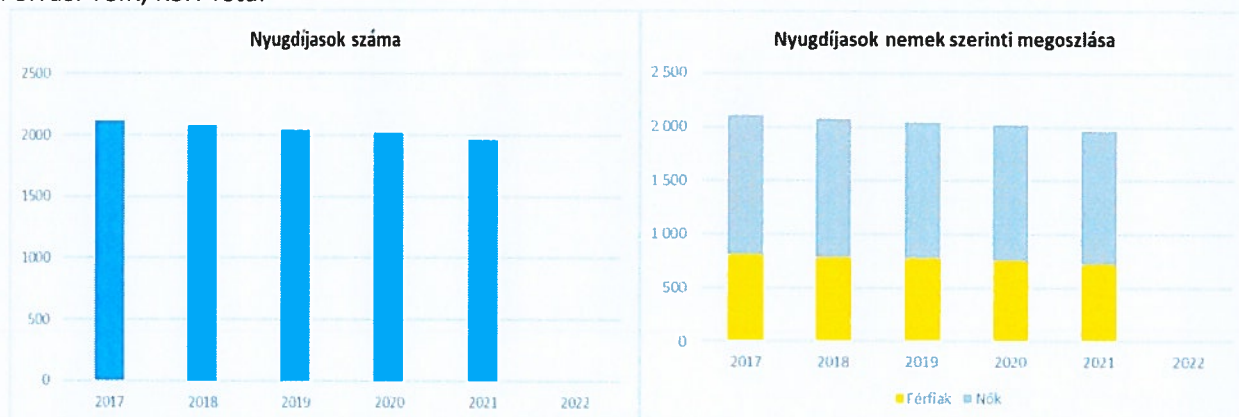
Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százszal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség.

Az alapadatok alapján megállapítható, hogy az összes nyugdíjas a településen 2021-ben 1968 fő volt. Ennek megoszlása a nők javára dől el, hiszen 1241 nő és 727 férfi kap nyugdíjszerű ellátást. Megfigyelhető, hogy a nyugdíjasok száma 2017 óta folyamatosan csökken a településen.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

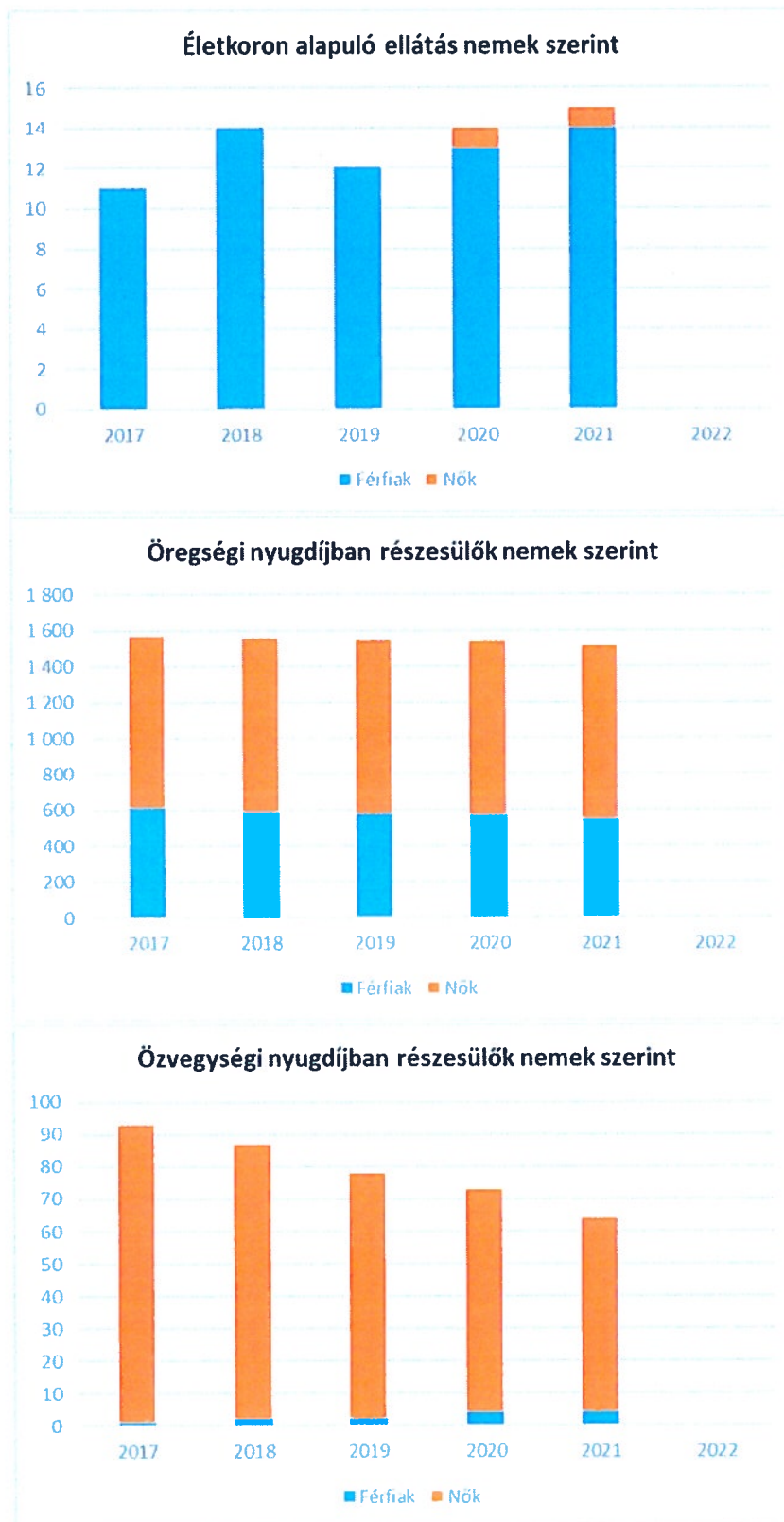
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	813	1 301	2114
2018	791	1 289	2080
2019	778	1 264	2042
2020	755	1 265	2020
2021	727	1 241	1968
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	11	0	609	963	1	92	8
2018	14	0	585	971	2	85	7
2019	12	0	578	965	2	76	8
2020	13	1	568	974	4	69	7
2021	14	1	543	972	4	60	6
2022	0	0	0	0	0	0	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

Az időskorban jellemző megbetegedések mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez

nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Gyakori a depresszió és demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések. Az idősök szociális helyzetét az is befolyásolja, hogy milyen típusú családban él.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változtatás szolgálta az idősök foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését. 2013. július 1-jével lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) bekezdése, mely kimondja:

„Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.”

E rendelkezés nem segíti elő a közsférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez (A Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott nyugdíjas dolgozó keresetét 2019. január 1-je óta kizárólag a 15% SZJA terheli, a járulékok megfizetése alól mentesül, a munkáltató pedig a szociális hozzájárulási adó (19,5%) és a szakképzési hozzájárulás (1,5%) megfizetése alól mentesül, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása).

2017. július 1-jével lépett hatályba az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szervezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. közérdekű nyugdíjas-szövetkezet létrehozására. A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időszerű tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásának folyósítása mellett. Célja továbbá a tudás-átörökítés, azaz, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből ebben az esetben is 108 csak 15% személyi jövedelemadó kerül levonásra. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért itt sem terheli semmilyen közteher (sem a 19,5%-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válni valamely szövetkezetben, így lesz jogosult az álláskereső nyugdíjasként történő munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett.

Az időszerű, nyugdíjas személyek foglalkoztatása több szempontból is hasznos.

A munkavállaló számára elsősorban az alábbi tényezők miatt lehet előnyös a nyugdíj melletti munkavégzés:

- többletjövedelemre tehet szert általa,
- lefoglalja magát,
- fizikailag, szellemileg aktív maradhat,
- társasági életet élhet, kevésbé fenyegeti az időszerű elmagányosodás,
- nyugdíjasként is a társadalom hasznos tagjának érezheti magát.

A munkáltató számára pedig főleg a következő szempontok miatt lehet vonzó lehetőség a nyugdíjas dolgozó alkalmazása:

- olcsóbb, mint az aktív korú munkavállaló alkalmazása,

- jelentős mértékű munkatapasztalattal rendelkezik,
- kevesebb családi, magánéleti kötöttsége van, ezért rugalmasabb munkaerőt jelenthet, mint aktív korú társai.

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon (3%), de elmarad az EU-15-ök átlagától (8%).

A nyugdíjasok foglalkoztatásával kapcsolatban településünkre vonatkozóan nincsenek rendelkezésre álló adatok. Ennek felmérése indokolt. Az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet, de erre a munkaerőpiacon esély nincs, kivéve, ha speciális tudással rendelkeznek.

Településünkön a regisztrált munkanélküliek közül a 61 év felettiek száma fokozatosan emelkedett. Ez a korosztály rendkívül nehéz helyzetben van elhelyezkedési lehetőségeiket tekintve. Annak a személynek, aki ebben a korban munkanélkülivé vált, az elhelyezkedési esélye nagyon csekély, sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerő-piacon. Ebben az esetben látványos a diszkrimináció, hiszen nemcsak az elhelyezkedési esélye rosszabb, a létszámleépítés is hamarabb eléri a korosztályt.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

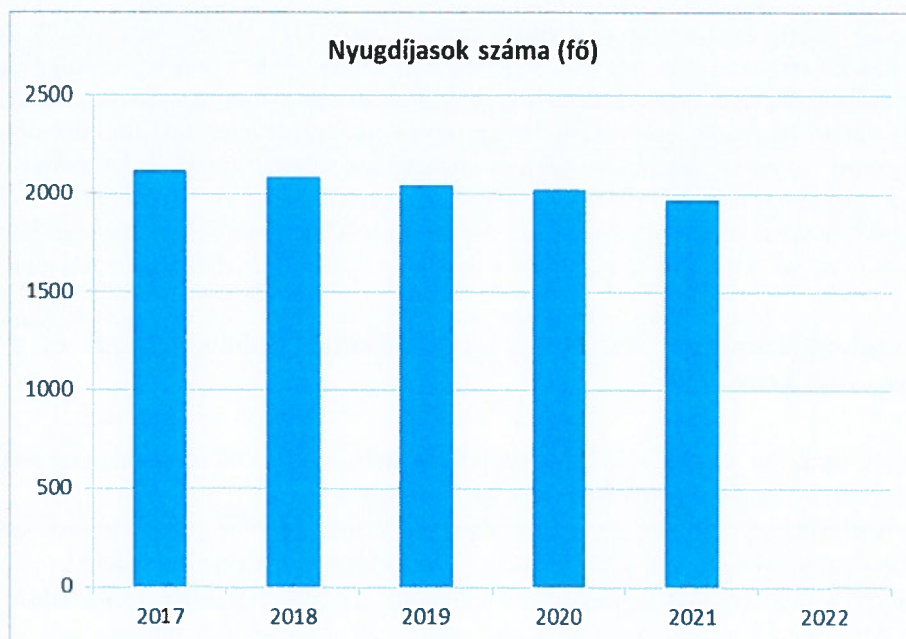
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	147	145	169	204	154	150
41-45 év (TS 042)	Fő	21	14	20	15	12	16
	%	14,29%	9,66%	11,83%	7,35%	7,79%	10,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	10	12	12	18	13	16
	%	6,80%	8,28%	7,10%	8,82%	8,44%	10,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	18	13	17	24	10	13
	%	12,24%	8,97%	10,06%	11,76%	6,49%	8,67%
56-60 év (TS 045)	Fő	26	28	16	24	19	12
	%	17,69%	19,31%	9,47%	11,76%	12,34%	8,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	31	33	43	52	53	50
	%	21,09%	22,76%	25,44%	25,49%	34,42%	33,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	813	1301	2114
2018	791	1289	2080
2019	778	1264	2042
2020	755	1265	2020
2021	727	1241	1968
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 30. §-a alapján nyugdíj előtti álláskeresői segély állapítható meg az idősebb korosztály számára. A nyugdíj előtti álláskeresői segély esetében azok a természetes személyek lesznek az álláskeresői segéllyel kapcsolatos eljárás alanyai, akik álláskeresői ellátás iránti kérelmet nyújtanak be és álláskeresői segélyre lesznek jogosultak.

Álláskeresői segélyre az jogosult, aki álláskeresőnek minősül, munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,

- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és
- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerez jogosultságot és az álláskeresői járadék folyósításának időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

A nyugdíj előtti álláskeresői segély célja: A munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy bár szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál megfelelő álláslehetőséget. Az álláskeresői segély azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknél nyújt segítséget az életvitelükhöz, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni.

b) tevékeny idős kor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jut a civil szektornak. A bértámogatások zömmel a 25 és 55 év közöttiek, valamint az 55 év felettiek támogatásáról szól, a nyugdíjas foglalkoztatást egyetlen munkaügyi intézkedés sem támogatja.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Szakirodalmi háttér támasztja alá, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerőpiaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Az 55 év feletti lakosság munkanélkülisége ugyan magas, de nem tekinthetjük diszkriminációnak a kialakult állapotot, ugyanis olyan mértékű a munkanélküliség, hogy valamennyi érintett személy foglalkoztatása nem megoldható. A közfoglalkoztatás keretén belül az 55 év felettiek foglalkoztatása is megoldott, ezenkívül nem tapasztalható sem az egyéb intézményekben sem a vállalkozói szektorban az 55 év felettiek hátrányos megkülönböztetése. Az életkor nem zárja ki a foglalkoztatásból a lakosokat

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a város minden lakosa részére elérhető, ezek egy része életkor alapján az idősek részére van biztosítva.

Az önkormányzat kötelező feladataként biztosítja a rászoruló, településen élő idősek számára a szociális alapszolgáltatásokat, továbbá a nem kötelező alapszolgáltatásokhoz való hozzájutást.

Az önkormányzat a Gondozási Központon, és a Család- és Gyermejkölési Szolgálaton keresztül látja el feladatát.

Az Önkormányzat döntés előkészítő és döntéshozó munkájában az idősebb emberek részvétele az egyes bizottságok munkáján keresztül biztosított.

Az Önkormányzat 2022-ben döntött a **Jászárokszállási Idősek Tanácsa (JIT)** létrehozásáról.

A JIT a város 55-99 éves korú lakosságának képvisleti, konzultációs testülete.

A JIT céljai:

- a) megjeleníteni, képviselni a korosztály érdekeit a helyi önkormányzat döntéshozatali mechanizmusában,
- b) közeleti fórumot, megszólalási lehetőséget biztosítani a város idős lakosainak, hogy az őket érintő kérdésekbe beleszóljanak, véleményt nyilvánítsanak,
- c) olyan állapotot teremteni és fenntartani a településen, melyben az érintett korosztály közeleti lehetőségei és közös érdekei maradéktalanul érvényesülnek.

A JIT feladatai:

- a) a JIT részt vesz az Önkormányzat időügyi kérdésekkel kapcsolatos munkájában,
- b) meghívást kap Jászárokszállás Város Önkormányzata Képviselő-testületének testületi üléseire, bizottsági üléseire. Tanácskozási jog illeti meg. Javaslatokat, véleményeket fogalmazhat meg a Képviselő-testületnek a helyi időseket érintő elképzelésekről, problémákról, feladatokról.
- c) konzultációk és programok kezdeményezése az idősek érdekeinek képviselete érdekében,
- d) az időseket érintő problémák összegyűjtése és továbbítása,
- e) a helyi idősek életének felpozícióba hozása,
- f) elősegíti a korosztály szerveződéseinek létrejöttét, megerősödését, események szervezését, olyan programok kidolgozását, amelyek segítenek a fent említett célok megvalósulásában,
- g) visszacsatolást ad a Képviselő-testületnek az időügyi éves munkatervben megfogalmazottak végrehajtásáról,
- h) az időseket érintő pályázatok előkészítését és megvalósítását segíti,
- i) a város oktatási intézményeiben zajló programok megvalósításába érdeklődés esetén bekapcsolódik,
- j) sporttal, testmozgással, aktív mozgással kapcsolatos kérdésekben meghatározza álláspontját, javaslatokat ad a helyi bajnokságok megszervezéséhez, információszerzéssel, helyi versenyekkel kapcsolatos ügyekben közreműködik, javaslatokkal él,
- k) szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatos egyéb kérdésekben közreműködik, javaslatot tesz azok szervezésére, lebonyolítására,
- l) az időseket érintő infrastruktúrafejlesztéssel, építkezésekkel, beruházásokkal kapcsolatos terveket előzetesen véleményezi,

- m) a korosztály számára hasznos, lényeges információkról tájékoztatja a helyi időseket, továbbítja részükre a felhívásokat, közleményeket,
- n) képviseli a JIT-et a régiós időügyi fórumban, valamint országos szinten.

A JIT 7 fős, tagjai az alábbiak szerint tevédenek össze:

- 1) elnöke a mindenkori polgármester,
- 2) elnökhelyettese a szociális bizottság mindenkori elnöke,
- 3) titkára a Gondozási Központ mindenkori vezetője,
- 4) delegált tag a Roma Nemzetiségi Önkormányzatból,
- 5) delegált tag a Nyugdíjasok Egyesületéből,
- 6) delegált tag a Jászárokszállás Város Polgárör Egyesületből,
- 7) delegált tag az Ifjúsági Tanácsból.

a) az idösek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A személyes gondoskodást nyújtó, idöket érintő szociális ellátásokat az Önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászoruló részére saját otthonukban és lakóköznyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított mindenki számára. Az idösek nappali ellátórendszerben történő részvétele az elmúlt években csökkent, 2022-ben 5 fő részesült ellátásban. A nappali szolgáltatás célja, hogy lehetőséget biztosítson az idős ellátottak számára otthonuk fenntartása mellett napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére és napközbeni étkezésre.

Az idöskorúak nappali ellátása önmaguk ellátására részben képes igénybe vevők részére szociális-, egészségi-, mentális állapotuknak megfelelő, napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, valamint közösségi programokat szervez a célcsoport igényeihez, szükségleteihez igazodva. Lehetőséget teremt a közösségi együttlétre, a pihenésre, a személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására. Helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. A szolgáltatás nyitott formában működik, az ellátotti körön kívül a lakosság számára is elérhető. A nappali ellátás elsődleges célja, hogy az idöskorúaknak olyan programokat biztosítson, amelyek alatt jól érzik magukat, tevékenykedhetnek; vagyis a társadalom hasznos tagjaként azonosítják önmagukat, ezzel mentális egészségüket próbáljuk megőrizni. További cél, hogy napi életritmust vigyünk mindennapjaikba, hiszen tudjuk, hogy a rendszeresség, kiszámíthatóság biztonságérzetet nyújt, amely szintén elengedhetetlen feltétele a mentális egészségnek.

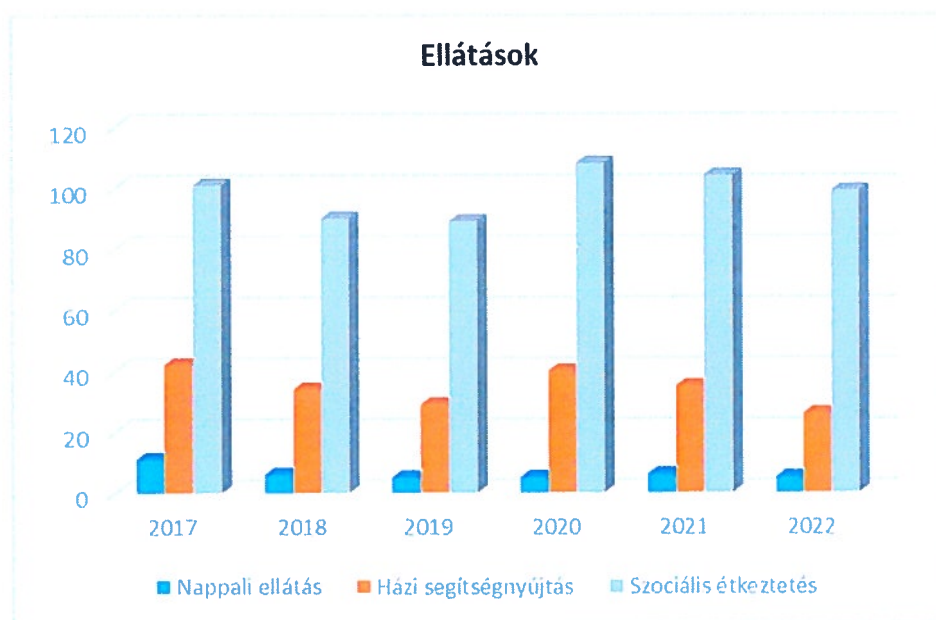
Az Önkormányzat önként vállalt feladatként működteti az Idösek Otthona – Apartmanházát, mely jelenleg 28 férőhellyel működik. Hosszabb távú célként szerepel az Apartmanház bővítése, a férőhelyek számának emelése.

A házi segítségnyújtás célja, a szolgáltatást igénybe vevő személy önálló életvitelének fenntartása a saját lakóköznyezetében. Az ellátottak száma a 2022. évben: 26 fő gondozás, 99 fő részére ebéd kiszállítás. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok, idösek számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	1 449	11	42	101
2018	1 460	6	34	90
2019	1 472	5	29	89
2020	1 506	5	40	108
2021	1 493	6	35	104
2022	1 522	5	26	99

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított a településen. A településen működő civil szervezetek egy része kifejezetten nyugdíjasok közreműködésével tevékenykedik.

A Városi Könyvtár számottevő könyvvállományával, író-olvasó találkozók, és tematikus programokkal várja az időseket.

A Petőfi Művelődési Ház pedig változatos programkínálatával várja az időseket, fiatalokat egyaránt. A programok igazodnak a népesség korösszetételéhez, így számos program kifejezetten az idősebb, nyugdíjas korosztályt célozza meg. A közművelődési intézmény akadálymentesített és legtöbb programjukat az idősek ingyenesen látogathatják, így a kulturális szolgáltatásokhoz történő hozzáférés lehetősége teljes körűen biztosított helyben.

A vallásgyakorlás lehetősége szintén biztosított a városban. Katolikus templom várja a hithű időseket. A misék és istentiszteletek rendje mellett elérhetők egyéb, az egyházközösség által biztosított programok a vallásos idősek számára.

b) idők informatikai jártassága;

Az idők informatikai jártasságával kapcsolatosan pontos adatokkal nem rendelkezünk. Informatikai képességeik fejlesztése viszont ma már elengedhetetlen.

A mai modern világban már a fiatalabb korosztályok tagjai is nehezebben tudják követni a dinamikusan fejlődő információs technológiát, az idők viszont gyakorta teljes mértékben kiszorulnak az informatikai vívmányok, az internet nyújtotta előnyökből. Legtöbbjük számára a számítógép kezelése, valamint az internet-használat teljesen ismeretlen és nehezen elsajátítható tudást jelent. A helyi könyvtárban ingyenesen használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek állnak az idők rendelkezésére, használatukban pedig segítséget nyújtanak az intézmény dolgozói.

Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. A 2017. évben több helyszínen is tartottak ingyenes informatikai képzéseket, melyekre 65 éves korig bárki jelentkezhetett. Az internet terjedésének oka lehet a családtagok elköltözése, a munkavállalás miatti távolság esetén ez a kapcsolattartás egyik módja is. Az elektronikus ügyintézési ismeretek elsajátításának elősegítése jelentős mértékben hozzájárulhat az idők esélyegyenlőségének növekedéséhez.

d) a generációk közötti programok.

A település egyszeri támogatással segíti a 65 éven felüli lakosságot azért, hogy tiszteletüket és megbecsülésüket fejezzék ki településünk szépkorú lakói felé. Minden évben megrendezésre kerül az Idők Világnapja, és az Idők Karácsonya, mely rendezvényeket zenés-kulturális programok is színesítik. Ezek a programok mind lehetőséget kínálnak az inter-generációs kapcsolatok kialakítására, ápolására, és felhívják a fiatalabbak figyelmét arra, hogy az idős emberek mennyire fontos tagjai a társadalomnak, illetve a helyi közösségnek.

A generációk közötti programok szervezésében a civil szervezetek is jelentős szerepet vállalnak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A helyi civil szervezetek színházi szezonban szinte havi rendszerességgel szerveznek színházlátogatást a nyugdíjasok számára. A színházi szezonon kívüli időben pedig kirándulásokat szerveznek.

Az aktuális időspolitikai kérdések megvitatására többféle lehetőség is adódik a városban. Egyik ilyen a városban működő civil szervezetek fórumai. Számos civil szervezetben magas az idők aránya. A Nyugdíjas Egyesület és a Mozgássérültek Helyi Csoportja átszövi az egész várost, és általuk biztosított, hogy odafigyeljünk az idősekre. Számos civil szervezetben tevékenykedik idős, nyugdíjas ember. Programjaikat szinte havonta szervezik, ahol lehetőség adódik a kapcsolódásra, beszélgetésekre, közös kézműveskedésekre, éneklésre.

A Nyugdíjasok Egyesülete szociális jellegű munkája az elmúlt években: az egyesület célja tagjainak szabadidős programokat szervezni, ezek során összetartó, jó közösséget alkotni. Évente visszatérő programjaik:

- Batyus-bál a tagok által elkészített süteményekkel és zenével
- nőnap
- KÖLTÉSNET Napja
- anyák napja az óvodások kedves műsorával, amivel a nagymamákat köszöntik
- közös bográcsolás
- közös fürdőzés a jászárokszállási strandon az unokákkal
- augusztusban közös ebéddel ünneplik az Egyesület születésnapját.

A Mozgássérültek Csoportjának szociális jellegű munkája:

Biztosítják a lakáshoz kötött, mozgásukban súlyosan nehezített sorstársak tájékoztatását. Céljuk és feladatuk a fogyatékossgal élő, de különösen a súlyos mozgássérült emberek egyenjogú társadalmi

részvételének elősegítése, érdekeik képviselése, lelki támasz nyújtása. Törekcsenek tapasztalatszerző, közösségépítő programok szervezésére.

Tanácsot adnak a lakás akadálymentesítési támogatás hozzájutásához, személygépkocsi szerzési, átalakítási támogatás, a parkolási igazolvány, a súlyadó mentesség igényléséhez.

Ismeretterjesztő előadásokat tartanak, kirándulásokat szerveznek tagjaiknak.

A Cukorbeteg Klubjának szociális jellegű munkája:

Taggyűléseikre szakirányú előadókat hívnak meg, ezzel is segítve tagjaikat az információszerzésben, tájékoztatásban. Kirándulásait az egészségmegőrzéssel kapcsolatos helyszínekre szervezik (ÉGISZ Gyógyszergyár látogatás, Mátraderecske – Mofetta kezelés). Egészségügyi szűréseket szerveznek a lakosság számára. Közhasznú szervezet lévén lehetőségük van kedvezményes áron gyógycípő készíttetésére cukorbeteg és nem cukorbeteg személyek részére is.

A Szent Erzsébet Karitászcsoport szociális jellegű munkája:

A csoport az újjáalakulásától számítva már 28 éve tevékenykedik a településen. Az év során rengeteg alkalommal tartanak ruhaosztást, kisebb konyhafelszerelési cikkeket, bútorarabokat ajánlanak fel, ami adományozás során hozzájuk kerül.

Pályázati pénzből és önkormányzati támogatásból tevékenykednek. Gyermekek foglalkoztatásához, és rendezvények lebonyolításához vásárolnak eszközöket, kellékeket.

Tanszerutalványokkal, tartós élelmiszerekkel segítik a rászoruló családokat. 2022-ben 180 családot tudtak támogatni.

Vannak szervezetek, melyek a járszági hagyományok ápolására, megőrzésére fordítanak kiemelt figyelmet, és továbbítják a fiatalabb generáció felé.

Az Önkormányzat minden évben szervez karácsonyi ünnepséget az idősek számára. Sokak számára ez az igazi karácsony, mert egyedül élnek vagy családjuk távol van. Az ünnep fontosságát jelzi, hogy a résztvevők száma évről évre növekszik.

Szintén az Önkormányzat által szervezett rendezvény - melyre minden év tavaszán sor kerül - a nyugdíjas találkozó, a Polgármesteri Hivatalból nyugdíjba vonult dolgozók részére.

Az Önkormányzat közreműködésével sok 65 év feletti lakos csatlakozott nyár végén a Gondosóra Programhoz.

A Gondosóra Program a Kormány által elindított ingyenesen igénybe vehető, 65 év felett alanyi jogon hozzáférhető jóléti szolgáltatás, amelynek célja, hogy az idősek szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják segítségkérési szándékukat.

Európában egyedülálló program. Jelentős támogatásnak számít az idősgondozás területén: nemcsak a használóinak nagy segítség, hanem biztonságot nyújt a felhasználó családjának is. Az Önkormányzat a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodája segítségével összegyűjtötte az igényléseket, majd a Gondozási Központ intézményén keresztül segítséget nyújtott az idősek regisztrációjában.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adathiány az időskorú célcsoporttal kapcsolatban	Időskorúak helyzetére vonatkozó részletes adatok gyűjtése
Idősek körében alacsony jövedelemmel rendelkezők aránya	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi – így különösen látás-, hallás-, mozgásszervi, értelmi képességeit – jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetve a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2022. évi népszámlálás adatai alapján 273 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon. A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, majd őket követik a látás-, hallássérültek, értelmi fogyatékosok. Jelentősen emelkedett az egyéb fogyatékos-ságban szenvedők aránya is.

A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása a település fontos feladata. A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják.

Feladatunk olyan környezet megteremtése, működtetése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi élet során (közlekedés, egészségügyi és szociális ellátás, iskoláztatási és munkalehetőségek, kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is).

Településünkön a fogyatékkal élők többsége nagy valószínűséggel mozgásszervi fogyatékos, kisebb számban vannak egyéb érzékszervi, és értelmi fogyatékos-sággal élők. Az akadálymentesítés így első számú szempont, amely alapvető kritérium a hozzáférés biztosítása során.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, rehabilitációs ellátás, vagy segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük is elmarad az egészséges társaiktól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élők emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak. A szociális ellátások területén a fogyatékos-sággal élő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap elsődleges szerepet.

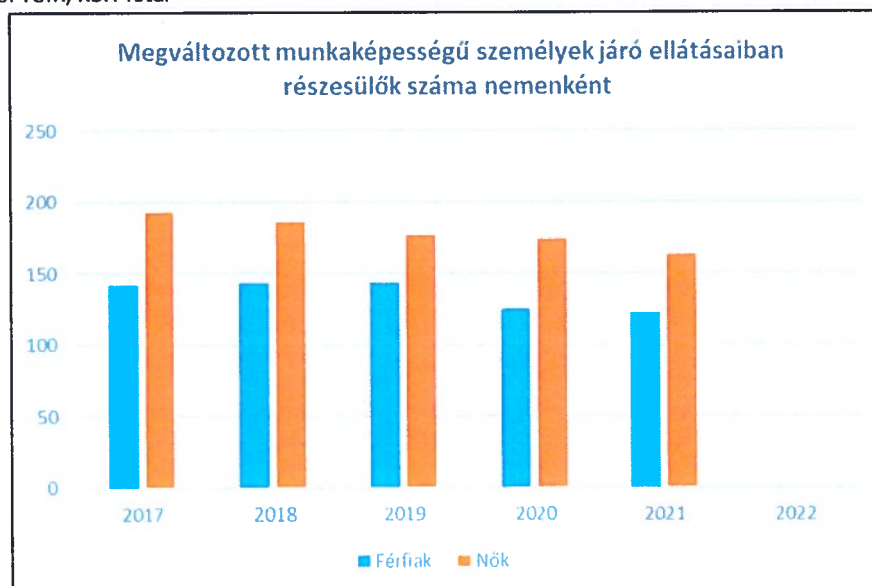
7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozó adat korlátozottan áll rendelkezésre a központi adatbázisokban is. Létszámuk 2017 óta folyamatosan csökken, 2021-ben 285 főről beszélünk. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma 10 fő volt 2022-ban.

Az Önkormányzat intézményei leginkább a törvényi előírásnak megfelelően foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű személyeket (többnyire a rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség miatt). Közfoglalkoztatás keretében lehetőség van rehabilitációs ellátásban részesülő személyek foglalkoztatására

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	142	193	335
2018	143	186	329
2019	143	177	320
2020	125	174	299
2021	122	163	285
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékos személyek az önkormányzatnál megfelelő információhoz jutnak a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Ezeket igénybe is veszik.

Alapellátásként amennyiben ennek szükségét érzik biztosítható

- szociális alapszolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés

Ápolás, gondozást nyújtó intézményként az Idősek Apartmanháza nyújt ellátást az igénylőknek. Fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon a településen nincs.

A településen szinte a legtöbb megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személy ellátásban részesül.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek foglalkoztatását nehezítik a széleskörű fogyatékosági típusok és fokozatok. A különböző fogyatékosági típusok más-más lehetőségeket és igényeket generálnak mind a munkavállaló, mind a munkaadó részéről.

A fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatási helyzetének javítása csak célzottan, személyre szabottan, megfelelő munkaerő – piaci és az egészségügyi, szociális, képzési és foglalkoztatási területeket összehangoltan, egymásra épülő módon használó rehabilitációs rendszer és rehabilitációs szolgáltatások tényleges kiépítésével valósulhat meg.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről, de ettől függetlenül természetesen lehetséges, hogy a fogyatékossgal élőkkel szembeni diszkrimináció jelen van településünkön is. Előfordulhat továbbá az is, hogy a munkáltató alkalmazna ugyan megváltozott munkaképességű munkavállalót, de a munkahely infrastrukturális és tárgyi adottságai nem felelnek meg ehhez.

A munkavállalói oldalon a fogyatékkal élők elhelyezkedése jellemzően nehezebb, mint nem sérült társaiké. A megváltozott munkaképességű emberek számára speciális foglalkoztatási formák megléte szükséges ahhoz, hogy tartós foglalkoztatás valósulhasson meg. Kifejezetten megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató cég nincsen településünkön.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A városban két civil szervezet működik a fogyatékkal élők életfeltételeinek javítása érdekében. A Jászárokszállási Cukorbeteg Klubja közhasznú szervezet, munkájában hangsúlyos az ismeretfejlesztés, a betegségek kezelése, diétás tanácsok. Rendszeresen az orvosi előadások, recept-klub, gyógytornász által megtanított mozgásterápia. Egészségügyi és informatikai szolgáltatásokat nyújtanak mindenki számára. A cukorbetegség szövődményeinek megelőzése érdekében rendszeres szűrővizsgálatokat szerveznek: vércukor és vérnyomásmérés havonta, évente két alkalommal koleszterinszűrés, évente két alkalommal microalbuminúria szűrés, szemészeti szűrővizsgálat, szemvizsgálat évenként, évente két alkalommal csontritkulás szűrés, kezdeményezték a mobil, mammográfiás szűrést, amely most már évenként rendszeres a településen.

A Mozgássérültek JNSZ Megyei Egyesületének Jászárokszállási Városi Csoportja szintén a megelőzés érdekében mozgósítja tagjait a szűrővizsgálatokra. Rendezvényeiken vérnyomás, vércukorszint, koleszterinszint szűréseket végeznek az egészségügyben dolgozó önkéntesek közreműködésével. Előadásokat szerveznek reumatológus, rehabilitációs szakorvos meghívásával. Évente ortopéd szaktanácsadást tartanak, lehetővé teszik gyógycipő készítésének feltételeit is, a méretvételtől a kész cipő átvételéig. Ez nagy segítség a mozgásukban korlátozott személyeknek.

A Nyugdíjasok Egyesülete is rendszeres szervez tájékoztató előadásokat, szűrővizsgálatokat az egészségmegőrzés érdekében.

Az Önkormányzat a Gondozási Központ intézményén keresztül segíti a fogyatékkal élőket:

Házi segítségnyújtás:

Saját otthonukban vagy lakókörnyezetükben, önálló életvitelük fenntartásában, egészségi és mentális állapotból származó problémák megoldásában:

- alapvető gondozási-, ápolási feladatok ellátása
- háztartási munkában való segítségadás / bevásárlás, takarítás, mosás /
- meleg étel biztosítása
- gyógyszer felírása, kiváltása
- szakorvosi ellátáshoz való hozzájutás közvetítése
- mentális segítségnyújtás

Étkeztetés: A szociálisan rászorultak napi egyszeri meleg étkeztetésének biztosítása - házhoz szállítása - akik önmaguk számára vagy hozzátartozójuk számára nem képesek azt biztosítani.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők számára számos pénzbeli és természetbeni ellátástípus került meghatározásra. Az alábbiakban ezeket ismertetjük röviden. Az ezekhez való hozzáférés helyi vizsgálata az esélyegyenlőségi helyzetelemzés egyik feladata. Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban.

Fogyatékosági támogatás (Fot. 22. § - 23/A. §)

Havi rendszerességgel járó pénzbeli ellátás, amelynek célja a fogyatékossgal élő személy esélyegyenlőségének növelése, illetve anyagi hozzájárulás a súlyos fogyatékossgból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Jogosultja az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, aki az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert.

A fogyatékossgai támogatás összege évenként változik: a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül.

A támogatás havi összege 2023. január 1-jétől

- 29.677, Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos -függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiányától-, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékosági támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékosága van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik;
- 36.527, Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékosága van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.

Rokkantsági járadék (A rokkantsági járadékról szóló 83/1987.(XII.27.) MT rendelet)

Rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül.

A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. A rokkantsági járadék folyósítása mellett jövedelmi és időbeli korlátozás nélkül lehet kereső tevékenységet folytatni. A rokkantsági járadékban részesülő személy utazási kedvezményre jogosult. Az ellátás havi összege 2023. január 1-jétől 53.830, Ft

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásai (A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról 2011. évi CXCI. törvény)

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű (a továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- a kérelem benyújtását megelőző
 - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
 - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
 - 15 éven belül legalább 3650 napon át a Tbj. 5. §-a szerinti biztosított volt;
- keresőtevékenységet nem végez és
- rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően:

- rehabilitációs ellátás, vagy
- rokkantsági ellátás.

Rehabilitációs ellátás

A rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult.

Az ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges szolgáltatásokra, valamint
- pénzbeli ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a rehabilitációs hatósággal történő együttműködésre köteles, amelynek keretében teljesíti a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket.

Ennek keretében a rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles

- a rehabilitációs hatóságnál a rehabilitációs tervben meghatározott időpontban megjelenni, • értesítési kötelezettségét teljesíteni,
- aktívan munkahelyet keresni,
- a felajánlott rehabilitációs szolgáltatást, valamint a támogatott képzési lehetőséget elfogadni, megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerő-piaci programban részt venni, és megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni, ideértve a közfoglalkoztatás keretében történő foglalkoztatást is.

Rokkantsági ellátás

A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt. Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy

- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg.

Kivételes rokkantsági ellátás

Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,

- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
- akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a szükséges biztosítási idő hiánya miatt elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkezik a szükséges biztosítási idő legalább felével,
- aki keresőtevékenységet nem végez és
- aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A kivételes rokkantsági ellátás a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott keretek között nyújtható.

Közlekedési kedvezmény (A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet)

A súlyos mozgáskorlátozott személy személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezményre) jogosult.

Parkolási igazolvány (A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet)

Parkolási igazolványra jogosult az a személy,

- aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 2. § a) pont ac) alpontja értelmében közlekedőképeségében súlyosan akadályozott,
- aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendeletben foglaltak alapján látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
- aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak („K” betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékosnak („L” betűjel), értelmi fogyatékosnak („M” betűjel) vagy autistának („N” betűjel) minősül. (2. §)

Súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 40. § (2) bekezdése alapján súlyosan fogyatékos személynek azt kell tekinteni, aki az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről szóló 335/2009. (XII.29.) számú Kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá, aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül. Az adókedvezmény összege az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5 százalékának megfelelő összeg.

Akadálymentesítési támogatás (A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet)

Mozgáskorlátozott személy részére akadálymentes lakás építéséhez vagy vásárlásához, valamint az akadálymentesítés többletköltségeire vissza nem térítendő állami támogatás nyújtható.

Az akadálymentesítési támogatás

- akadálymentes új lakás építéséhez, lakás vásárlásához legfeljebb háromszázezer forint, ha az építető vagy a vásárló, illetve az építetővel vagy a vásárlóval együtt költöző közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy,
- meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez legfeljebb háromszázezer forint, - ha a lakás tulajdonosa, illetve a tulajdonossal közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy, -ha az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy vagy vele közös háztartásban élő - a Ptk. szerinti - közeli hozzátartozó vagy élettárs a mozgáskorlátozott személy.

Magasabb összegű családi pótlék (a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény)

Magasabb összegű családi pótlék folyósítható a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után. Magasabb összegű családi pótlékre jogosult továbbá a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is, feltéve, ha utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

Összege:

- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén 23.300 Ft.
- Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén 25.900 Ft.
- A 18. életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén 20.300 Ft.

Vakok személyi járadéka (Fot. 22. § - 23/A. §)

A 18. életévét betöltött látássérült vagy vak személy számára nyújtható támogatás. Kifutó ellátástípus, újonnan már nem lehet megállapítani, helyette a fogyatékosági támogatás kérelmezhető.

Utazási kedvezmény

A belföldi menetrend szerinti közforgalmú közlekedésben utazót megillető kedvezmény, mely Magyarország területén, belföldi forgalomban vehető igénybe.

A fogyatékossgal élő személyek anyagi támogatása helyi szinten a rendkívüli települési támogatás biztosítása keretében történik. A fogyatékossgal élő személyek által igénybe vett ellátások kapcsán, kifejezetten a fogyatékossga vonatkozóan nem kerül vezetésre nyilvántartás, így pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre az igénybe vevő fogyatékosok számáról.

Fogyatékossgal élő személyek számára helyben biztosított szociális szolgáltatások:

- alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon. Helyben az Idősek Apartmanháza áll csak rendelkezésre, ahol fogyatékossgal rendelkező személyt is ellátnak.

A szociális ellátásokat igénylők között valószínűsíthető, hogy jelen vannak a fogyatékkal élők is.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Településünkön négy háziorvosi és egy gyermekorvosi körzet, fogorvosok, kettő gyógyszerár és három védőnővel ellátott védőnői szolgálat látja el az egészségügyi alapszolgáltatásokat. Helyben elérhető a gyógytorna szolgáltatás, és a vérvétel.

A szakorvosi járóbeteg ellátás a jászberényi, gyöngyösi és szolnoki szakrendelőkben biztosított. A jászberényi kórház látja el a fekvőbetegeket.

A helyben nem elérhető rehabilitációs ellátásokhoz (pl.: fogyatékossgal élő vagy pszichiátriai és szenvedélybetegek rehabilitációs ellátása) való hozzáférést szükség esetén többek közt a család- és gyermekjóléti szolgálat segíti elő.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetők el (orvosi rendelők, Gondozási Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat). A fogyatékkal élő személyeken kívül az akadálymentes környezetnek hasznélvezői a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az egészségügyi szolgáltatások, köznevelési intézmények, sport- és kulturális programok többnyire akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően minden új beruházás, felújítás megvalósítása településünkön is akadálymentesített környezet biztosítása mellett történik. A különböző lakó- és szolgáltató épületek esetében az Önkormányzatnak közvetlen ráhatása nincs, de a tapasztalatok alapján elmondható, hogy az újonnan létesülő intézmények, szolgáltató épületek esetében a kialakítás során figyelmet fordítanak az akadálymentesítésre.

A középületek akadálymentesítése, járdafelületek és biztonságos gyalogátkelőhelyek kialakítása kiemelt területe a városfejlesztési elképzeléseknek. Folyamatos az akadálymentesítése azoknak a középületeknek, ahol ez még nem, vagy nem teljes mértékben került megvalósításra.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az Ipari Parkban működő nagyobb vállalkozásoknál akadálymentesítés szinte csak az újonnan építetteknl valósult meg. A HEP készítésekor nem áll rendelkezésre egyéb releváns adat.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Önkormányzati feladatként a járdák állapotának folyamatos javítása a cél. Ehhez járdák készítése, a régi járdák felújítás szükséges.

Az önkormányzat a járdaépítéshez szükséges anyaggal biztosítja a településen a magánházak előtti járdaépítést. A településen a közösségi közlekedés nem mindenhol akadálymentesített.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A HEP készítésekor nem áll rendelkezésre releváns adat. A fogyatékosok számára nappali intézmény nem biztosított a településen. A közelben Jászberényben működik a Szent Ferenc Egyesített Szociális Intézmény, mely biztosítja a fogyatékkal élők részére a nappali ellátást.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

2019. évben került sor a Polgármesteri Hivatal épületének felújítására, melynek során korszerű mozgáskorlátozott feljáró került megépítésre, valamint a belső folyosókon a látás- és hallássérülteket is segítő jelzések kerültek elhelyezésre.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek a településen. Ugyanakkor a különböző társadalmi szervezetek kezdeményezése révén megvalósuló programok lakossághoz történő eljuttatásában természetesen minden esetben partner az Önkormányzat.

A sérülten születetteknek a Szent Erzsébet Karitás Csoport minden év decemberében szervez karácsonyi ünnepséget, ahol kisgyermekek adnak műsort és ajándécsomaggal köszöntik őket.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, amely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy ország szinten. Nem talákoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Azonban nálunk is minden bizonnyal jelen vannak azok az esetleges problémák, amelyekkel bárhol máshol is szembesülhet egy fogyatékossgal élő személy. Ilyen probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékossgal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékossgal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékossgal érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe.

Mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, amelyek a fogyatékossgal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Összességében, a fogyatékkal élők helyzete és esélyegyenlősége témakört áttekintve sajnos megállapítható, hogy nagyon kevés adat áll rendelkezésre a fogyatékkal élőkről. Nincs számszerű információ a számukra nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátásokról, kedvezményeikről, a foglalkoztatásukról. Az épületek akadálymentessége nem megfelelő.

A közintézményekben többnyire a legalapvetőbb akadálymentesítés megtörtént, de egyéb intézmények, vállalkozások nagy része nem tette meg a szükséges lépéseket. Kiemelt területként kell kezelnünk a fogyatékkal élők akadálymentes közlekedése feltételeinek megteremtését. Ennek megvalósítása érdekében a korlátozott közlekedőképességű emberek (a kerekesszékekkel közlekedők, a vakok és csökkent látók, a korlátozott mozgásképességűek, a középsúlyos mozgásfogyatékosok, hiányos mozgásszervi testi fogyatékosok, illetőleg egészségkárosodás miatt korlátozott mozgásképességű személyek, valamint a nehezen járó időskorúak, a terhes, illetve gyerekkocsit toló nők, a gyermekek 6 éves korig és az értelmi

fogyatékosok) számára akadálymentes, épített környezetet kell kialakítani, amely kényelmes, biztonságos és önállóan használható.

Helyben a fogyatékos személyek számára biztosítottak a szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás.

Az oktatás, képzés területén érvényesülnek a fogyatékos személyek jogai. Településünkön a fogyatékos személy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben részesül. Abban az esetben, ha az – az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt – azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban – vesz részt.

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adathiány a célcsoporttal kapcsolatban	A célcsoporttal foglalkozó területek összehangolt adatközlése után szükséges a HEP felülvizsgálata
A foglalkoztatás bővítése szükséges a településen	Szociális foglalkoztatás megszervezése; foglalkoztatási tárgyú pályázati források felkutatása;
Kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, akadálymentesítés megvalósítása az azzal még nem teljes mértékben rendelkező közintézményekben

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság részt vesz a programjaikon. Az Önkormányzat minden évben pályázati úton támogatást nyújt a szervezeteknek működésükhöz, rendezvényeikhez.

A települési szinten felmerülő közintézményi feladatok ellátásában egyre gyakrabban vesznek részt önkéntesek, közösségi szolgálatos középiskolások, akik aktívan veszik ki részüket.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az egyes szereplők közötti együttműködés gyakorlata változó. Jelenleg nincs kialakult gyakorlata annak, hogy egy-egy tevékenységi területen minden szereplő egy időben vegyen részt a fejlesztések megvalósításában.

A városban megvalósuló sikeres rendezvények a szervezetek közötti erős együttműködésnek köszönhetőek.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzat a feladatai ellátása érdekében, a szakmai felkészültség, tájékozottság és szoros együttműködés reményében részt vesz térségi együttműködésekben (pl. Jászsági Önkormányzatok Szövetsége).

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működik nemzetiségi önkormányzat. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége elsősorban a roma népességre irányul. Az RNÖ-k tevékenysége azonban korlátozott, hiszen minimális költségvetési forrásból kell gazdálkodniuk. Ez egyértelműen abba az irányba mutat, hogy az egyes szereplők közötti együttműködést szükséges erősíteni.

A gyermekek az életre való felkészítésében igyekszik együttműködni figyelemmel a helyi kultúra, szellemiség és szokás megtartásával.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A településen sok és sokféle civil szervezet működik. Vannak, melyek a fogyatékkal élők részére nyújtanak segítséget, vannak, amelyek a nőket fogják össze (pl. Árokszállási Óvónők Kamarakórusa, Fortuna TSE). Ez utóbbi szervezetben jelentős számú gyermek is részt vesz. A gyermekeket fogja össze a Széchenyi István Általános Iskola Gyermekszervezete. A helyi hagyományokat őrzi a Parázs Hagyományőrző Egyesület, a roma nemzetiségi kultúrát a Fekete Rózsák Kulturális Egyesület és a Piros Pipacsok Kulturális Egyesület. Számos más alapvető szolgáltatási tevékenységet végeznek (természetvédelem, bűnmegelőzés, egészségvédelmi, karitatív csoportok, színjátszás, hobbi tevékenységek, sportok egyesületei).

Jászárokszállás városban működő főbb civil szervezetek:

Árokszállásiak Baráti Köre
Csörsz Vezér Galamb-Díszmadár és Kisállat Tenyésztők Egyesülete
Dolgozók Horgász Egyesülete
Dr. Szelenszky István és felesége Jolánka Alapítvány
Futárok Sport Klub
Fortuna TSE
Görbe János Színjátszó Egyesület
Jászárokszállás Város Tehetségért Alapítvány
Jászárokszállás Városáért Alapítvány
Jászárokszállási Fekete Rózsák Kulturális Egyesület
Jászárokszállási Cukorbeteg Klub
Jászárokszállási Gazdakör
Jászárokszállási Ipartestület
Jászárokszállási Kertbarát Kör
Klímatechnikai Horgász Egyesület
Kossuth Vadásztársaság
Mozgássérültek JNSZM-i Egyesületének Jászárokszállási Városi Csoportja
Jászárokszállási Népfőiskolai Társaság
857. sz. Szent Erzsébet Cserkészcsapat
Nyugdíjasok Egyesülete
ÖKO-Jász Környezetvédelmi, Környezetgazdálkodási, Kulturális és Turisztikai Egyesület
PARÁZS Hagyományőrző Egyesület
Piros Pipacsok Kulturális Egyesület

Jászági Beteg Gyermekéért Alapítvány
R.3. Galambsport Egyesület
„Jászárokszállási Széchenyi István Általános Iskola diákjaiért” Alapítvány
Szent Erzsébet Karitászcsoport
Vöröskereszt Helyi Szervezete
Jászárokszállás Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete
Jászárokszállási Önkormányzati Tűzoltó Parancsnokság
Jászárokszállás Város Polgárőr Egyesület
Jászárokszállási Rózsa Civil Bünt megelőző Egyesület
Jászárokszállási Városi Sportegyesület
Lehel úti Óvoda Gyermekéért Alapítvány

A helyi civil szerveződések jelentős része lát el olyan tevékenységeket, amelyek kapcsolódnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hátrányainak kompenzálásához, esélyegyenlőségük előmozdításához. Az Önkormányzat fontosnak tartja a civil szerveződések támogatását.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szféra konkrét szerepvállalása az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában nem jellemző településünkön, inkább adományozásban szoktak részt vállalni. A profitorientált szereplők tevékenységükkel inkább a gazdasági élet élénkítéséhez, ezen keresztül pedig a munkanélküliség csökkentéséhez járulnak hozzá, továbbá saját dolgozóik számára nyújthatnak különböző szolgáltatásokat, vagy plusz juttatásokat, amelyek összességében hozzájárulhatnak a helyiek életszínvonalának fenntartásához, javulásához.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A HEP egyeztetési folyamatába az egyes szereplők az alábbi módon vonhatóak be:

- Közmeghallgatás
- Lakossági Fórum
- Szociálpolitikai Kerekasztal
- Polgármesteri, jegyzői fogadónap
- Képviselő-testületi bizottságok ülései
- Képviselő-testületi ülések
- Média.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A HEP elkészítése során problémaként jelentkezett, hogy az egyes területekre vonatkozólag nem rendelkezünk kellő adatmennyiséggel. Ennek kapcsán az egyes területek alapvető jellemzőit tudtuk bemutatni. Az egyeztetési folyamat során várható, hogy további – jelenleg nem ismert – problémák is beazonosításra kerülnek.

Az Önkormányzat a korábban felmerült esélyegyenlőségi problémák megoldása érdekében együttműködést céloz meg a település nemzetiségi önkormányzatával, önkormányzati fenntartású intézményeivel, a városban működő egyházi és civil szervezetekkel. Ezek beépítése a HEP-be elengedhetetlen jelentőségű lesz.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

Az esélyegyenlőségi program a képviselő-testület általi megtárgyalását és elfogadását követően kihirdetésre kerül a város honlapján (www.jaszarokszallas.hu), valamint a Polgármesteri Hivatalban, hogy bárki számára megismerhető legyen, és észrevételt tehessen a város lakossága.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, számszerű adatok hiánya	Jogi szabályozás az adatgyűjtés legalizálására
	A munkanélküliségből fakadó problémák	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek feltárása
	A hátrányos helyzet „öröklődése”	Felzárkóztató és fejlesztési programok felkutatása
Gyermekek	Adathiány a célcsoporttal kapcsolatosan	Gyermekek helyzetére vonatkozó további adatgyűjtés
	Ismeretek hiánya a megfelelő közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi és drogrevenüciós témákkal kapcsolatban (drogfogyasztás felbukkanása, fiatalokri bűnelkövetés, szabálytalanságok)	Különböző, a témákat érintő előadások tartása az általános iskolában és az óvodában a gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez (szülő, iskola, környezet odafigyelése, jelzőrendszer működése, felvilágosító, tájékoztató előadások)
Nők	Képzési programok hiánya	Helyben, vagy elérhető távolságon belüli képzési lehetőségek
	Családbarát munkahelyek hiánya	Rugalmas foglalkoztatási formák megismertetése a foglalkoztatókkal, „egyműszakos” munkarend, vagy részmunkaidő bevezetése több területre
Idősek	Adathiány az időskorú célcsoporttal kapcsolatban	Időskorúak helyzetére vonatkozó részletes adatok gyűjtése
	Idősek körében alacsony jövedelemmel rendelkezők aránya	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
Fogyatékkal élők	Adathiány a célcsoporttal kapcsolatban	A célcsoporttal foglalkozó területek összehangolt adatközlése után szükséges a HEP felülvizsgálata
	A foglalkoztatás bővítése szükséges a településen	Szociális foglalkoztatás megszervezése; foglalkoztatási tárgyú pályázati források felkutatása;

	Kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, akadálymentesítés megvalósítása az azzal még nem teljes mértékben rendelkező közintézményekben
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>		

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő esélyű hozzáférése biztosított a településen meglévő minden szolgáltatáshoz. Szorgalmazzuk, hogy aktív részvétellel a helyi társadalom minden tagja részt tudjon venni a döntés-előkészítő folyamatokban és azok megvalósításában.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára a méltó élethez való körülmények megteremtődjenek. A mélyszegénység elleni küzdelmet elsősorban a munkavállalás erősítésével és megfelelő szociális védőháló együttes alkalmazásával kívánjuk megteremteni. Az elsődleges cél tehát a célcsoporttal kapcsolatban, hogy képessé tegyük tagjait a munkavállalóként történő megjelenésre.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek megsegítését, hiszen a generációkon átívelő szegénység a kedvezőtlen helyzetet konzerválja, így azok későbbi kezelésére még kevesebb esély van. A gyerekek számára biztosítani kell a gyermeki jogokat és minden eszközzel elő kell segíteni, hogy ne szenvedjenek hiányt a mindennapokban.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek esetében arra, hogy megbecsült tagjai maradjanak a helyi közösségnek. Értéknek tartjuk a felhalmozódott tudást, így annak visszacsatolása a közösség életében elengedhetetlen. Emellett szükséges minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani a méltó öregkor kereteit.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy a jelentkező különbségek csökkenjenek, s lehetőség szerint eltűnjenek. Fontos feladatnak tartjuk a gyermekvállalás utáni munkaerő-piaci reintegrációt.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetére. Biztosítani kell a teljes akadálymentesítést a településen. Emellett elő kell segíteni, hogy külön programok mentén a foglalkoztatás emelkedjen, hogy a fogyatékkal élők számára is reális lehetőség legyen az önellátás.

Az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos beavatkozásokon túlmenően szükséges a helyi társadalom szemléletformálása. Fontos, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, hogy az esetleges különbözőséget, a társadalmi státuszából adódó kedvezőtlen helyzetet az emberek nem választják, hanem az véletlenszerűen is alakulhat. Ezért szükséges a másik ember és a másság megismerése és elfogadása.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Jogi szabályozás az adatgyűjtés legalizálására
B	Feltárt probléma megnevezése	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, számszerű adatok hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	komplex adatbázis kialakítása, a jogi szabályozás legalizálása, az adatokhoz szükséges kérdőívek kialakítása komplex adatbázissá rendezés
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Településfejlesztési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	adatforrások meghatározása, adatok gyűjtése, elemzése
G	Az intézkedés felelőse	önkormányzat, roma nemzetiségi önkormányzat, családsegítő
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	az adatbázisban szereplők száma, a partnerségben résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	ismételhető
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek feltárása
B	Feltárt probléma megnevezése	Munkanélküliségből fakadó problémák
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A munkanélküliség időleges csökkentése a közfoglalkoztatás biztosításával Közfoglalkoztatási kérelmek benyújtása, létszám növelése A foglalkoztatás folyamatos fenntartása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Gazdasági Program, Településfejlesztési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közfoglalkoztatási programok indítása és a foglalkoztatás emelése
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat, foglalkoztatási osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Munkanélküliségi ráta javulása, a program fenntartása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Vállalható programok indítása
L	Önkormányzatok közötti együtműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együtműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Felzárkóztató és fejlesztési programok felkutatása
B	Feltárt probléma megnevezése	A hátrányos helyzet öröklődése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Kapcsolatfelvétel az érintett célcsoporttal, képzéseken való részvétel ösztönzése, közmunkaprogramban való részvétel ösztönzése, hátrányos helyzetből való kilépés
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Közfoglalkoztatás
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felzárkóztató programok szervezése, közmunkaprogram bővítése, képzésekre való motiválás
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat, képző intézmények, családsegítő
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Továbbtanulók, képzettek száma Közmunkaprogramban résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi, pályázati
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő tájékoztatás, továbbképzések

L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
---	---	--------------

A	Intézkedés címe:	Gyermekek helyzetére vonatkozó további adatgyűjtés
B	Feltárt probléma megnevezése	Adathiány a célcsoporttal kapcsolatban
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Helyzetfelmérés azon beavatkozások tervezéséhez, amelyek a gyermekek ellátását, szolgáltatásokhoz való hozzáférését segítik.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, Gazdasági Program, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Hiányzó adatok feltárása, elemzése
G	Az intézkedés felelőse	Írásos beszámolók készítése, beavatkozási területek meghatározása
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Írásos beszámolók készítése, beavatkozási területek meghatározása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Adatgyűjtés, közös értekezletek
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Prevenációs programok szervezése, szakemberek biztosítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Ismeretek hiánya a megfelelő közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi és drogrevenációs témákkal kapcsolatban (drogfogyasztás felbukkanása, fiatalkori bűnelkövetés, szabálytalanságok)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében programok szervezése, felhívások, tájékoztatók a közlekedési, közbiztonsági szabályokról, a tanulás fontosságáról, a pénzügyi tervezésről, drogrevenációs témák Szabadidő hasznos eltöltésének lehetséges formái
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, Gazdasági Program

E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032), Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Gyermekek, fiatalok bevonása a preventív programokba Programok tervezése és megvalósítása minél nagyobb számú résztvevővel
G	Az intézkedés felelőse	Gyermekjóléti szolgálat, önkormányzat, nevelési-oktatási intézmények, jelzőrendszer egyéb tagjai
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Csökken a veszélyeztetett gyermekek száma Pozitív visszajelzés a résztvevőktől, szülőktől
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi, pályázati
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő tájékoztatás, nyilvánosság
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Helyben, vagy elérhető távolságon belüli képzési lehetőségek
B	Feltárt probléma megnevezése	Képzési programok hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Elsősorban az alacsony iskolai végzettségű, ill. elavult szakképesítéssel rendelkező nők képzési lehetőségeinek feltárása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program, Településfejlesztési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021), Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Képzési igény felmérése Tanfolyamok szervezése, akár közfoglalkoztatás keretein belül is
G	Az intézkedés felelőse	Foglalkoztatási osztály, önkormányzat, célcsoport
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Igényfelmérés és képzési program Képzésben résztvevők száma Elhelyezkedés elsődleges munkaerőpiacra
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi, pályázati

K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Függ a célcsoport hozzáállásától
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Rugalmas foglalkoztatási formák, részmunkaidő
B	Feltárt probléma megnevezése	Családbarát munkahelyek hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Gyesről, gyedről visszatérők foglalkoztatottságának javítása Gyermekeket egyedül nevelő szülők foglalkoztatottságának elősegítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Foglalkoztatók és a célcsoport tájékoztatása az igénybevehető támogatási lehetőségekről
G	Az intézkedés felelőse	Foglalkoztatási osztály, önkormányzat, célcsoport, munkaadók
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Családbarát munkahelyek létrejötte, női foglalkoztatottság növekedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán, pályázati, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan fenntartható pénzügyi forrással
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Időskorúak vonatkozó helyzetére adatok gyűjtése
B	Feltárt probléma megnevezése	Adathiány az időskorú célcsoporttal kapcsolatban
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az időskorúakkal kapcsolatos adatok gyűjtése és elemzése, az adatok függvényében beavatkozások tervezése

D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia 2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az adatokhoz szükséges kérdőívek kialakítása, adatgyűjtés, elemzések készítése, beavatkozások meghatározása
G	Az intézkedés felelőse	idősellátást végző szervezetek, Családsegítő szolgálat, önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Írásos beszámoló készítése, beavatkozási terv
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Tájékoztatás az igénybe vehető ellátásokról
B	Feltárt probléma megnevezése	Idősek körében alacsony jövedelemmel rendelkezők aránya. Az időskorúak egy része nem rendelkezik megfelelő információval az igénybe vehető szolgáltatásokról
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az időskorúak esélyegyenlőségének biztosítása a szolgáltatások eléréséhez, szociális biztonságuk erősítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024), Nők és férfiak Társadalmi Esélyegyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Időskorúak felkutatása, széles körű tájékoztatása az igénybe vehető szociális ellátások, támogatások köréről, azok igénybevételének módjáról,
G	Az intézkedés felelőse	idősellátást végző szervezetek, Családsegítő szolgálat, önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Támogatást igénybevevők száma növekszik

J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Adatgyűjtés a célcsoporttal kapcsolatosan
B	Feltárt probléma megnevezése	Adathiány a fogyatékkal élők vonatkozásában
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Adatok felkutatása, elemzése, beavatkozások tervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Írásos beszámolók, dokumentumok készítése, beavatkozások tervezése
G	Az intézkedés felelőse	fogyatékkal élők ellátását végző szervezetek, önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A feltárt adatok tekintetében javaslatok megfogalmazása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Szociális foglalkoztatás megszervezése, foglalkoztatási tárgyú pályázati források felkutatása
B	Feltárt probléma megnevezése	A foglalkoztatás bővítése szükséges a településen a célcsoport bevonásával

C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A foglalkoztatási igény felmérése a településen az egészségi állapotok figyelembevételével, foglalkoztatók felmérése a rehabilitációs munkahelyek létrehozásával kapcsolatosan
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A felmérés elkészülte, további beavatkozások meghatározása
G	Az intézkedés felelőse	Civil szervezetek, foglalkoztatók, önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Szociális foglalkoztatás megvalósulása, fogyatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek javulása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pályázati, pénzügyi
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Fenntartható a munkaadók elhatározásától függően
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, akadálymentesítés megvalósítása
B	Feltárt probléma megnevezése	Kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Teljes körű akadálymentesítés a településen
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Településfejlesztési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Területek felmérése, pályázati lehetőségek kihasználása, teljes körű akadálymentesítés megvalósítása
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.

I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Akadálymentesített épületek, szolgáltatások
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán, pénzügyi, pályázati
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága együtműködést megvalósuló intézkedés esetében az együtműködő bemutatása	Önkormányzati közötti megvalósuló intézkedés esetében az együtműködő bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Jogi szabályozás az adatgyűjtés legalizálására	A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, számszerű adatok hiánya	komplex adatbázis kialakítása, a jogi szabályozás legalizálása, az adatokhoz szükséges kérdőívek kialakítása komplex adatbázissá rendezés	Településfejlesztési koncepció	Új Roma Stratégia (2019-2030)	adatforrások meghatározása, adatok gyűjtése, elemzése	önkormányzat, 2028. 12. 31. roma nemzetiségi önkormányzat, családszolgáltató	2028. 12. 31.	az adatbázisban szereplők száma, a partnerségben résztvevők száma	pályázati forrás	ismételhető	nem releváns
2	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása, egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek feltárása	Munkanélküliségből A munkanélküliség időleges csökkentése a közfoglalkoztatás biztosításával Közfoglalkoztatási kérelmek benyújtása, létszám növelése A foglalkoztatás folyamatos fenntartása	Gazdasági Program, Településfejlesztési Koncepció	Új Roma Stratégia (2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Közfoglalkoztatási programok indítása és a foglalkoztatás emelése	Önkormányzat, 2028. 12. 31.	Munkanélküliségi ráta javulása, a program fenntartása	Humán, pályázati forrás	Vállalható programok indítása	Nem releváns		Nem releváns
3	Felzárkóztató és fejlesztési programok felkutatása	A hátrányos helyzet öröklődése érintett célcsoporttal, képzéseken való részvétel ösztönzése, közmunkaprogramban való részvétel ösztönzése, hátrányos	Közfoglalkoztatás	Új Roma Stratégia (2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Felzárkóztató programok szervezése, közmunkaprogram bővítése, képzésekre való motiválás	Önkormányzat, 2028. 12. 31.	Továbbtanulók, képzettségi számok, közmunkaprogramban résztvevők száma	Humán, pénzügyi, pályázati forrás	Megfelelő tájékoztatás, továbbképzések	Nem releváns		Nem releváns

[illegible]

					Felzárkózási Stratégia 2030								
2	Rugalmas foglalkoztatási formák, részmunkaidő	Családbarát munkahelyek hiánya	Gyesről, gyedről visszatérők foglalkoztatottságának javítása Gyermeket egyedül nevelő szülők foglalkoztatottságának elősegítése	Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Foglalkoztatotók és a célcsoport tájékoztatása az igénybevehető támogatási lehetőségekről	Foglalkoztatási osztály, önkormányzat, célcsoport, munkaadók	2028. 12. 31.	Családbarát munkahelyek létrejötte, női foglalkoztatottság növekedése	humán, pályázati, pénzügyi	Folyamatosan fenntartható pénzügyi forrással	Nem releváns	
IV. Az idősek esélyegyenlősége													
1	Időskorúak helyzetére vonatkozó adatok gyűjtése	Adathiány az időskorú célcsoporttal kapcsolatban	Az időskorúakkal kapcsolatos adatok gyűjtése és elemzése, az adatok függvényében beavatkozások tervezése	Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlőségét elemzések készítése, beavatkozások meghatározása	Az adatokhoz szükséges kérdőívek kialakítása, adatgyűjtés, elemzések készítése, beavatkozások meghatározása	Idősellátást végző szervezetek, Családsegítő szolgálat, önkormányzat	2028. 12. 31.	Írásos beszámoló készítése, beavatkozási terv	Humán	Folyamatosan fenntartható	Nem releváns	
2	Tájékoztatás az igénybe vehető ellátásokról	Idősek körében alacsony jövedelemmel rendelkezők aránya. Az időskorúak egy része nem rendelkezik megfelelő információval az igénybe vehető szolgáltatásokról	Az időskorúak esélyegyenlőségének biztosítása a szolgáltatások eléréséhez, szociális biztonságuk erősítése	Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024), Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlőségét támogatások köréről, azok igénybevételeinek módjáról,	Időskorúak felkutatása, széles körű tájékoztatása szervezetek, az igénybe vehető Családsegítő szociális ellátások, szolgálat, önkormányzat támogatások köréről, azok igénybevételeinek módjáról,	Idősellátást végző szervezetek, Családsegítő szolgálat, önkormányzat	2028. 12. 31.	Támogatást igénybevevők száma növekszik	Humán, pénzügyi	Folyamatosan fenntartható	Nem releváns	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Adatgyűjtés a célcsoporttal	Adathiány a fogyatékkal élők	Adatok felkutatása, elemzése, beavatkozások	Költségvetési Koncepció, Szociális Szolgáltatástervezési	Országos Fogyatékkosságügyi	Írásos Fogyatékkosságügyi beszámoló, dokumentumok	fogyatékkal élők ellátását végző	2028. 12. 31.	A feltárt adatok tekintetében javaslatok	Humán	Folyamatosan fenntartható	Nem releváns	

kapcsolatosan	vonatkozásában	tervezése	Koncepció	2025)	készítése, beavatkozások tervezése	szervezetek, önkormányzat	megfogalmazása	Fenntartható a	Nem releváns
2	Szociális foglalkoztatás bővítése szükséges a településen a célcsoport bevonásával	A foglalkoztatási igény felmérése a településen az egészségi állapotok figyelembevételével, foglalkoztatók felmérése a rehabilitációs munkahelyek létrehozásával kapcsolatosan	Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program (2015-2025)	Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)	A felmérés beavatkozások meghatározása	Civil	Szociális foglalkoztatás megvalósulása, pályázati, pénzügyi fogvatékkal élők elhelyezkedési esélyeinek javulása	Humán, munkaadók elhatározásaitól függően	Nem releváns
3	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, akadálymentesítés megvalósítása	Teljes körű akadálymentesítés a településen	Költségvetési Koncepció, Településfejlesztési Koncepció	Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)	Területek pályázati lehetőségek kihasználása, teljes körű akadálymentesítés megvalósítása	Önkormányzat	Akadálymentesített épületek, szolgáltatások	Humán, pénzügyi, pályázati	Folyamatosan fenntartható

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

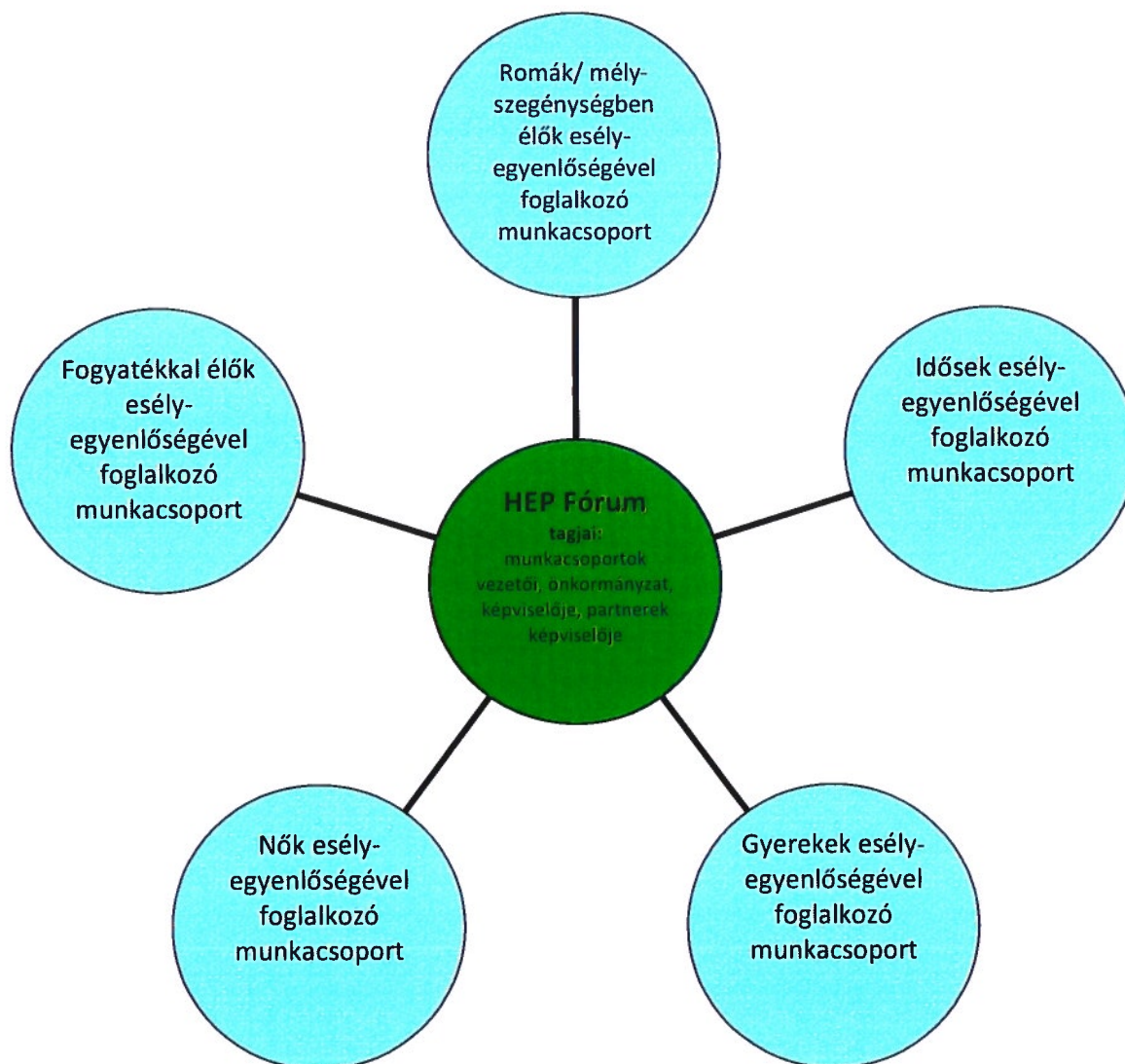
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Jászárokszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Jászárokszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 237/2023 (XI.30.)..... számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Jászárokszállás, 2023.11.30.

Antal Péterné Szerző Ildikó
polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA

